

ПЕДАГОГ

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ, ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ

БІЛІМГЕ
АПАРАР
ЖОЛ

БАЛАБАҚША
ТӘРБИЕНІН
АЛТЫН
БЕСІГІ

*«Латын графикасына
негізделген
қазақ жазуы»*

Рамазанова Айгуль Есеновна

Орал қаласының білім беру бөлімі
әдістемелік кабинетінің меңгерушісі

XXI ВЕК

Диана Абдукадирова

Айдос Зұлқарнаев

Фурхат Курбанов

Құрылтайшы:
АҚ «QAZSAQ MEDIA GROUP»

Qazsaq Media Group басшысы:
Диана Абдукадирова Нематжанқызы

Бас редактор:
Медина Рей

Шеф-редактор:
Фурхат Курбанов

Жауапты редактор:
Айдос Зұлқарнаев

Дизайнер:
Ильяс Қожаниязов

Фотограф:
Азамат Жұмаділов

Журналистер:
Үміт Сапарқызы
Нурлан Досымов
Қарлыға Орынтаева
Аяужан Тобыл
Наталья Рудова
Елдос Асқаров
Болат Елжанов

Штаттан тыс тілші:
Раушан Қонарбаева
Сандуғаш Шалқар
Айнұр Буркитбаева
Әмина Тұрманбетова
Нұрбол Нышанбай

Меншік иесі:
«MJ-MEDIA PRODUCTION» ЖШС

Қазақстан Республикасының Баспасөз және бұқаралық ақпарат министрлігінде тіркеліп, 16648-Ж куәлігі берілген.

Журнал Qazsaq Media компьютерлік орталығында теріліп, Астана қаласы, Жангелдина көшесі, 20/1 “Color pages” ЖШС баспа-дизайнерлік орталығында басталды.

Жарияланған мақалалар, ашық сабақтар, сабақ үлгілері, тәрбие сағаттары, материалдар авторының көзқарасы редакцияның көзқарасы болып есептелмейді. Фотосуреттер мен қолжазбалар қайтарылмайды. Qazsaq Media Group меншігінің басылымдарына жарияланған материалдар немесе сурет көшіріліп басылса, сілтеме жасалуға міндетті.

Редакцияның мекен-жайы:
010000, Астана қаласы, Мәңгілік ел даңғылы, 4
Тел: +7(775)4900197, +7(775)2139118
Эл.пошта: qazsaqmedia@inbox.ru, makala-2017@mail.ru
Таралымы: 5000-30000 дана
Таралу аумағы: Қазақстан Республикасы, ТМД елдері
Бағасы: Келісімді

Мазмұн

«Проектная деятельность, как средство развития познавательной активности детей старшего дошкольного возраста»	6	Нормативтік-құқықтық құжаттарды зерделеу - педагог сауаттылығы	55
Етістік	8	Полиязычие как необходимость современности	58
«Білімге апарар жол»	11	Материальная культура древних кочевников	60
«Адалдық - адамдықтың белгісі»	16	Грамотность чтения - один из компонентов функциональной грамотности школьников	66
«Жиһаз»	18	Викторина по естествознанию	68
«Берекелі, мерекелі алтын күз» мерекелік ертеңгілік сценарийі	20	Влияние туристско-краеведческой деятельности на патриотическое воспитание в рамках реализации программы «мәңгілік ел»	72
Сиқырлы су	23	Домик для гном гномыча	74
«Машаны бірге іздейік»	26	Диверсификация в языке и грамотности на уроках математики	76
Бірінші сәуір - алдауға тәуір	28	Учимся, играя	79
Дүниетану. Қысқа мерзімді жоспар	30	Дидактическая игра как средство обучения младших школьников	80
«Құстар - біздің досымыз»	32	Эмоциональный настрой - как способ развития коммуникативных навыков	82
«Үздік тәрбиеші - 2017» байқауы	34	Развитие познавательной деятельности учащихся на уроках русского языка	84
Дәмді де дәруменді құлпынай!	36	Балабақша - тәрбиенің алтын бесігі	86
«Ғажайып саяхат»	38	«Латын графикасына негізделген қазақ жазуы»	87
Дауыссыз «қ» мен «ғ»	40		
Үстеудің мағыналық түрлері	42		
Адамның жан сұлулығы	44		
Тұрақты тіркестер	46		
Обобщение знаний об имени прилагательном	49		
Золотая осень	52		

Рамазанова Айтуль Есеновна

«Білім берудегі басшылық пен басқаруды модернизациялау-оқыту мен тәрбие үдерісінің тиімділік негізі» мақсатында жұмыстанып келе жатқан Орал қаласының білім беру бөлімінің әдістемелік кабинетінде 20 әдіскер қызмет етіді. Әдіскерлердің сапалық құрамы биылғы жылғы есеппен 95 пайызды құрады. Кабинет әдіскерлері өте тәжірибелі, қалалық ұстаздарға берері мол. Бұған дәлел, 2016 жылғы қазан айында Орал қаласының білім беру бөлімі әдістемелік кабинеті «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы акционерлік қоғамы ұйымдастырғана «Білім мазмұнын жаңарту жағдайындағы әдістемелік қызмет: бүгінгі және болашағы» тақырыбындағы республикалық байқаудың «Үздік әдістемелік кабинет» номинациясы бойынша жүлделі ІІІ орынды иеленді.

2016-2017 оқу жылында әдістемелік кабинетте қала мұғалімдеріне қалалық 160, облыстық 55 және республикалық 3 семинар, конференциялар оздырылып, қала бойынша 2957 мұғалімді қамтыды. Бұл жалпы семинарларға қоса, мұғалімдердің жекелеген тақырыптарды талқылап, іс-тәжірибе бөлісу мақсатында шығармашылық топ-206, озат тәжірибе мектебі-112, жас мамандар мектебі-119 отырыс өткізді.

Әдістемелік кабинетінің басты жұмыс бағытының бірі ұстаздардың білімін үздіксіз 5 жылда бір рет жетілдіріп отыру. Бұл бағытта қалада қысқа мерзімді курстан мемлекеттік қаражат есебінен 429, ал ақылы түрде 366 барлығы 795 мұғалім білімдерін жетілдірді.

Жас ұрпаққа білім беруде, оларды болашақ еліміздің тұлғасы етіп қалыптастыру-біздің басты міндетіміз. Осы міндеттерді өрістету мақсатында білім беру саласында да елеулі әрі ауқымды өзгерістер болып жатыр. Осы мақсатта мемлекетіміздің білім беру саласында білім сапасын арттыратын түрлі тәсілдер енгізілуде.

Сапалы білім беру тікелей оқыту сапасын арттыру болғандықтан, әдістемелік шеберлікті үнемі басты назарда ұстап отыруымыз қажет.

2016-2017 оқу жылдары қала бойынша үш деңгейлік біліктілігін арттыру курсы бітірген сертификатталған мұғалім саны - 821, оның ішінде І (ілгері) деңгей бойынша - 129 мұғалім, ІІ (орта) деңгей - 118, ал ІІІ (базалық) деңгей бойынша 574 мұғалім құрап отыр. 2015-2016 оқу жылымен салыстырғанда 62 мұғалімге артық, І деңгей мұғалімдері - 23, ІІ деңгей - 3, ал ІІІ деңгей -36 мұғалім оқыған.

«Мектептегі көшбасшылық және басқару» деңгейі бойынша директор саны -29, осы оқу жылында -5 директордың саны көбейді, директордың орынбасарлары арасынан -7 мұғалім.

Жалпы білім сапасы 65%-дан 67%-ға, яғни 2%-ға көтерілді. Себебі сертификатталған мұғалімдер өз сабақтарында жеті модульді ықпалдастыра алуы, белсенді әдіс-тәсілдерді тиімді

қолдануы және топтық жұмыстар жүргізуі нәтижесінде оқушылардың білім сапасын артыра білді.

Оқу жылы қорытындысы нәтижесін талдай отырып, білім сапасы артуына жағдайлар жасалып, пән мұғалімдерінің оқушылармен жекелей, өз бетімен жұмыстануларына мүмкіндік беруі, оқыту процесінде тиімді әдіс-тәсілдердің таңдай білуі барлық пәндер бойынша білім сапасы артуына ықпал етті.

Сонымен қатар, Орал қаласының білім беру бөлімімен НЗМ «Орал қаласындағы ФМБ НЗМ» филиалының директоры 2017 жылдың 23 қаңтар- 23 желтоқсан арасында мектеп директорлары НЗМ «Орал қаласындағы ФМБ НЗМ» филиалының директоры жанында «Principals Circle» атты тағылымдама өтетіні туралы келісім жасалып, 5 күндік тағылымдамаға әр айдың соңында 2 директорден бөлінді. Қазіргі таңда №16, №37, 43, 30, 24, 3, Круглозерн ЖОББМ директорларымен №42 «Ақниет» гимназиясы директоры НЗМ көшбасшысының жұмысымен танысты. Тағылымдама барысында Венди КОПП «Четырехмерное образование» атты оқу құралы ретінде қолдануға бағыт берді.

Мектеп басшылары НЗМ жобалары оқушыларды тұлға ретінде қалыптастыруына үлкен әсер беретіні туралы атап кетті. Ш.Кадырова мектеп басқарудағы өз бағытымен таныстырды.

Орал қаласының 48 мектебінде 2016-2017 оқу жылында 3272 педагог қызмет етті. Соның ішінде жоғары білімдісі 2962 (90,5%) , 310 орта -анаулы білімді құрайды. Мұғалімдердің 551-і жоғары санатты (17%), 1061- бірінші санатты (32,4%), 893-і екінші санатты, 767- сы санатсыз. Жалпы қала ұстаздарының сапалық құрамы 50 пайызды құрап отыр. Биылғы оқу жылында мектепте сабақ беретін магистр дәрежесі бар ұстаз саны 29-дан 42-ге көтерілді. Дегенмен, кадр мәселесіне қатысты проблема өткен жылғыдан жеңілдей қойған жоқ. Өткен жылғы кадрларға деген тапшылық, әсіресе орыс тіліндегі бастауыш сынып мұғалімдеріне, орыс және қазақ тіліндегі физика, математика пәні мұғалімдеріне сұраныс биылғы жылы да өсіп отыр. Бұл мәселені жуық перспективада жоғары оқу орындары және барлық жауапты тараптар бірлесе отырып шешімін табуымыз үшін 2016 - 2017 оқу жылының басында Орал қаласы білім беру ұйымдарында «ЖОО - ҚБББ - ЖОББ мектептерінің өзара байланысы арқылы мектептегі білім беруді модернизациялау» жобасы бойынша жылдық жұмыс жоспары құрылып, жоспарлы жұмыс жүргізілді. Жоба аясында жоғарғы оқу орыны қабырғасында ЖОО педагогтары мен қала мектептері мұғалімдері түрлі мазмұнды жұмыстар атқарды.

Ағымдағы жылдың қаңтар айында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің Педагогика және психология факультеті ҚРБЖФМ-нің тапсырмасымен Педагогтің кәсіби Стандарты жобасының негізгі қағидаларымен Батыс Қазақстан облысы, соның ішінде қала педагогтерін таныстырып, түсіндіру жұмыстарын жүргізіп, сауалнама өткізілді.

Қаңтар айында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің Педагогика және психология факультетімен бірлесе «Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі», «Педагогика және психология», «Психология», «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу», «Әлеуметтік педагог және өзін-өзі тану» мамандықтарына арналған электрондық каталогын жасақталды.

«Проектная деятельность, как средство развития познавательной активности детей старшего дошкольного возраста»

Валентина Усатенко,
ГККП, «Ясли-сад №35» г.
Павлодара,
Воспитатель высшей категории

**«Всё, что я познаю, я знаю,
для чего это мне надо
и где и как я могу
эти знания применить»**

В условиях системы образования большое внимание уделяется использованию инновационных педагогических технологий, открывающих новые возможности для воспитания и обучения, способствующих развитию инициативы, творческой активности и самостоятельности ребёнка. Одним из эффективных и актуальных методов является метод проектов, применяемый как в школе, так и в дошкольном учреждении.

Этот метод, всегда предполагает решение какой-либо проблемы и получение результата. Очень важно, чтобы у детей возник интерес к этой проблеме, а еще лучше, если ребенок сам обнаружит проблему и у него возникнет желание решить ее. Поэтому перед педагогами стоит задача развивать и поддерживать детскую самостоятельность и инициативность.

Проектная деятельность в ДОУ – это прежде всего сотрудничество, в которое вовлекаются дети, педагоги и родители.

Цель: Развитие свободной творческой личности ребёнка, которое определяется задачами развития и задачами исследовательской деятельности детей.

Задачи:

- подготовить дошкольников к осуществлению проектной деятельности;
- обучить умениям и навыкам исследовательского поиска;
- создать условия для развития коммуникативных навыков и рефлексии дошкольников;
- способствовать практическому применению имеющихся у детей знаний и умений.

Метод проектов даёт ребёнку возможность экспериментировать, синтезировать полученные знания, развивать творческие способности и коммуникативные навыки, что в дальнейшем позволит ему успешно адаптироваться к изменившейся ситуации школьного обучения.

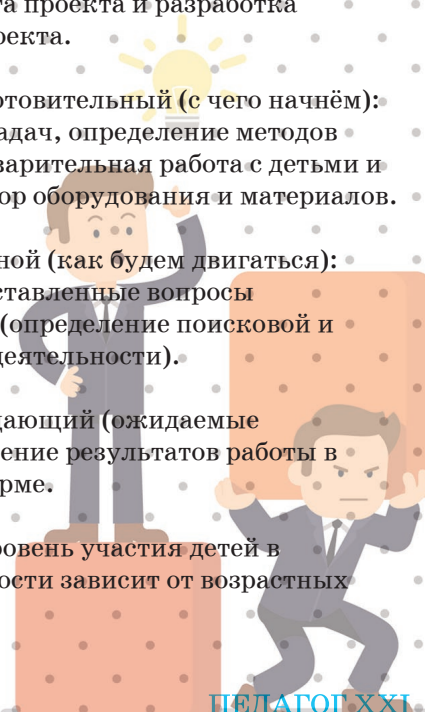
Особенностью проектной деятельности в дошкольной системе образования является то, что ребенок еще не может самостоятельно найти противоречия в окружающем, сформулировать проблему, определить цель (замысел). Поэтому в воспитательно-образовательном процессе детского сада проектная деятельность носит характер сотрудничества, в котором принимают участие дети и воспитатели, а также вовлекаются родители и другие члены семьи. Работа по методу проектов предполагает не только наличие и осознание какой-то проблемы, но и процесс её раскрытия, решения, что включает чёткое планирование действий: составление паспорта проекта и разработка основных этапов проекта.

Первый этап – подготовительный (с чего начнём): постановка цели и задач, определение методов исследования, предварительная работа с детьми и их родителями, выбор оборудования и материалов.

Второй этап – основной (как будем двигаться): поиск ответов на поставленные вопросы разными способами (определение поисковой и исследовательской деятельности).

Третий этап – обобщающий (ожидаемые достижения): обобщение результатов работы в самой различной форме.

Как задачи, так и уровень участия детей в проектной деятельности зависит от возрастных особенностей.

Дети старшего возраста, начиная с первого этапа работы над проектом, являются полноправными его участниками, следовательно, и формы работы, которые я применяю, рассчитаны на самостоятельность и инициативу детей.

Так на первом этапе работы над проектом проводится общее обсуждение, чтобы дети выяснили, что они уже знают об определённом предмете или явлении, формами работы могут быть чтение книг, энциклопедий, обращение к родителям, специалистам.

На втором этапе дети старшего возраста исследуют, экспериментируют, конструируют, ищут, творят. Для активизации детского мышления я предлагаю детям решение проблемных ситуаций, головоломок, развивая тем самым пытливость ума. Необходимо, создание такой ситуации, когда ребёнок должен что-то познать самостоятельно, догадаться, попробовать, придумать. На втором этапе с детьми старшего возраста использую следующие формы работы: экспериментирование, создание коллекций, альбомов, организация и проведение экскурсий, выставок и т. д.

Заключительным, III этапом работы над проектом является презентация проекта. Презентация может проходить в различных формах в зависимости от возраста детей и темы проекта: итоговые игры-занятия, игры-викторины, тематические развлечения, оформление альбомов, фотовыставок, мини-музеев, творческих газет. В подготовительной группе были проведены проекты: «Морские обитатели», «Птицы – наши друзья», «Птицы на кормушке», «Господин Лук», «Какие бывают дожди?» в старшей - «Моё родословное древо», «Мои домашние питомцы», «Фрукты и ягоды» «Время года - Зима», «Время года Осень».

Хочу остановиться на проекте «Мои домашние питомцы»

Использовали модель трех вопросов. Спросили у детей: «Что вы знаете о своем питомце», «Что хотите узнать?», «Как это можно сделать?»

Предложили детям рассказать о своих домашних питомцах. Как их зовут. Какое у них любимое занятие. Какой у них характер. Дома родители и дети вместе участвовали в создании презентации своего любимого животного. Презентация должна сопровождаться фотографиями, интересными наблюдениями за питомцем.

Дети в группе с увлечением рассказывали и показывали друг другу свои работы.

Таким образом,

- У детей возник устойчивый интерес к творческой, поисково-исследовательской деятельности.
- У детей сформирован ряд навыков самостоятельного творческого мышления.
- Удалось вовлечь родителей в педагогический процесс ДОУ, укрепить заинтересованность в сотрудничестве с детским садом.

Проект помог детям расширить знания о домашних питомцах, о том, как правильно за ними ухаживать. Родители вместе с детьми стали больше общаться, у них появились общие занятия, узнали много нового и получили удовольствие от совместного времяпрепровождения.

Многие дети в группе, у которых дома не было домашних питомцев, захотели завести котенка или щенка.

Я считаю, что осуществление подобных проектов в дошкольных образовательных учреждениях благоприятно сказывается на психологическом здоровье наших воспитанников, сближает детей и их родителей, расширяет их словарный запас и кругозор, развивает познавательный интерес дошкольников.

Родители могут быть не только источниками информации, реальной помощи и поддержки ребенку и педагогу в процессе работы над проектом, но и стать непосредственными участниками образовательного процесса, обогатить свой педагогический опыт, испытать чувство сопричастности и удовлетворения от своих успехов и успехов ребенка.

Для работы с семьей использую следующие формы: тематические выставки работ, конкурсы, мастер-классы, встречи с интересными людьми, беседы, консультации.

Опыт работы в нашем дошкольном учреждении показал, что метод проектов актуален и очень эффективен. Он даёт возможность ребёнку экспериментировать, синтезировать полученные знания, развивать творческие способности и коммуникативные навыки, творить и исследовать вместе с родителями и педагогами.

Таким образом, проектная деятельность способствует внесению новых идей в разработку содержания и методов обучения и воспитания, позволяющих совершенствовать качество современного дошкольного образования.

Етістік

Сабақта меңгерілетін оқу мақсаттары

- Етістік тақырыбы бойынша оқушылардың білімдерін кеңейту, тақырыпты толығымен талдап, мазмұнын ашу;
- Етістік тақырыбы арқылы оқушылардың шығармашылық сөздік қорларын молайту, оқушылардың жеке өзіндік ойлау қабілеттерін дамыту, ойларын еркін жеткізуге дағдыландыру;
- Оқушыларды ұйымшылдыққа, тәртіптілікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Сабақ мақсаттары

- **Барлық оқушылар білуге тиісті:**
іс-қимылды білдіретін сөздерді толық ажырата алады;
- **Оқушылардың көпшілігі:**
іс-қимылды білдіретін сөздердің не істеді?

не қылды? қайтті? деген сұрақтарға жауап беретінін біледі;

- **Кейбір оқушылар:**
етістіктерді қолданып сөйлемдерді, өлеңдерді құрастыра алады.

Тілдік мақсат

- **Оқушылар орындай алады:**
Етістік тақырыбы арқылы оқушылардың шығармашылық, сөздік қорларын молайтады, оқушылардың жеке өзіндік ойлау қабілеттерін дамытады, ойларын еркін жеткізуге дағдыланады.
- **Түйінді сөздер мен сөз тіркестері:**
Сөз табы, етістік
- **Сыныптағы диалог/жазылым үшін сай келетін тіл стилі:**
Талқылауға арналған сұрақтар:
Біз не істедік? Қайттік? Не қылдық?

Жоспарланған уақыт есебі	Жоспарланған жаттығу түрлері	Ресурстар
Басы 2 мин	Ұйымдастыру кезеңі а) Оқушылармен сәлемдесу; б) оқушыларды түгендеу; в) жұмыс орнының сабаққа дайындығын тексеру; г) оқушылардың көңілін сабаққа аудару.	Слайд
6 мин	Шаттық шеңбері Мен дос, сен дос Мен ақылды, сен ақылды Мен әдемі, сен әдемі Біз доспыз әрқашанда Мен сені жақсы көремін	
5 мин	Үй тапсырмасын тексеру Бинго ойыны Сұрақтарға жауап алу - Сөз таптары нешеге бөлінеді? - Зат есім деген не? - Зат есім қандай сұрақтарға жауап береді? - Жалқы есім деген не? - Жалпы есім деген не? - Зат есімнің жекеше түрі деген не? - Зат есімнің көпше түрі деген не? Қызығушылықты ояту - Балалар көңіл-күйлерін қандай? Егер көңіл-күйлерің жабырқаулы болса, көзімізді жұмып	

көз алдымызға елестетейік! Жұдырығымызды жұмып, бұлтты ұстаймыз, ал егер көтеріңкі болса, алақанымызды ашып, күнді көрсетеміз.
 -Біз қолымызбен не істедік?
 -Қолымызды аштық, жұмдық, яғни іс-қимыл жасадық.
 -Балалар осы сөздер қандай сұраққа жауап береді?
(Не істеді? Не қылды? Қайтті?)
 -Не істеді? Не қылды? Қайтті? деген сұрақтарға жауап беретін сөздер заттың несін білдіреді?(қимылын, іс-әрекетін)
 -Бүгінгі сабақтың тақырыбы – Етістік. Сабақта біз етістік туралы білімдерімізді жалғастырамыз. Біздің бүгінгі мақсатымыз осы етістіктерді біліп, оларды зат есімнен ажырата алуымыз керек.

Дәптермен жұмыс

Күннің жадын жазу. Тақырыбы – етістік.

Заттың қимылын, іс-әрекетін білдіретін сөз табы етістік деп аталады.

Оқулықпен жұмыс

1-жаттығу. Жұппен жұмыс

Қой	мөңіреді
Түйе	мияулайды
Сиыр	қаңқылдайды
Жылқы	маңырайды
Мысық	боздайды
Ит	шақырады
Өтеш	кісінейді
Қаз	үреді

Орта
1 мин

5 мин

6 мин

«Дыбыстар әлемі» ойыны.

Жан-жануарлардың суреттері дыбыстарымен қоса беріледі. Олардың дыбыстайтынын айтып, етістікті табу.

Мысалы: Ешкі маңырайды. Ит үреді. Сиыр мөңіреді.

Қарға қаңқылдайды.

Қоян қайтеді? Қоян секіреді.

Аю қайтеді? Аю қорбандайды.

Жылан ше? Жылан ирелеңдейді.

Бүркіт ше? Бүркіт аспанда қалықтап ұшады.

3 мин

2-жаттығу

Терме диктант. Етістіктерді теріп жазып, сұрақ қой.

Көктем келді: құс келді.

Күн ұзын, түн қысқа енді.

Көктем келді: су ақты

Күннің көзі шуақты.

Көктем келді: гүл өсті

Көбелектер гулесті .

2 мин

4-жаттығу.

Жұмбақты жатқа жаз. Етістіктерді тауып, сұрақ қой.

Жіппен келеді,

Үзсең сөнеді. (шам)

6 мин

Шығармашылық тапсырма

Өлең құрау, етістіктерді тауып 2 сызықпен сызу.

Анамызды сыйлаймыз
.....тыңдаймыз.
.....
.....боламыз.

5 мин

5-жаттығу

Көп нүктенің орнына тиісті етістіктерді қойып, сөйлемдерді көшіріп жаз.

1. Орманда биік ағаштар..... 2. Оқушылар үзіліске..... 3. Анасы Мұратты дүкенге..... 4. Әсел Қарағандыдан 5. Әсет қолын сабынмен

(шықты, өседі, келді, жуды, жұмсады)

Соңы
2 мин

Қорытындылау

1. Сіз бүгін нені білдіңіз?
2. Сіз үшін не құнды болды?
3. Қандай тапсырманы орындау қиынға соқты?

Оқушылар өз пікірлерін айтып, сабақ қорытындыланады.

2 мин

Кері байланыс:

КЕРІ БАЙЛАНЫС

- Егер сен сабақ ұнаса және тапсырмалардың барлығын сәтті орындадың болсаң, желкенді **жасиятұсың** боя;
- Егер сен сабақта белгілі бір қиындыққа кездестірген болсаң, желкенді **сары түске** боя;
- Егер сен сабақ барысында тапсырмаларды орындау қиын болып, мұғалімнің көмекші қажет болса, желкенді **қызыл түске** боя.

Егер қаласаң, кемені де бояуыңа болады

Оқушылар кері байланыс парағын толтырады.

Саралау – оқушыға мейлінше қолдау көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Қабілетті оқушыға тапсырманы қалай түрлендіресіз?

Бағалау – оқушы білімін тексеруді қалай жоспарлайсыз?

Пәнаралық байланыс – Денсаулық және қауіпсіздік, АКТ-мен байланыс. Құндылықтармен байланыс (тәрбие элементі).

Рефлексия

Сабақтың мақсаты мен оқу міндеттері орындалды ма?

Бүгін оқушылар не үйренді?

Сабақ қалай өтті, қандай деңгейде өтті?

Жоспарланған саралау жақсы іске асты ма?

(тапсырмалар сәйкес болды ма?) Уақытты қалай пайдаландым?

Жоспарыма қандай өзгерістер енгіздім және неге?

Есетова Салтанат
Алпамысқызы,
Батыс Қазақстан облысы,
Зеленов ауданы,
Дарынск жалпы орта
мектебінің бастауыш сынып
мұғалімі.

«Білімге апарар жол»

Ұйымдастырылған ашық оқу қызметінің технологиялық картасы

Тобы: «Жазира» ортаңғы

Білім беру саласы: «Денсаулық», «Коммуникация», «Таным», «Шығармашылық», «Әлеумет».

Бөлімі: Сөйлеуді дамыту

Мақсаты:

- **Білімділік:** Жыл бойы алған білімдерін пысықтау, тапсырмаларын орындау арқылы ойлау қабілетін арттыру
- **Дамытушылық:** балалардың тіл байлығын, ой-өрісін дамыту, шығармашылық іскерліктерін жетілдіру, сұраққа жауап беруін, эмоционалды сөйлеуін қолдау.

- **Тәрбиелік:** Жұмыс кезінде бір-біріне кедергі жасамауға, достық қарым-қатынасқа тәрбиелеу.

Алдын-ала жүргізілетін жұмыстар: Жұмбақтар, мақал-мәтелдер, логикалық жұмбақтар.

Әдіс-тәсілдер: әңгімелеу, сұрақ-жауап, ойындар, монтисори әдісі, миға шабуыл, логикалық жұмбақтар, дәстүрлі және дәстүрлі емес әдістер.

Қажетті көрнекі құралдар: интерактивті тақта, жұмбақ, мақал-мәтелдер, санамақтар, суреттер, гуаш, өртүрлі дөңді дақылдар,

Билингвалдық компонент: көктем-весна-spring, қыс- зима – winter, жаз- лето- summer, күз- осень- autumn

Тәрбиешінің іс-әрекеті

Қуанамын менде,
Қуанасың сенде.
Қуанайық достарым,
Арайлап атқан күнге.

Лучик, лучик золотой
Луч везде и луч со мной.
Добро в тебе добро во мне
Добро кругом на всей земле.

Ай кән сей хеллоу
Ю кән сей хеллоу
Ай кән сей хеллоу төу ю
Ю кән сей хеллоу төу мей.
Хеллоу, хеллоу төу ю.

Балалар қазір жылдың қай мезгілі?
-Көктем айларын атайықшы?
-Көктем мезгілінде табиғатта қандай өзгерістер болады?

Балалар бүгінгі ауа- райы қандай?

-Балалар сендер теледидар қараған ұнатасыңдар ма?
-Қандай телеарнаны қарайсыздар?

Балапан телеарнасына назар аударайық.

Балалардың іс-әрекеті

Шеңбер бойына тұрып, үш тілде қимылмен өлең жолдарын айтты.

-Көктем мезгілі.
-Наурыз,сәуір мамыр.
-Күн жылынады, құстар ұшып келеді, ағаштар бүршік атады, жан жануарлар мен жәндіктер ұйқысынан оянады. Күн жыл себебі теледидардан күн жылы болатының естідім.

-Иә, ұнатамыз
-Балапанды қараймыз

- тақтаға зейін аударып тындайды.

Тілші (тікелей эфир, электронды видео көрсетіледі):
Сәлеметсіңдер ме, менің кішкентай теле көрермендерім !

Бүгін мектеп барушыларға арналған «Білімге апарар жол» атты бағдарлама өткізілмекші. Бағдарламаның шарты: 4-5 жасқа толған балаларға тапсырмалар беріледі.

-Бұл бағдарламаға қатысқыларың келеме?

-Ендеше бұл бағдарламаға скайп арқылы хабарласайық.
(Скайп электронды модель көрсетіледі)

-Саламатсыз ба! Біздер №30 «Гүлдер»бөбекжайының, «Жазира» ортаңғы тобының балалары балапан телеарнасындағы «Білімге апарар жол» атты бағдарламаға қатысқылары келеді, тапсырманы орындауға дайын екендерін айтып отыр.

Тілші: Саламатсыздар ма! Ендеше сіздерді күтеміз.

-Енді бұл бағдарламаға бару үшін немен барамыз ?

Жақсы, олай болса автобуска абайлап мінеміз. (электронды видео арқылы әндетіп барамыз)

Балалар автобустың оң жақ терезесінен қарайықшы: бауырсақтың жүріп өткен жері қандай, түзу ме, қисық пе?

Сол жақ терезеге қарайықшы теректер жауан ба,жіңішке ме?

-Балалар біздер келіп қалыппыз, қане автобустан абайлап түсейік.

Ертегі елінен Симка: Сәлеметсіңдерме балалар, біздің телеарнаға қош келдіңіздер, жолдан шаршап келген боларсыңдар,бағдарламаны жақсы көңіл күйімен бастайық.

Балалар біздің сайысымыздың шарты мынадай: екі топқа бөлініп тапсырманы орындаймыз. Ол үшін өздеріне ұнаған түрлі түсті күлтешелерді тандап , сол күлтешенің түсіне сәйкес үстелге барып гүлімізді құрастырамыз. (түс арқылы үстелді тандайды.)

1-тапсырма

Серпілген сауал

Логикалық жұмбақтаржәне санның көршілерін атап өту
(жауабы слайд арқылы шығады) :

Екі балапан тұр,

Екі балапан отыр.

Шатаспай тез ойлансаң,

Барлығы қанша балапан?

(төрт)

Бес алманың үшеуін,

Досың сұрап алды.

Айтшы, сонда нешеуі,

Өз қолыңда қалды?

(2)

Табақта төрт өрік,

Қолымда бір өрік.

-иә, қатысқымыз келеді.

-қуанады

Қуанады

-автобустен

- қисық

- жуан

-амандасады

Сары, қызыл түстерді тандау арқылы өз үстелдерін тауып, гүл құрастырады

логикалық жұмбақтың жауабын тауып көрші саның айтады

-4 көршісі 2 мен 3

-2 көршісі 1 мен 3

-5 көршісі 4 пен 6

Балалар тапсырманы орындайды, белсенді ойнайды. Тығылған сандарды табады, санамақтар айтады.

Қосқанда барлығы
Болады неше өрік?

(5)

«Тығылған санды тап»

Шарты: тапсырмада суреттің артындағы санды табу керек.
(санамақтар айтады)

- Бұл қандай сан ?

• Санамақтар айтқызу

Қане 1 санына кім санамақ айтады?

Қане 2 санына кім санамақ айтады?

Қане 3 санына кім санамақ айтады?

Қане 4 санына кім санамақ айтады?

Қане 5 санына кім санамақ айтады?

Сергіту сәті: Көңілді күн
(интерактивті тақта арқылы).

2-тапсырма
«Жүйрік болсаң, шауып көр»
Мақалды жалғастыр

Білекті бірді жығар...

Кітап білім бұлағы...

Оқу білім азығы...

Жеті жұрттың тілін біл...

Ақыл тозбайтын тон...

«Ертегіні тап» ойыны, қандай ертегінің кейіпкері екенін
табу

Симка: олай болса ертегі туралы жұмбақ шешейік
(электронды ролик арқылы көрсетіледі)

Поле чудес

-«1» санамақ
Бір балапан ұяда,
Бір балапан қияда...

«2» санамақ
Бір ағашта екі алма,
Мен алмаймын, сен де
алма.

«3» Санамақ
Үшім, үшім, үш екен,
Үшкір тұмсық құс екен.

«4» Санамақ
Төртім, төртім, төрт еді,
Төрге салдым көрпені.

«5» Санамақ
Бесім, бесім, бесім бе-
«Бесік жыры» есімде

Білекті бірді жығар,
Білімді мыңды жығар.
Кітап білім бұлағы,
Білім өмір шырағы.
Оқу білім азығы,
Білім өмір қазығы.
Жеті жұрттың тілін біл,
Жеті түрлі білім біл.
Ақыл - тозбайтын тон
Білім таусылмайтын кен

Ертегіні тауып атайды

1-ші:

Үйін жинап ертеңмен,
Миіз тауып алыпты.
Мысығы келмеген соң,
Ол өкпелеп қалыпты.
Бұл қай ертегі?

2-ші:

Атай өзі салғанын,
Көрді өсіп қалғанын.
Ары тартты, бері тартты,
Тарта аламады.
Бұл қай ертегі?

3-ші:

Апасынан қашып кетті,
Атасынан қашып кетті.
Кездестіріп біраз аңды,
Біраз жолдан асып кетті.
Бұл қай ертегі?

3 - тапсырма

«Сиқырлы сандық» (слайд арқылы сурет шығады)

Ортада бейнеленген жыл мезгілдерін ата.

Билингвалдық компонент: көктем-весна-spring, қыс- зима – winter, жаз- лето- summer,күз- осень- wathem.

Д.о: «Жануарларды тамақтандыр»

Мақсаты: бау арқылы саусақ моторикасын дамыту

Шарты: жануарларға өз тамағын тауап беру.

3-тапсырма

«Суретші болғым келеді»

- Суретті жалғастырып боя
- Суретті жалғастырып дөңді дақылдармен аяқта

Симка: Жарайсыңдар балалар! Сендер барлық тапсырманы бірге орындадыңдар. Сендердің мектепке алды даярлық тобына дайын екендеріне көзім жетті. Сендерге осы бағдарламаның атынан мақтау қағазын табыс еткім келеді.

-Рахмет Симка! Осындай бағдарлама арқылы балалардың білімге деген қызығушылығын оята білді, осындай бағдарламалар көбейе берсің, сау болыңыз!

-Балалар абайлап автобуска мініп бөбекжайымызға барайық.

Балалар бүгінгі күн сендерге ұнады ма ?

1.Қайда бардыңдар?

2.Бағдарламада не істедіңдер?

-мақта қыз ертегісі

-шалқан ертегісі

-бауырсақ ертегісі

-жаз,күз,қыс,көктем

көктем-весна-spring,
қыс- зима – winter, жаз-
лето- summer,күз-осень-
wathem.

Үш тілде қайталап айтады.

Жануарлардың тағамдарын тауып бау арқылы бекітеді, ойынға белсенді қатысады.

Балалар суретті аяқтап, дөңді дақылдармен безендіреді

-рахмет айтып, мақтау қағаздарын алады.

Автобуска мініп, бөбекжайға қайтіп келеді
-Иә

Балапан арнасының «Білімге апарар жол» бағдарламасына бардық.

Мақалдар,жұмбақтар айтып тапсырмалар

Ұнаса алдарымыздағы смайликтерді көтеріп бір-бірімізге көңіл күй сыйлайық.

-Балалар келген қонақтармен қоштасайық!

орындадық, ойындар ойнадық.
Смайликтерді көтеріп көңіл күйлерін білдіреді.

Сау болыңыз,
досвидания, good bye!

Күтілетін нәтиже:

Жанарта алады: Сұрақтарға дұрыс және толық жауап бере білді.

Түсінеді: жылмезгілдері ерекшеліктерін, ҚМУ бойынша түсініктерді, өз шығармашылық қабілеттерін көрсетуді игерді.

Қолданады: үш тілде сөйлеуді, санау дағдыларын, ойын тапсырмаларды ретімен орындауды қолданады.

Табылдиева Альфия Табылдиевна,
Батыс Қазақстан облысы, Орал
қаласы, №30 «Гүлдер» бөбекжайы
МКҚК тәрбиеші.

«Адалдық – адамдықтың белгісі»

Сабақ мақсаты: -Оқушыларға адалдық пен әділдік туралы әңгімелей отырып, ақиқат құндылығының мәнін ашу. Міндеттері: - оқушыларға шыншылдықтың ақиқатқа бастайтын жол екенін айта отырып, адалдыққа үйрету. -Оқушылардың қарапайымдылық, әділдік қасиеттерін дамыту. -Оқушылардың өзіне, өзгеге адал болуға тәрбиелеу.	Ресурстар: (құралдар, мәліметтер)
Сабақ барысы: 1. Ұйымдастыру кезеңі. 5Т. 5жұмыс құралын түгендеу: күнделік, оқулық, жұмыс дәптері, қаламсап, қарындаш. 2. Тыныштық сәті. «Нұрға бөлену» 3. Ұй тапсырмасын тексеру. №23 сабақ 76 бет «Ұстаздың шәкірттерін сынауы» аңыз әңгімесін оқып келу. Талдау сұрақтары: Ұстаз шәкірттерін қалай сынады? Шәкірттің «өз ұрлығымды ішім біліп тұрады ғой» дегенін қалай түсінуге болады? Өз іс әрекеттеріңізге іштеріңнен қысылып, ұялған кездерің болды ма?	Сабақ барысын талқылау:
4.Дәйексөзбен жұмыс. «Ақылды болсаң, арынды сақта, Ар-ұждан керек әр уақытта» . Нақыл сөз Неліктен әр уақытта Ар-ұждан керек? Ар-ұжданды таза ұстау, өз-өзіне адал болу үшін бізге қандай қасиеттер қажет?	Интернет желісінен
5.Әңгімелеу (Мұғалім сыйы) «Үш елек» Бір адам Сократтан былай деп сұрапты. - Сенің досыңның маған не айтқанын білесің бе? - Сәл кідір, - деп оны Сократ тоқтатты, алдымен айтқалы тұрғаныңды үш рет електен өткіз. - Үш електен? - Бірдеңе айтпас бұрын, алдымен оны електен өткізу керек. Алдымен шындық елегінен. Оның шындық екеніне көзің жете ме? - Жоқ, мен тек естідім. -Онда сен ол шындық па, жоқ па, оны білмейсің. Онда екінші елек жақсылық елегінен өтейік. Менің досым туралы жақсы нәрселер айтпақшысың ба, әлде жоқ па? Соны ойлан. - Мен тек естідім. - Бірақ ол шындық па, жоқ па өзің де білмейсің. Үшінші електі қолданып көрейік. Сен айтқың келгенді менің тыңдауым соншалықты қажет пе? - Жоқ, ондай қажеттігі жоқ. - Сонымен, - деді Сократ, сен айтқың келгендеріңде шындық та, жақсылық та, пайда да жоқ. Оны айтудың қажеті не? Талдау сұрақтары: - Сократтың іс әрекетіне қарап, қандай адам деп айтуға болады? - Сократтың бойындағы қандай жақсы қасиетті өз бойыңа алар едің? - Өздеріңнің өмірлеріңде осындай жағдай кездесті ме?	Интернет желісінен

6. Шығармашылық жұмыс, топтық жұмыс. Оқушыларды 3-топқа бөлу. 1 «Адалдық тобы» Адалдық, шынайылық, ақ ниет, ар-ұждан деген тірек сөздерді пайдаланып, «Адалдық - адамдықтың белгісі» тақырыбында әңгіме жазу. 2 «Ақиқат тобы» Ар-ұждан, шындық, адалдық, уәде, жақсылық, таза ниет, сүйіспеншілік, өмір деген тірек сөздерді пайдаланып, «Менің түсінігімдегі ақиқат» әңгіме құрастыру. 3 «Шыншылдық тобы». Жағдаятты талдап, өз ойларыңмен бөлісу. Менің ең жақын досым мектепте бір баламен достасқан, ол күнде кешке қарай мені өзімен бірге серуендеп жүруге шақырады. Ол: «Менің анам, сенімен бірге жүргенімді білсе, ол қарсы болмайды», - деді. Досыма үйінде ата-анасы ұрыспауы үшін, мен бірнеше рет телефон арқылы оларға өтірік айттым. Басында мен қиналмастан оларды жасырып жүрдім, ал қазір олар мені пайдаланып жүр, ал мен күнде өтірік айтуды ұнатпайтын болдым. Мен досымнан ажырағым келмейді. Сонда мен не істеуім керек?	
7. Топпен ән айту. «Құндылықтар әлемінде» 1. Ақиқаттың әнін, Айтамын күнде мен. Бөбек әлемінің сырларын түсініп, Нұрына шомылдым күннің. Тыныштық жан - көркем, Керемет ол неткен, Ар-ұждан сөйлейді, Жүректі тербейді Бақытқа бізді жетелеп. Қайырмасы: Құндылықтар – мәңгі әнім, Құндылықтар – өмір мәні. Ізгіліктің ғажап күйіне, Ертесіндер сендер. 2. Дұрыс әрекеттер Сүйіспеншілік береді, Тыныштық орнайды, Қиянат болмайды, Адамзатқа әлемдегі. Қайырмасы сол. 3. Керемет ол неткен, Ар-ұждан сөйлейді, Жылулық бөлейді, Жүректі тербейді, Бақытқа бізді жетелеп Қайырмасы сол.	Сөзі: Мұғалімдер шығармашылығы Әні: «Ертегілер әні» сазымен
8. Үй тапсырмасы. №24 сабақ «Қаз дауысты Қазыбектің шешімі» аңыз әңгімесін оқып келу. 78бет	Оқулық
9. Соңғы тыныштық сәті. Баяу әуен қойылады. Оқушылар денесін, басын тік ұстап, көзін жұмып отырады. Мұғалім жай дауыспен: «Бүгінгі сабағымызды есімізге түсірейікші. Ісіміз де сөзіміз бен ойымыздай, болатынына сенемін. Сабақта көрініс тапқан жақсы қасиеттер жүректерімізде сақталып, іс жүзіне асырылсын. Жақсы ой ойлайық, жақсы сөз сөйлейік, жақсы іс жасайық! Осындай тыныштықта сәл отыра тұрайық. Қандай жан тыныштығы! Енді жайлап көздеріңді ашуға болады» Рахмет. Сау болыңыздар!	

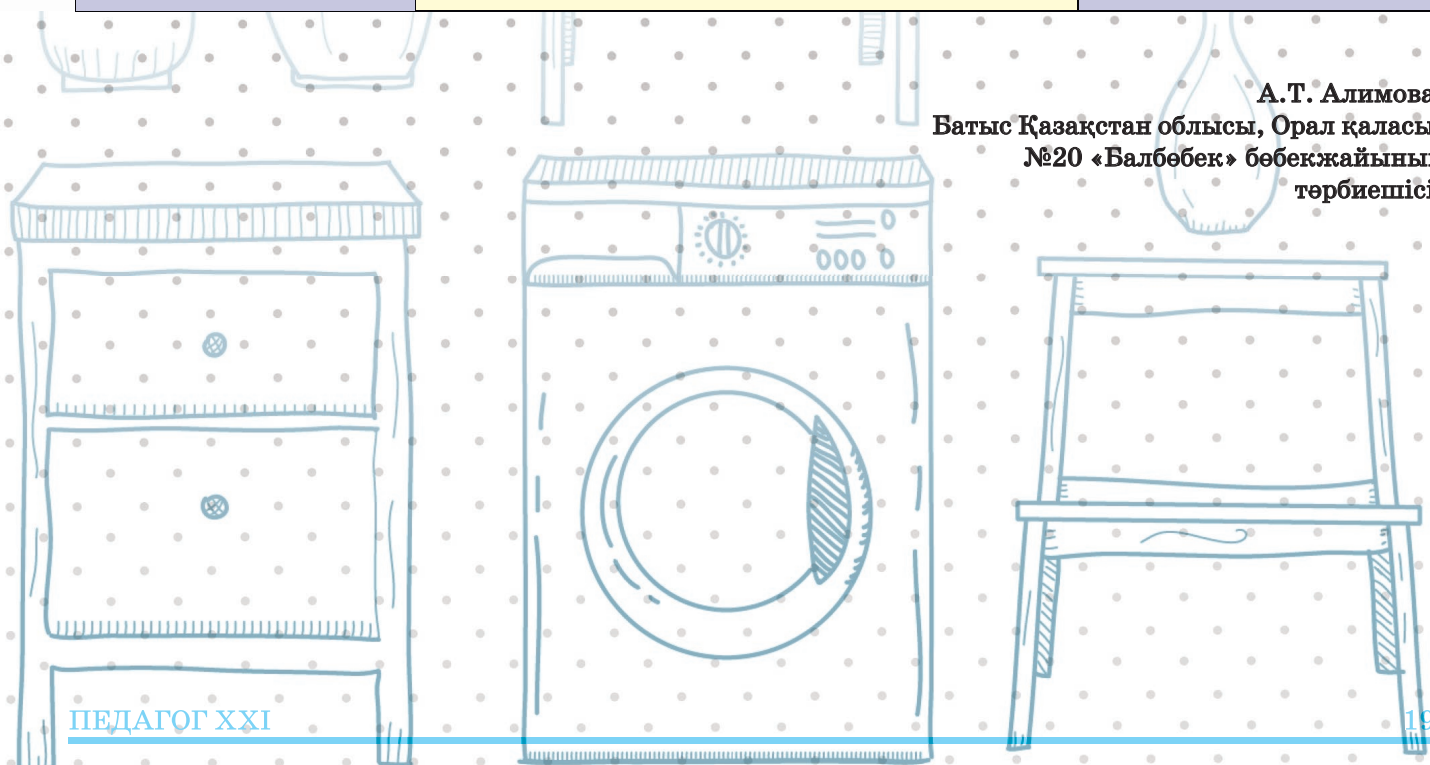
Габдуллина Нурсауле Аскаровна,
Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы,
А.Байтұрсынов атындағы
№ 10 ЖОББ мектебінің
өзін-өзі тану пәні мұғалімі.

«Жиһаз»

- **Білім беру саласы:**
«Таным»
- **Бөлімі:**
Құрастыру
- **Мақсаты:**
 - а) Балаларға үй жиһаздары және олардың қажеттілігі туралы түсіндіру, үй жиһаздарының түрлерімен таныстыру.
 - ә) Сөздік қорларын дамыту, құрастыруға деген қызығушылықтарын арттыру.
 - б) Тазалыққа, ұқыпты жұмыстануға тәрбиелеу
- **Алдың-ала жүргізілетін жұмыстар:**
Үй жиһаздары туралы әңгімелеу.
- **Әдіс-тәсілдер:**
Көрсету, түсіндіру, сұрақ-жауап, ойын.
- **Қажетті көрнекі құралдар:**
Үй жиһаздарының суреттері
- **Билингвальдық компонент:**
жиһаз - мебель
- **Күтілетін нәтиже:**
 - Негіз біледі:** Үй жиһаздарын бір-бірінен ажыратады.
 - Қандай түсініктерді игерді:** Үй жиһаздарын сындырмай, ұқыпты ұстау керектігін.
 - Менгерген дағдылары мен іскерліктері:** Үй жиһаздарын құрастыра алады.

Оқу қызметінің кезеңдері	Тәрбиешінің қызметі	Балалардың іс – әрекеттері
Мотивациялық - қозғаушылық	Балалар бізге көптеген қонақтар келіпті, амандасайықшы. Шаттық шеңбері Дос болып біз жүрейік, Ойнайық та күлейік. Достық деген тамаша, Міне тұрмыз жараса. Ойын: «Өз үйін тап» Шарты: Суреттегі аңның, құстың, адамның өз үйін табу. Жеке-жеке жұмыстану. -Үйлеріңде қандай бөлмелер бар? -Бұл суретте үй жиһаздары бейнеленген. -Қандай жиһаздарды көріп отырсыңдар? -Дұрыс, осы заттардың барлығын бір сөзбен үй жиһаздары деп атаймыз. Билингвальдық компонент: жиһаз - мебель	Саппен залға келеді. Қонақтармен амандасады. Шеңберге тұрып, өлең жолдарын қайталайды. -Ойынға белсене қатысты. -Өз ойларын айтады. -Орындық, үстел, шкаф, теледидар, диван, т.б Сөзді қайталайды.
Ұйымдастырушы-лық-ізденістік	-Балалар, үй жиһаздарының пайдасы өте зор. Осы жиһаздардың барлығын ағаштардан жасайды. Үй жиһаздарын мұқият, ұқыпты пайдалану керек. Ұқыпты ұстамаған жағдайда сынып қалады. Ал сынған жиһазды дұрыс пайдалана алмаймыз. -Орындық бізге не үшін қажет? -Шкафтың қандай пайдасы бар? -Үстелдің қандай пайдасы бар? -Ал, теледидардың қандай пайдасы бар? - Балалар сендер қандай мультфильмдерді ұнатасыңдар? -Ендеше қазір «Маша мен аю» мультфильмінен үзінді тамашалайық. -Маша не істеді? -Жарайсыңдар, балалар!	-Мұқият тыңдайды -Орындыққа біз отырамыз. -Киімдерімізді жинаймыз. -Тамақ ішеміз, сабақ оқимыз. -Кино, мультфильм көреміз. - «Маша мен аю», «Фиксики», «Микки мауз», т.б. -Мультфильм қарайды. -Аюдың жиһаздарын сындырып тастады.

	Ғажайып сөт: Аю жылап келеді. -Сәлеметсіздер ме балалар! -Аю сен неге жылап жүрсің? -Менің жиһаздарымды Маша сындырды. Енді қайда тамақ ішіп, қайда отырамын? –деп жылайды. -Аю сен жылама біздің балалар сізге жиһаздарыңызды құрастырып беруге көмектеседі. -Балалар аюға көмектесеміз бе? - Ендеше, үстелге келе қойыңдар. -Мына түрлі-түсті губкаларды қолданып, аюға жиһаз құрастырып берейік. Үлгі көрсету. -Міне, аю біздің балалар сізге жиһаздарды құрастырып берді. -Жарайсыңдар,балалар. Сендерге үлкен рахмет. Маған жиһаздар ұнады, әдемі екен. - Балалар аюмен бірге бойымызды сергітіп алайық. Сергіту сәті: Қорбаңдаған аюдың, Құлпынайы көп екен. Теріп-теріп алайық, Қалтамызға салайық. -Аю балалармен қоштасады. Ойын: «Кім тез атайды?» Шарты: Балаларға үй жиһаздарының суретін көрсету.	-Сәлеметсіз бе. -Көмектесеміз. -Тәрбиешінің көрсеткен үлгісі бойынша тапсырманы орындайды. Қимыл-қозғалысын жасайды. -Сау болыңыз. -Үй жиһаздарын атайды.
Рефлексиялық – түзетушілік	-Балалар бізге қонаққа кім келді? -Аюға не құрастырып бердік? -Тағы қандай үй жиһаздарын білесіңдер? -Рахмет, балалар қонақтарымызбен қоштасайық.	-Аю келді -Диван, орындық, т.б. Жиһаздарды атайды. -Қонақтармен қоштасады

А.Т. Алимова,
 Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы,
 №20 «Балбөбек» бөбекжайының
 тәрбиешісі.

«Берекелі, мерекелі Алтын күз»

Бердығалиева Гульназ Мерамовна, Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы, №34 «Балбұлақ» бөбекжайының II санатты саз жетекшісі.

Мектепке дейінгі жастағы балалар үшін мерекелік ертеңгіліктің орны ерекше. Балалар тақырыпқа сай әндер мен өлең жаттап, билер үйреніп, әдемі киімдерін киіп көтеріңкі көңіл күймен ертеңгілікті асыға күтеді. Осы орайда әрбір шараны талапқа сай жоспарлап жүргізу педагогтар үшін маңызды. Беріліп отырған мерекелік ертеңгілік сценарийі ортаңғы топқа арналған.

Саз залы мерекеге сай безендірілген. Әдемі сазды әуен ойналып тұрады. Бүлдіріштер қолдарында жапырақтар ұстап, орындықтарға жайғасады.

Жүргізуші: Армысыздар ұстаздар мен ата-аналар, қадірлі қонақтар! «Берекелі, мерекелі Алтын күз» атты ертеңгілігімізге қош келдіңіздер!

Балалар біз күзді неге алтын күз деп айтамыз екен? Себебі ағаштар, шөптер, жапырақтар, түгелдей дерлік сап-сары болады. Балалар сендер қолдарыңа не ұстап келдіңдер? – Дұрыс айтасыңдар жапырақтар. - Осы жапырақтардың түсі қандай? – Сары, қызғылт сары, қызыл. Сонымен қатар, күзде бау-бақшадағы барлық жеміс-жидектер піседі. Барлық адамдар азықтарын жинап қыс мезгіліне дайындалады екен.

Балалар сендер білесіңдер ме, күзде аңдар да қысқа дайындалады. Қорек жинап

күздің, сыйлықтарыңа рахметін айтады. Ендеше, барлығымыз экранға қарап жан-жануарлар қысқа азықтарын қалай дайындап жатыр екен тамашалайық.

(экраннан жануарлардың суреттері көрсетіліп, қоян сөйлейді)

Қоян: Сәлеметсіңдер ме балалар! Орманда көптеген өзгерістер болып жатыр. Барлық аңдар қыс мезгіліне азықтарын дайындап жатыр. Әрбір аң өзінің жақсы көретін қорегін жинап жатыр. Мысалы тиіндер жаңғақтарын жинаса, кірпілер тәтті алмаларын арқасындағы инесіне түйреп алып індеріне тасып жатыр. Мен де өзім жақсы көретін сәбізді теріп қысқа дайындалып жатырмын. Биыл күзде сәбізден мол өнім алдым. Алақай қыста қарным ашпайтын болды. Балалар, сендер жеміс-жидектерді көбірек жеңдер, сонда денсаулықтарың нығайып, ешқашан ауырмайтын боласыңдар. Сау болыңдар балақайлар!

Жүргізуші: Балалар көрдіңдер ме? Ормандағы аңдар да азықтарын жинап, қыс мезгіліне дайындалып жатыр екен. Ал біздер Алтын күзге арнап өзіміздің жыр-шумақтарымызды жолдайық. Тақпақтар.

Өн: «Күз келді»

Өн: «Балалар мен жаңбыр»

(Сырттан бір дыбыс естіледі, желдің шуы. Әдемі әуенмен Күз ханшайымы келеді)

Күз ханшайымы: Сәлеметсіздер ме, балалар!

Балалар: Сәлеметсіз бе!

Күз ханшайымы: Ұа, халайық, дархан далам армысың,

Табиғатым жаны жайсаң тал мүсін

Ханшайымы: Күздің бүгін келіп тұр,

Алмақ болып бар халқымның алғысын.

Мен – Күз ханшайымымын.

Сендерді көргеніме қуаныштымын.

Күз ханшайымы: Балалар сендерде бүгін үлкен мереке болып жатыр деп естіп мен сендерге арнайы келдім.

Жүргізуші: Қош келдің, Күз ханшайымы! Төрлет! Біздің балаларымыздың өнерін тамашалаңыз.

Тақпақтар:

Өн: «Жемістер мен көкөністер»

Өн: «Осень наступила»

Жүргізуші: Балалар күз үнемі құбылмалы болады, кейде тіпті аспанды қара бұлттар торлап, қатты жел тұрады, жаңбыр тамшылап жауады. Жаңбырдан қорғанып, суық тиіп ауырып қалмау үшін не істеуіміз керек? (экраннан күзгі табиғат құбылысын көрсету)

Ойын: «Күн мен жаңбыр» Еркемай

Би: «Тамшылар биі»

Күз ханшайымы: Жарайсыңдар балалар қандай өнерлісіңдер, енді мен сендердің тапқырлықтарыңды сынағым келім тұр. Сендерге алып келген

тапсырмаларым бар. Егер де тапсырмамды орындасандар, менің де сендерге деген сыйлығым бар.

Балалар менің сендерге бірінші тапсырмам: Күз айларын ата. (Қыркүйек, қазан, қараша) Бәрежелді балалар өнерлі білімді, ақылды екеніңдер.

Енді тапқырлықтарыңды байқағым келіп тұр. Екінші тапсырмамды тыңдаңдар, жұмбақ шешу.

(экранға әрбір жапырақтың үстінде тапсырма болады шешуін тапқанда жапырақ айналып артынан сурет көрсетіледі).

2-тапсырма:

1. Жазда інге тығылып, Жатқан қызыл түлкіні Құйрығынан суырып, Әкелді әжем бір күні. Бұл не? (Сәбіз)

2. Жайлы, жұмсақ төсегім, Домаланып өсемін Қаба-қабат тоным бар Қалай оны шешемін. Бұл не? (Орамжапырақ)

3. Қалың киім ұнатады, Шешіндірсең жылатады. Бұл не? (Пияз)

(жұмбақтың әр шешімін сурет арқылы экраннан көрсету)

Өн: «Алтын күз» ортаңғы топ.

Өн: «Rain-rain»

Би: «Радуга»

Күз ханшайымы: Балалар менің сендерге тағы тапсырмаларым

бар, мына үстел үстінде жатырған жемістер өздерінің екінші жартыларын жоғалтып алыпты, сендер көмектесесіңдер ме?

Ойын: жемістер жартысын табу

Жүргізуші: Күз ханшайымы, балалардың ойынына баға беріңіз.

Күз ханшайымы: Жарайсыңдар, балалар! Көкөністер мен жемістердің екінші жартысын дұрыс таптыңдар.

Жүргізуші: Балалар ертегі тамашалағанды ұнатасыңдар ма? Ендеше, кішкентай балаларымыздың музыкалық қойылымын тамашалайық.

Музыкалық ертегі: «Күзгі орманда»

Жүргізуші: Балалар күзді біз неліктен жомарт күз деп айтамыз, білесіңдер ме? себебі ол бізге мол өнімдерін, жеміс-жидектер, көкөністерін береді. Балалар сендер қандай көкөністер мен жемістерді білесіңдер?

Балалардың жауабы: алма, алмұрт, сәбіз, қияр, қызанақ.

Көңілді әуен ойналып сахнаға шырын келеді.

Шырын: Саламатсыздар ма балалар! Мен күзгі жеміс-жидектерден жасалған шырын болам. Биыл күзден мол өнім алдым. Мен тек өзім келген жоқпын сендерге сыйлық ала келдім.

Жүргізуші: Рахмет саған шырын біздің балаларға көптеген дәрумендер алып келген екенсің, біздің балаларымыздың сізге арнаған жыр шумақтары бар, ортаға «Болашақ» тобының өнерлі бүлдіршіндерін ортаға

шақырамыз.

Ән: «Осень раскрасавица»

Би: «Қолшатыр» биі

Күз ханшайымы: Сүйкімді де ақылды балапандарым менің! Сендердің өндерің жылы лебіздерің менің құлағыма жақты, өте қатты ұнады. Сендердің жылы жүзбен қарсы алғандарыңа риза болып тұрмын, сондықтанда сендерге қызық ойын әкелдім.

Ойын: «Күзгі құбылыс»

Жүргізуші: Қазір күз мезгілі, күн суықтайды. Балалар күзгі табиғат құбылыстарына байланысты барлығымыз орнымыздан тұрып жаттығулар жасайықшы.

Орнымыздан тұрамыз,
Жапырақтай шулаймыз,
Шух-шух-шух

Жерге түсе бастаймыз, *(отырады)*
Ағаштай тік тұрамыз,
Сол сияқты тербейміз,
Күзгі жел боп әндетеміз, у-у-у-у-у-у

Күзгі жел боп айналамыз,
Тамшы болып сіркірейміз
(секіреді)

Күз ханшайымы: Керемет! Қандай әдемі! Сендерге рахмет айтып шырын екеуіміз күзгі өнімдерімізден сіздерге сыйға тартамыз. (балаларға жемістер үлестіріледі) Балалар, біздің басқа балабақша бүлдіршіндеріне баратын уақытымыз болыпты. Біз енді кетейік, келесі кездескенше сау болыңдар!

Жүргізуші: Құрметті қонақтар, ата-аналар бүгінгі «Бережелі, мерекелі Алтын күз!» - атты ертеңгілігімізді аяқтай отырып, күз бережелі, мерекелі мол болсын демекпіз. Сау болыңыздар!

Сиқырлы су

- **Білім беру салалары:**
Таным
- **Бөлімдері:**
Жаратылыстану
- **Мақсаты:**
Балаларды судың қасиеттерімен таныстыру (дәмі, түсі, иісі), судың жердегі тірізатқа маңыздылығын нақтылау. Балалардың қызығушылығын, тілінің дамуы мен ойлау қабілеттерін арттыру. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.
- **Алдын ала жүргізілетін жұмыс:**
Су туралы суреттер көрсетіп, әңгіме жүргізу.
- **Әдіс-тәсілдер:**
Балалармен әңгімелесу, тәрбиешінің түсіндіруі, іздену сұрақтары.
- **Сөздік жұмысы:**
түссіз, дәмсіз, мөлдір, тұнық.
- **Қажетті құралдар:** Адамдардың жан-жануарлардың, өсімдіктердің сумен және су ішіндегі суреттері, пластмассалық ыдыстар, қасықтар, түтікшелер, су, мұз.
- **Үштілдік компонент:** Сиқырлы-волшебный-magic, су-вода-water, сұйық – жидкий -liquid, қатты – твердый -solid, бу – пар – steam, сарымсақ-чеснок- garlic
- **Күтілетін нәтиже:**
Біледі: Су кімдерге және не үшін керек екенін біледі.
Игерді: Тілінің дамуы мен ойлау қабілеті. Тәжірибе жасап қорытындылай алады.
Меңгереді: Балаларды судың қасиеттері (дәмі, түсі, иісі), судың жердегі тірізатқа маңыздылығын.

Оқу қызметінің кезеңдері	Тәрбиешінің қызметі	Балалардың іс-әрекеті
Қызығушылықтарын ояту кезеңі	Жылулық шеңбері: Армысың, ардақты Аспан-ата! Армысың, мейірімді Жер-ана! Армысың, шұғылалы алтын күн! Күліп шықты күн бүгін..... Балалар бүгін бізге қонақтар келді қанекей, олармен амандасайық.	Балалар қимыл-қозғалыс жасай отырып, бірге айтады. Балалар қонақтармен амандасады.
Ізденіс және ұйымдастыру әрекеті	Жаңбырдың дауысы шығады. Тәрбиеші бір тамшыны топтан тауып алады. Ой балалар қараңдаршы мен не тауып алдым. Ол бізге қонаққа келіпті. Бірақ өзі неге сондай көңілсіз екен? Ал өзінің неге көңілсіз екенін тыңдайық. Балалар мен өзім туралы ештеме білмейді екенмін. Сондықтан менің көңіл күйім жоқ. Сендер сондай ақылды, білімді балаларсыңдарғой. Мүмкін мен жайлы білетін боларсыңдар. Тәрбиеші: Әрине, біздің балаларымыз ақылды, білімді. -Балалар, тамшы неден құралады? -Жарайсыңдар -Ал суды қайда кездестіруге болады? Балалар! Тамшы сендерден су кімдерге және не үшін керек екендігін сұрап отыр (суреттерді көрсету).	Балалар жаңбырдың жауып жатқанын айтады. Балалар тамшыға таң қала қарайды. Балалар тамшының неге көңілсіз екенін ойланады. Балалар тамшының сөзін мұқият тыңдайды Балалар өз көңілдерін білдіреді. Тамшы судан құралады. Өзендерде, көлдерде, үйдегі кранда ағып тұрады, аквариумде. Адамдардың, жан- жануарлардың, өсімдіктердің бәріне керек. Тамақ істеуге, ішуге, жуынуға, т.б.

	Балалар! Сендер білесіңдер ме судың сиқырлы қасиеттері бар: онымен ойнауға, түрлі іс-тәжірибиелермен сиқырлар көрсетуге болады. Ол үшін біз зертханаға барып зертханалық жұмыс жүргіземіз. Балалар сендер білесіңдер ме судың үш қасиеті бар — сұйық, қатты, бу. Стакандағы суды тоңазытқышқа қойсақ, ол мұз болып қатып қалады. Ал мұзды жылы жерге қойсақ, ол еріп суға айналады. Суды шәйнекке құйып қайнатсақ, қақпағынан бу шығады, яғни бу болып ұшады. Мен сендердің қолдарына мұз беремін, ұстап көріңдерші не болады екен?(балаларға мұз беру, ол ери бастайды) Мұзбен не болады? Иә дұрыс айтасыңдар ол ери бастайды, себебі, біздің қолымыз жылы.	Балалар орындықта отырып тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді Балалар мұқият тәрбиешінің сөзін тыңдайды. Балалар алжапқыштарын киіп зертханаға барады.
	Балалар! Қараңдаршы біздің столымыздың үстінде стакандар тұр кез келген стаканға су құйып ішіндер дәмі қандай? Ал енді қант салып араластырып ішіп көріңдер. Дәмі қандай? Тұз араластырып жай тілдеріңді тигізіп көріңдерші. Дәмі өзгерді ме? Қане енді қорытындылайық таза судың дәмі болады ма? Қай кезде дәмі өзгереді? Суға басқа зат қосқанда дәмі өзгереді. Ал иісі болады ма? Стакандағы суды иіскеп көріңдерші. Иісі барма? Яғни таза судың иісі болмайды. Қазір сендердің стакандарыңа бірдеме саламын ал сендер оның не екенін анықтандар. Ия, балалар бұл сарымсақ оны біз суға араластырғанда не өзгерді? Дұрыс айтасыңдар иісі өзгерді. Таза суымыздың иісі барма еді? Суымыздың түсі қандай екен? Таза су түссіз болады екен. Ал енді осы суға бояғыш араластырып көреміз. Алдарыңдағы бояғышты қылқаламмен суға араластырайық енді жанағы салған тастарды қараңдар көрінеді ме? Олай болса қалай айтамыз судың өзінің түсі болмайды, таза суға бояғыш қосқанда ғана түсі өзгереді. Өте жақсы балалар, міне бүгін біз сендермен су туралы көп мәлімет алдық. Сергіту сәті Күн болып жанайық, Су болып ағайық. Терең-терең демалып, Жүгіріп жүгіріп алайық. Сайқымазақ келеді. сиқыр көрсетеді. Ойын: «Күн мен жаңбыр»	Стакадағы суды ішіп оның дәмі жоқ екенін айтады. Судың дәмі төтті болды. Ал енді судың дәмі ащы. Таза судың дәмі жоқ. Таза суға басқа зат араластырғанда дәмі өзгереді. Балалар суды иіскеп оның иісі болмайтындығын айтады. Судан сарымсақтың иісі шығып тұр. Ол судың өзінің иісі болмайды оған басқа зат араластырғанда иіс пайда болады. Ия көрінеді. Түссіз Балалар суға бояғыш салып араластырады. Жоқ көрінбейді Судың өзінің түсі болмайды. Балалар қимыл қозғалыс арқылы сергіту жаттығуын жасайды. Сайқымазақ балалармен ойын ойнайды. Ойынды қызығушылықпен ойнайды.

«Машаны бірге іздейік»

Булешева Арайлым Сәуірғалиқызы, Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы, №34 «Балбұлақ» бөбекжайының II санатты тәрбиешісі.

Педагогтың II кішілер тобымен ұйымдастырылған оқу қызметінде барлық білім беру салалары кіріктірілген, әдістемелік талапқа сай ұйымдастырылған. Кіші жастағы балалармен жұмыста кейіпкерлердің келуі үлкен әсер қалдырады, Машаны іздеу барысында Бақа, Қызғалдақ, Аю кейіпкерлері келіп, оқу қызметінің мақсатына жетуіне үлкен көмек көрсетеді.

Білім беру саласы: «Таным», «Шығармашылық», «Денсаулық», «Әлеумет», «Коммуникация»

Мақсат-міндеттері:

- Жыл мезгілдері туралы балалардың түсініктерін кеңейтіп, жыл мезгіліне байланысты болатын табиғи ерекшеліктерін тануға орман көрнісіне мағлұмат беру.
- Ертегі желісі арқылы балалардың сөздік қорын молайту. Кейіпкерлердің мінез-құлықтарына баға беру.
- Мейірімділікке, қайырымдылыққа, досына көмектесе білуге тәрбиелеу.

Көрнекіліктер: қызыл телпек, аю, көбелек, бақа кейіпкерлері, көктем мезгілінің ерекшеліктері туралы суреттер, ойындар.

Алдын-ала жүргізілетін

жұмыстар: табиғат аясына серуенге шығып көктем айына мағлұмат беру.

Полингвизм: бақа-лягушка-frog, көктем-весна- spring, аю-медведь-bear

Мотивациялық қозғаушы:

Амандасу.

Шаттық шеңбер:

Амансың ба алтын күн,
Амансың ба Жер ана,
Амансың ба көк аспан,
Қайырлы таң, қайырлы күн,
Сендерді көрсем қуанам.

(Көгілдір экраннан Әже сөйлейді).

Сәлеметсіздер ме, менің Маша қызым құрбыларымен орманға саңырауқұлақ теруге орманға кетіп-еді, әлі оралмады.

Маша қызымды табуға көмектесесіңдер ме?

Тәрбиеші: Балалар Әженің Маша қызын табуға көмектесеміз бе?

Балалар: Иә, көмектесеміз.

Тәрбиеші: Қане, бәріміз қатар-қатар сапқа тұрып серуендеп Әженің қызын іздеп көрейік.

Балалар қараңдаршы Машаның іздері жатыр екен, мүмкін осы жолмен Машаны да тауып алармыз. (Машаның ізімен келе жатып алдынан көлшік шығады)

Балалар: Балалар іздермен келеді.

Іздену – ұйымдастырушысы:

Балалар бұл көлшік одан іздер көрінбейді енді қайттік.

Бақа шығады: Бұлар кімдер екен?

Сендер орманда не істеп жүрсіндер?

Балалар: Бақамен амандасады.

Тәрбиеші: Біз Әженің өтініші бойынша Маша қызын іздеп жүрміз. Маша қыздың ізін тауып жүріп келе жатыр едік, мына су кездескенде таба алмай қалдық сен көмектесе алмайсың ба?

Бақа: Мен сендерге көрсету үшін сұрақ-тапсырмаларым бар соны орындасандар жол көрсетемін. Мен қазір күн біресе суытады, біресе жылынады соны түсіндіріп берсеңдер.

-Қазір жылдың қай мезгілі?

Балалар: -қазір жылдың көктем мезгілі

-Неше айы бар?

Балалар: -наурыз, сәуір, мамыр

-Көктем мезгілінде қандай ерекшеліктер болады?

Балалар: -күн жылынады, қар ериді, құстар жылы жақтан келеді.

Тәрбиеші: Қане, балалар бақаға көктем мезгілі туралы өлең жолдарымызды айтып берейік.

Тақпақтар:

Даниал:

Көктем болды алақай,
Қуанар барлық балақай.
Көктемде жаңбыр болады.
Бақшаға гүлдер-толады.

Алихан:

Күн шуағын шашады,
Жауында жауып алады,
Көктем келіп жеткенде,
Ағаштар бүршік жарады.

Тіл жаттықтыру.
-ға-ға-ға

Қарқылдайды қарға.
-кө-кө-кө

Көңілді көктем.

Ойын: «Жыл мезгілдері»

Шарты: Балалар жыл мезгілінің табиғат құбылыстарын атай отырып, орындарына орналастырады.

Балалар: Балалар табиғат құбылыстарын орналастырады.

Бақа: Балаларға жол көрсетеді.
Сау болыңыздар

Сергіту сөті: (ақпарат құралмен)

Тәрбиеші балалар жолмен келе жатып тастарға кездеседі.
(астынан гүлді тауып алады қараңдаршы балалар)

Қызғалдақ келеді.

Мен мына тастар арасынан шыға алмай жатыр едім. Енді жайқалып өсетін болдым, рахмет сіздерге. Сіздер қайдан жүрсіздер?

Балалар: Қызғалдақ гүлімен амандасып әңгімесін тыңдайды.

Тәрбиеші: Қызғалдақ біздің балалар саған көп достар тауып береді.

Шығармашылық жұмыс: «Әсем гүлдер»

Балалар мөрмен бастыру арқылы гүлдер суретін салады.

Қызғалдақ: Балалар сендерге көп рахмет.

Маша қыз аюдың үйіне қарай кетіп бара жатты.

(Тәрбиеші балалармен аю үйіне келеді).

Балалар қараңдаршы аюдың үйі қандай пішіндерден тұрады.

Пішіндер атау. (ұқсас заттарды атау)

(аюдың есігін қағады)

Тәрбиеші: Біз Әженің өтініші бойынша Маша қызын іздеп жүрміз.

Балалар ендеше қызғалдақ гүлімізге достарын салып берейік.

Аю шығады: Бұл кім? менің мазамды алып жатқан қыс бойы ұйықтап едім енді көктем келіп жаңа ұйқыдан оянып жатсам. Кім мені мазалап жатқан?

Тәрбиеші: Біз Маша қызды іздеп жүрміз. Маша қыз сенің үйінде екенін білеміз.

Бізге Маша қызды жіберіңіз.

Аю: Мен Маша қызды жіберу үшін менің шарттарымды орындандар.

Тәрбиеші: Балалар аюдың тапсырмасын орындаймыз ба?

Балалар: Иә

Логикалық ойын: «Аюдың азығын тап»

Шарты: Балалар аюдың азығын тауып тірек сызба арқылы табады.

Аю: Жарайсыңдар, балалар! сендерге көп рахмет менің азықтарымды тауып бердіңдер. Машаны босатайын.

Тәрбиеші: Аю рахмет. Балалар Маша қыздың қолынан ұстап балабақшаға оралайық.

(Балабақшаға оралады)

Маша: Балалар сендерге көп рахмет. Менің әжем күтіп

қалған шығар үйге барайын. Сау болыңыздар.

Рефлексивті коррекциялаушы

Көгілдір экраннан Әже балалар Маша қызым үйге келді. Сендерге көп рахмет. Сау болыңыздар.

Тәрбиеші: Балалар біз қайда бардық?

Балалар: Маша қызды іздеуге бардық.

Тәрбиеші: бізге қандай кейіпкерлер кездесті?

Балалар: бақа, көбелек, аю

Тәрбиеші: Жарайсыңдар, балалар! Әженің өтініші бойынша Маша қызын тауып бердік.

(сыйлық беру)

Балалар сендер бүгін оқу қызметіне жақсы қатыстыңыздар.

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Жыл мезгілдерін, ай атауларын көктем мезгілінің ерекшеліктерін ажырата біледі.

Қандай түсініктерді игерді: тапсырмаларды ретімен орындауға, ертегі желісі бойынша кейіпкерлерді сомдай білуді игерді.

Меңгерген дағдылары мен іскерліктері: кедергілерден өтіп тапсырмаларды орындау барысында жаңа түсініктерді, өз бетімен жұмыс жасай алу дағдыларын меңгерді.

Бірінші сәуір - алдауға тәуір

Күлкі күніне арнап өткізілген шарада балалар ән айтып, би билеп, өз өнерлерін ортаға салды

Жүргізуші:

-Уа халайық, халайық,
Беріміз құлақ салайық.
Бүгінгі күлкі күнінде,
Ойын ойнап, бір күліп,
Көңілді көтеріп алайық.
-Балалар, кім біледі, бүгін қандай күн?

Балалар: -Күлкі күні.

Жүргізуші:

-Ия, бүгін халықаралық күлкі күні. Күлкі күнін тойлау Францияда бастау алған деседі. Дәстүр бойынша бұл күні достар, жақын адамдар бір-бірімен әзілдесуге болады деп қабылдаған. Әзіл-қалжыңға қашанда теріс қарамайтын қазақ халқы да бұл күнді ескерусіз қалдырмаған. Бір-бірінің көңілін қалжыңмен көтеріп, «Әзілің жарасса атаңмен ойна» дегендей үлкен-кіші, кәрі-жас бір-бірін алдаған.

Олай болса күлкі күніне арнаған мерекелік шарамызды әнмен бастайық.

Ән «Кел балалар, күлейік».

Жүргізуші:

-Балалар, мен бүгін Алдар көседен хат алдым. Ол өзімен ойын-тапсырмалар ала келетін сияқты. Біздер соған дайын болуымыз керек. Өнекей, Алдар көсенің өзі де келе жатыр. (Алдар көсе кіреді).

Алдар көсе:

-Күнім қандай тамаша,
Көз тоймайды қараса.
Бүгін бізде мереке,
Күлкі күні ерекше,
- балалар менің хатымды алдыңдар ма?

Балалар:

-Ия, алдық.

Алдар көсе:

Ендеше, мен сендермен цирк ойынын ойнағым келіп тұр. Менің сиқырлы қапшығымда сиқырлы шарлар бар, қане ойынымызды бастайық.

Ойын «Кім епті».

Мазмұны: ортаға бір-екі баладан шығып, кішкентай шарларды Алдар көсенің тақиясына дәл лақтыру керек. Ойын көрермендермен де ойналады.

Жүргізуші:

Ортаға «Әнші балапан» тобының бүлдіршіндерін шақырамыз. Күлкі күніне арнаған өз өнерлерін тарту етсін.

Тақпақ «Қозы болғым келмейді».

Аятхан:

«Қозым», - дейді мені апам,
«Қозым», - дейді мені атам.
Сөздеріне күлемін,
Қозы емеспін білемін.
Қалай айтам мұны мен,
Қозы болсам шынымен.
Күнде көмпит бер демей,
«Мә-мә», - дер ем сөйлемей.

Диалог «Әжесі мен бағлан».

-Жүрегім кім менің?

-Мен.

-Тірегім кім менің?

-Мен.

-Жаным кім менің?

-Мен.

-Сөнім кім менің?

-Мен.

-Ботақаным, бағлан қозым,

Не деген тәтті баласың өзің!

Ой, қарғам менің!

-Керегі жоқ ондайдың,

Қарға «қарқ-қарқ» етеді,

Алысқа ұшып кетеді.

Қасыңда боп әрдайым,

Мен ешқайда бармаймын.

Көрініс «Қожа неге қолымен жейді».

Бір кісі Қожаның тамаққа қолын салып,

қомағайлана күйсетіп жатқанын көріп:

-Сен неге бес саусағыңмен жейсің? - дейді.

-Себебі, - дейді Қожа, - менің саусақтарым алтау емес, бесеу болып тұр ғой.

Жүргізуші:

Ортамызға мың бұралған бишілерімізді шақырайық

«Орыс биі»

Алдар көсе:

-Балалар, көңіліміз көтеріңкі болу үшін бізге тағы кім қажет? Қане ойланайықшы, ол адаммен сендер түрлі мерекелерде кездесіп жүрсіндер.

Балалар хормен:
Сай-қы-ма-зақ!

Сайқымазақ кіреді:

Күлмейтінді күлдірген,
Жүрген жерін бүлдірген.
Көп ойнап, көп күлген,
Сайқымазақ мен боламын.

Беріңізді күлкі күнімен құттықтаймын! Мен сіздерге күлкі сыйлағым келеді. Балалар мына смайликті өз көңіл-күйлеріңмен көрсеткендеріңді қалаймын (смайликтер таратылады).

Ойын «Менің бейнем». Мазмұны: қолымыздағы смайликтерге қарап берілген бейнені өз бет әлпетімізбен көрсетуіміз керек. Ойын көрермендермен де ойналады.

Тақпақтар.

Ерке

Күлкі, күлкі күлкіменен көріпті,
Қуаныштан бұрымдарын өріпті.
Көңілі көркем жандар мына әлемде,
Өмірінде бар жақсыны көріпті.

Аят

Күлкі нұры тарасын бар ғаламға,
Күлкі күні құт әкел жар салам де.
Күлемін күнге қарап, әр тақыма.
Қуанышпен жақсыға таң қалам да.

Диласыл

Өзілдің күні алдайтын,
Күлкіге толсын көңілдер.
Күлуден бір сәт тынбайтын,
Үзілмес болсын өмірлер.

Сергей

Сегодня-день смеха, желаю успехов.
Успешно кого-нибудь, вам разыграть.
Желаю смеяться, веселым пугать.

Абылай

Күлейікші әрқашан күлейікші,
Бұл дүниенің қадірін білейікші.
Әр күн сайын құдайға шүкір айтып,
Бақытты боп жадырап жүрейікші.

Көрініс: «Қожанасыр хикаялары».

Көрініс: «Патша мен диқан».

Ертеде бір кісі баласынан:

-Патша үлкен бе, диқан үлкен бе?-деп сұрайды

Бала:

-Әрине, диқан үлкен-дейді.

Өкесі:

-Қалайша?-дейді.

Бала:

-Диқан астық бермесе патша аштан өлмей ме?-деген екен.

Жүргізуші:

Ортаға қол соғып қошеметтеп тағы да бір топ бишілерімізді шақырайық

«Өзіл би»

Жүргізуші:

Балалар бүгін қандай мерекені атап өттік? Сіздерге бүгінгі мереке ұнады ма? (балалар жауап береді).

Жүргізуші:

Күлкіні іздеме, ол өзінде,
Күлкіні бағала кезінде.
Жаныңа шипа ем беретін,
Күлкі ғой бағалы өмірде
- деп ақын ағаларымыз жырлағандай таңдарыңыз тек күлкімен атын, езулеріңізден күлкі кетпесін деп бүгінгі шарамызды аяқтаймыз. Сау болыңыздар!

Г.К.Габдолова, Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы, №20 «Балбөбек» бөбекжайының музыка жетекшісі.

Дүниетану. Қысқа мерзімді жоспар

Сериккалиева Актоты Тлеповна, Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы, №40 жалпы орта білім беретін мектептің бастауып сынып мұғалімі.

Сабақ кезеңдері	Мұғалім әрекеті	Оқушы әрекеті
Басталуы Таныстырылым Топқа бөлу	Оқушылардың назарын сабаққа аудару. Тренинг: «Біз қандаймыз?» Топқа бөлу: сабақтың тақырыбына сай суреттер ұсыну, сол суреттер бойынша топқа бөліну I-топ: Өсімдіктер II-топ: Ағаштар III-топ: Шөптер	Оқушылар шаттық шеңберге тұрып, бір-біріне сәттілік тілейді. Суреттер арқылы сынып үш топқа бөлінеді.
Кіріспе Жұмбақ шешу Топтастыру әдісі	Жұмбақ жасыру арқылы жаңа сабақтың тақырыбын ашу. Көбелектер қонады, Әдемі боп тұрады. Қызылды да жасылды, Көздің жауын алады. Бұл не? (гүл) Аспай піскен, Қайнамай түскен. (жеміс) Гүлдер <pre> раушан түймедақ қалампыр роза / / / / райхан қазмойын бекон </pre>	Оқушылар жұмбақтың жауабын табады. Топтастыру әдісі кезінде гүлдердің түріне тоқталады. Өз ойларын айтады.
Тұсаукесер «Кім жалғасын айтады?»	«Кім жалғасын айтады?» әдісі арқылы үй тапсырмасын тексеру. Бір оқушы үй тапсырмасын бастайды, кез келген оқушы сол жерден әрі қарай жалғастырып айтып береді. Сынып түгелдей қатысады. Жапырақ қалай қоректенеді? Қандай қызмет атқарады?	Сынып тугел қатысады, кімнің үй жұмысына дайын екендігі байқалады. «Басбармақ» арқылы бағалау.
Негізгі бөлім	Қызығушылығын ояту: Тапсырма: 1. Қандай гүлдерді білесің? Өзің жақсы көретін гүлді ата? Неліктен? Қандай жемістерді, көкөністерді ұнатасың? Қандай дәнді дақылдарды ұнатасың? (оқушылардың ойынтыңдау)	Оқушылар сұрақ қою арқылы жаңа сабақтың тақырыбы ашылады. Өздері білетін гүлдер туралы айтып береді. Оқушылардың жауабын тыңдау.

«Құстар – біздің досымыз»

• **Білім беру саласы:** Таным

• **Бөлімі:** Экология негіздері

• **Түрі:** аралас

• **Құзыреттілікке жеткізетін мақсат-міндеттері:**

Білімділік: Құстар туралы білімдерін жетілдіру, құстардың пайдасы, тіршілігі туралы түсінік беру. Үй құстары мен дала құстарын ажырату.

Дамытушылық: Балалардың ойлау қабілеттерін дамыту, өз бетімен жұмыс істеуге машықтандыру, суреттер бойынша сұрақтарға толық жауап беріп, тілдік қорын дамыту.

Тәрбиелілік: Құстарға қамқорлықпен қарап, табиғатты қорғап жанашырлықпен қарауға тәрбиелеу,

• **Ұйымдастырылған оқу қызметінің түрі:** ойын

• **Ұйымдастырылған оқу қызметіне қолданылатын технологиялар:** оқыту, дамыта оқыту.

• **Ұйымдастырылған оқу қызметіне қолданылатын әдіс-тәсілдер:** сөздік, ойын түсіндіру, әңгімелеу, сұрақ-жауап, топпен жұмыс.

• **Алдын-ала жүргізілетін жұмыстар:** көрнекіліктер дайындау, құстар тақырыбында топты безендіру.

• **Пәнаралық байланыс:** тіл дамыту, қоршаған ортамен танысу.

• **Ұйымдастырылған оқу қызметіне қолданылатын көрнекі құралдар:** табиғат суреттер, бейнетаспа, құстар, үлестірмелі материалдар,

• **Билингвизм:** Құстар-птицы- birds, Торғай-воробей-sparrow, сауысқан-сорока-magpie, Тоқылдақ- дятел-woodpecker, қарға-ворона- crow, Көгершін-голубь- pigeon Тауық-курица-hen, өтеш-петух-cock

• **Күтілетін нәтиже:**

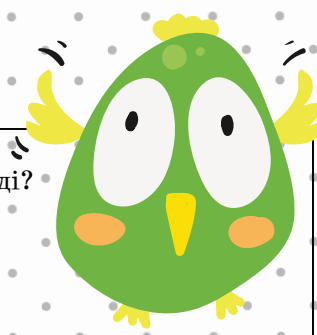
Бала біледі: Құстар туралы білімдерін жетілдіріп, құстардың пайдасы тіршілігі туралы түсінік қалыптасты. Үй құстарымен дала құстарын ажыратты.

Бала игереді: Өз бетімен жұмыс істеуге машықтанды, суреттер бойынша сұрақтарға толық жауап берді.

Бала жасай алуы: құстарға қамқорлықпен қарап, табиғатты қорғап жанашырлықпен қарауды, тапсырмаларды орындады.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Баланың іс-әрекеті
Мотивациялық қозғаушы	Балаларды шаттық шеңберге тұрғызып, Армысың алтын күн! Армысың көк аспан! Армысың мейірімді жер! Армысың менің достарым Сіздерді көріп қуанам! -Мен бүгінгі күн анаң алақанындай жылулық сыйласын деймін. Көтеріңкі көңіл күй тілейміз. -Балалар қолдарыңнан ұстар тұрғанда нені сезіп тұрсыңдар? -Олай болса жылуымызды сыйға тартамыз, (балалар назарын слайдқа аудару)	Балалар қимыл қозғалысын жасады. -қолдарын жоғары көтерді. -қолдарын жанға созды. -бір-біріне жылы сөздер айтты. -жылулықты сезіп тұрмыз. -бір біріне жылулық сыйлайды. -қызығушылықпен қарады.
Ізденуші- ұйымдастырушы	- сурет бойынша әңгіме слайд) -Балалар қазір қандай мезгіл? -Күз мезгілін үш тілде айтайықшы? -Қыста қандай өзгерістер болады?	-балалар жауаптары тыңдалады -Күз мезгілі /Күз-осень-отм -қыс мезгілінде күн аяз, салқын болады..... -мәнерлеп сырғанау,шанамен ойнаймыз,

	-Жарайсыңдар балалар! -Қыста құстар қай жаққа ұшып кетеді? (слайдтан сурет көрсетіледі) -Оларды жыл құстары деп атаймыз. -Ал қандай құстар қыстап қалады? -Дұрыс айтасыңдар! -Көгершін,Сауысқан, Қарға, суық торғай,тоқылдақ Үш тілде қайталайық: , Торғай-воробей- sparrow сауысқан-сорока-magpie ,Тоқылдақ- дятел- woodpecker қарға-ворона- crow Көгершін-голубь- pigeon Тауық- курица- hen өтеш-петух- cock Құстардың қандай пайдасы бар? Ал мыналар қандай құс? -Үй құстары олардың пайдасы қандай? (үнтаспадан құстар даусын тыңдату, дала құсы мен үй құсын ажырату.), -Балалар құстар шиқылдап жатыр. - (данышпан қарға сөйлейді) -Саламатсыңдар ма,балалар!	Жылы жаққа ұшып кетеді. -сурет бойынша сұрақтарға жауап береді. -Көгершін, суықторғай, қарға, сауысқан, тоқылдақ. -үш тілдеқайталады. -құрт құмырсқа жәндіктерден табиғатымызды қорғайды екен, -үй құстарын сурет бойынша атайды, -олар үй құстары деп аталады. Құстардың даусын естіп қуанып қызығушылықпен тыңдап,ажыратты.
Ізденуші-ұйымдастырушы. Рефлексивті коррекциялаушы	-сендерге мен құстарымды жібердім менің сендерге қояр тапсырмаларым бар, сол тапсырмаларды орындасандар сиқырлы ағашымнан сендерге арналған сыйлығымды беремін, 1-тапсырма Маған үй құстары мен дала құстарын ажыратып бересіңдер ме? (суреттерден үй дала құстарын ажыратады) -Қарға жарайсыңдар, балалар! -Ал балалар құстарға арналған тақпақ білесіңдер ме? -Қ МырзаӘлидің құстарға арналған тақпағын айтып берейік, Қарға; жарайсыңдар өте ақылды білгір балалар екенсіңдер! Тәрбиеші; -балалар алақандарыңа құс келіп қонса қалай баптар едіңдер? (алақандарыңа құс балапан мен тотықұс қою) -жарайсыңдар балалар! -Өте жақсы жауап бердіңдер! -құстарды осылай қамқорлықпен жанашырлықпен қарауымыз керек. Ал біздің топқа да көптеген балалпандар келіпті, би билегілері келеді қәне билеп жіберейік, (билеп шығармашылық орталығына келеді) -балалар сендер достарыңның көп болғанын қалайсыңдар ма? Олай болса өзімізге достар жасайық. Қарға; мен сендерге ризамын.сендер білімдісіңдер! Менің сендерге сыйлығым бар!(ағаштағы түрлі-түсті жарықтар жанады) Тс: - міне балалар қарғаның сиқырлы ағашынан сыйлығымызды алайық., (сыйлығын үйлестіреді) Балалар сендерге ұнады ма? -Біздер қандай тапсырманы орындадық? Құстарға үнемі қамқорлықпен қарауымыз керек.	-қарғаның сөйлегеніне таңданды, -Саламатсыз ба, данышпан қарға. -балалар қызығушылықпен тыңдап, тапсырманы орындап сыйлық алатындарын айтты, -суреттер ішінен дала құсы мен үй құсын ажыратып тақтаға жапсырды. -тапсырманы орындағандарына қуанды, -балалар жауабы тыңдалады. «Шымшық» (Қ мырзаӘлі) Шымшықтың әр тырнағы Құдды шабаққармақтай, Бар тұлғасы,болғаны, Бармақтай-ау, бармақтай! «Кептер» (Қ. МырзаӘлі) Кептер деген осы құс, Қиын кезде досымыз Өрліберлі хаттасып, Ұшқан талай асығыс. -қолыма құс келіп қонса ***** -қолыма құс келіп қонса ***** -балалар жауаптары тыңдалады. -құстарға қамқорлықпен қарайтындарын айтты. -балалар жауаптары тыңдалды. -данышпан қарғаның тапсырмаларын орындадық. -сұрақтарға толық жауап берді.

Ж.Т. Татпанова, №35 «Шұғыла» бөбекжайының
І санатты тәрбиешісі.

«Үздік тәрбиеші - 2017» байқауы

Мақсаты: Мектепке дейінгі ұйым тәрбиешілерінің кәсіби шеберлігі мен біліктілігін шыңдау, педагогикалық процесте жаңа технологияларды қолдану және шығармашылық қабілеттерін арттыру.

Жүргізуші:

Армысыздар, құрметті ұстаздар, көрермендер! «Үздік тәрбиеші-2017» байқауын тамашалауға қош келдіңіздер! Тәрбиешінің міндеттерінің көлемі өте ауқымды, әрі қуаныш пен жеңістен гөрі қобалжу мен қиындықтарға толы. Мектепке дейінгі мекемелерде баланы даярлау үздіксіз білім беру жүйесіндегі маңызы мен өзектілігі ерекше мәселелердің бірі болып саналады. Мектепке дейінгі мекемелердегі топ тәрбиешісінің балалармен қарым-қатынасы тұлғалық бағдар негізіне құрылуға тиіс, ол әр баланы құрметтеу және адамгершілікпен қарым-қатынас жасауды көздейді. Тәрбиеші балалардың оң мінезі мен әрекетін қолдай отырып, бір-біріне жағымды қатынасты ұйымдастыру, топта өзін-өзі емін-еркін сезінуіне жағдай жасау қажет. Олардың бойындағы өзіндік бейім қабілеттеріне сүйене отырып, мектепке оқуға қажет болатын дағдылар мен іскерліктерді қалыптастыруды, дамытуды мақсат етеді. Тәрбиеші болу - бұл педагогикалық қарым-қатынасты, ынтымақтастықты жүзеге асыру, өзінің әрбір тәрбиеленушісіне қажет болуға талпыныс және адам тәрбиелеудегі кішігірім жетістіктер мен үлкен жетістіктер қуанышы.

Жүректен өлең төгіп, қосқан жырға,
Тұлпардай топтан озған-жүйрік тұлға,
Қошеметтеп, халайық қол соғындар,
Сайысқа қатысушы тұлғаларға, - деп бүгінгі «Үздік тәрбиеші-2017» байқауына қатысқалы тұрған тәрбиешілерді ортаға шақырайық. Қол соғып, қошемет көрсетейік! (Музыка әуенімен залға тәрбиешілер кіріп, нөмер суырады).

Ақыл, көрік бойларына жетеді,
Әлі талай сынақтардан өтеді.
Мына отырған баршаңызға

1. «Бөбек» тобының тәрбиеші Баймуханова О.
2. «Бөбек» тобының тәрбиешісі Жанаева А.
3. «Ботақан» тобының тәрбиешісі Алимова А.
4. «Еркетай» тобының тәрбиешісі Қабаш А.
5. «Балапан» тобының тәрбиешісі Шагирова Г.
6. «Гүлдер» тобының тәрбиешісі Нурланова Ж.
7. «Гүлдер» тобының тәрбиешісі Утарова В.
8. «Жұлдыз-ай» тобының тәрбиешісі Ергалиева Г.

9. «Жұлдыз-ай» тобының тәрбиешісі Қадырман Б.

Тәрбиешілер өнерін салыстырып,
Жеңіс үшін өнерін шабыстырып.
Әділдікті қолдайтын баға беріп,
Жіберейін қазыларды таныстырып.

Бүгінгі сайысымыздың қазылар алқасымен таныс болыңыздар. (таныстыру).

1. №20 «Балбөбек» бөбекжайы директоры
2. Балабақша әдіскері
3. Ата-ана

Байқаудың бөлімдерімен таныстырып өтейін

1. Таныстыру .
2. Ертегі кейіпкерлерін сомдау (жеребе арқылы)
3. «Кім тапқыр» (сұрақ - жауап, педагогикалық жағдаяттар)
4. Сән әлемі
5. Тест (сұрақтары)
6. Өнерлі өрге жүзеді.

Жүргізуші сөзі:

1-бөлімі

Ақыл, көрік бойларына жетеді,

Әлі талай сынақтардан өтеді.

Мына отырған баршаңызға,

Тәрбиешілер өздерін таныстырып өтеді.

Ескертілетін жайт:

-мазмұны;

-Грация (жүріс-тұрысы);

-Сөйлеу мәнері;

Ал, қанекей танысайық! 1-ші бөлімінде тәрбиешілер өздерін таныстырады.

Жүргізуші сөзі:

Сайысымыздың 2-ші бөлімі

Тәрбиешілер жеребе суыру арқылы ертегі кейіпкерлерін сахналауы тиіс.

Ескертілетін жайт:

-Мазмұны;

-Өртістік шеберлігі.

Сайысымыздың 3-ші бөлімі.

Ал, тәрбиешілер сайысқа қалайсыздар,

Сіздер өтер әлі де көп сын бар.

Асығынды ал қоржыннан қымсынбай кеп,

Жауап айтсаң сұраққа жарайсыздар, - дей отырып сайысымыздың «Кім тапқыр» (сұрақ - жауап, педагогикалық жағдаяттар) бөліміне береміз.

Ескертілетін жайт:

-жауаптың дұрыстығы;

-уақыт мөлшері;

-мазмұны;

-өртістік шеберлігі;

Сайысымыздың 4-ші бөлімі «Сән әлемі»

Өлшем, төсіл, іс – қимыл бейнесі.

Сән – белгілі бір талғамның уақытша үстем болуы.

Сән – әлеуметтік құбылыс, - демекші келесі

сайысымызды бастаймыз.

«Сән үлгісі – 2017». Бұл сайыста тәрбиешілер киім үлгілерін көрсетеді. Ал, енді барлық тәрбиешілерді қошеметтеп қарсы алайық.

Сайысымыздың 5-ші бөлімі (Тест)

Тестке 5 минут беріледі.

Сайысымыздың 6-шы бөлімі

Ал кімнің өнері бар қаншалықты,

Би билеп, ал біреуі ән салыпты.

«Өнерлі өрге жүзер» шартында,

Қол соғып барша халық тамсаныпты.

Тәрбиешілерді реттік нөмерлерімен қарсы алайық,

Қашаннан қазыналы халқым менің.

Өнердің өнегелі алтын кені,

Даралап дарынымен шықсын озып.

Танытып көпшілікке өз өнерін, - дей отыра

тәрбиешілеріміздің өнерлерін тамашалаңыздар.

Қол соғып, қошеметтеп қояйық,

Кімдер жүйрік, өнерпаз білейікші.

Тек әділдікті әділқазы алқасына,

Ал, тәрбиешілерге сәттілік тілейікші.

Келесі сөз кезегін әділқазылар алқасына берейікші.

Қорытынды бағаны әділқазылар алқасы ақылдасып шешеді. Тәрбиешілерді мадақтау грамотасы беріледі.

Қорытынды: Тәрбиеші ақыл-ойы мен күш-қуатын балаларға арнап, жан аямай еңбек етеді. Өйткені ол, оның көкірек көзін ашып, дүниетанымын кеңейтіп, қияға қанат қақтырады.

Сондықтан болар кейбір дарынды ойшындар да, тіпті арман құған балалар да тәрбиешіні ерекше пір тұтып қадірлейді. Сондықтан тәрбиешіні қадірлейік деген қорытынды жасай келе бүгінгі мерекелік сайысымызды тәмамдаймыз.

Қош! Сау болыңыздар.

Э.И. Жексенова, Батыс Қазақстан облысы,
Орал қаласы, №20 «Балбөбек»
бөбекжайының әдіскері.

Дәмді де дәруменді құлпынай!

**Исатаева Эльмира Зинелқарапқызы,
Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы,
№ 34 «Балбұлақ» бөбекжайының
І санатты тәрбиешісі.**

Мектепке дейінгі ұйымдағы жазғы сауықтыру кезеңі - балалардың ойнай отырып, шыныға, ойлай отырып, танымдық қабілеттерін арттыруға мүмкіндік беретін кезең. Бұл уақытта педагогтар тәжірибе барысындағы жұмыстарын жинақтап жоба түрінде жүзеге асырады. Ұсынылып отырған жоба жұмысы 2017 жылы «Мектепке дейінгі балалық шақ» РО ұйымдастырған «Ең үздік экологиялық жоба» номинациясын иеленді.

Қазіргі уақытта мектеп жасына дейінгі балалардың қоршаған орта туралы білімдерін арттыру мақсатындағы түрлі экологиялық жобалар балабақшаларда жүзеге асуда. Өсімдіктер әлемі, жануарлар әлемі, жаңды және жансыз табиғатты бақылап зерттеу

барысында балалардың ортаға деген сүйіспеншілігі артып, қамқорлық сезімге тәрбиеленеді. Осындай жобаларды қоғамда болып жатырған Отандық немесе дүниежүзілік шаралармен байланыстырсақ, бүлдіршіндердің жан-жақты білім алып, танымдық қабілеттері артатыны сөзсіз.

2017 жылы 10-маусымда еліміздің бас қаласы Астана қаласында халықаралық «ЭКСПО-2017» мамандандырылған көрмесі ашылды. «Болашақ энергиясы» тақырыбындағы көрменің маңызын Сәуле, Қуат, Мөлдір атты негізгі бойтұмарлары арқылы түсіндіре отырып, күн, жел және су энергиялары көмегімен балалардың зерттеушілік әрекетін дамыту мақсатында жоба жұмысын өткізуді қолға алдық.

Жобаның түрі: танымдық-зерттеушілік. Жоба жетекшілері: Елешова Алмаш Исламбекқызы, әдіскер: Исатаева Эльмира

Зинелқарапқызы, тәрбиешілер. Жобаға қатысушылар: №34 «Балбұлақ» бөбекжайының ортаңғы топ бүлдіршіндері, ата-аналары.

Жоба жұмысының ерекшелігі:

а) Құлпынай жидегі тақырыбының мектепке дейінгі ұйымдарда зерттелмеген тың тақырып болуы;

ә) Әлем көз тігіп отырған халықаралық «ЭКСПО-2017» көрмесімен байланыстылығы;

б) Жоба жұмысы барысында үштілділік (полигвизм) компоненттердің болуы;

в) Әр оқу қызметіне АКТ, интерактивті білім беру құралдарының пайдаланылуы.

Жобаның мақсаты: Бөбекжай бүлдіршіндеріне жоба жұмысы аясында халықаралық көрме және құлпынай жидегі туралы мәліметтер бере отырып, балалардың ақпараттық-танымдық түсініктерін қалыптастыру. Құлпынай жидегінің өсу ортасын, түрлерін, дәруменді-емдік қасиеттерін анықтай отырып, жидектің жапырақтарын салыстыру, сурау, күтіп-баптау, т.б. зерттеу жұмыстарын жүргізу барысында балалардың экологиялық білімдерін арттыру. Жоба аясында түрлі техникалық құралдарды (SMART board, интерактивті тақта, ноутбук, проектор, теледидар), сондай-ақ, интерактивті білім беру құралдарын («Ақылды балапан» интерактивті оқу-танымдық кешені, «Крошка кролик» интерактивті кешені, «Электронды қазақ үйі»)

қолдану арқылы жоба жұмысын түрлендіре, қызықты өткізу. Әр оқу қызметінде кейіпкер ретінде көрменің негізгі үш бойтұмарларын кірістіре отырып қызықты өткізу, олармен бірге құлпынай бағында жұмыстану арқылы балаларды еңбекке тәрбиелеу.

Жоба кезеңдері:

I кезең – ұйымдастырушылық;

II кезең – негізгі кезең;

III кезең – қорытынды.

Ұйымдастырушылық кезең:

Тақырып бойынша әдебиеттерді жинау, талдау. Балалардың мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне қарай, мақсат-міндеттер қою. Алдағы іс-әрекеттерді жоспарлау. Қажетті демонстрациялық, дидактикалық материалдарды жинақтау. Халықаралық көрме туралы танымдық видеороликтер тамашалау. Эксперименттік алаңды дайындау.

Негізгі кезең:

Жоспар бойынша зерттеушілік, танымдық жұмыстар жүргізу. Балаларды бөбекжай бақшасына апару, құлпынай отырғызу, күнделікті күтім жасау. Күнделікті күнтізбе жүргізу. Логикалық, дидактикалық, онлайн-ойындар ойнату. Суретпен жұмыс, АКТ пайдалану, сахналау, қуыршақ театры, халық ауыз әдебиетін қолдану. «ЭКСПО-2017» көрмесі туралы қызықты деректер келтіру. Қолданыстағы әрбір сөздің үштілде айтылуын үйрету. Тәжірибелік жұмыстар жүргізу, аспаздық өнер. Ата-аналарды жоба жұмысына тарту.

Қорытынды кезең:

Құлпынай өнімінің жемісін көру, жинау. Халықаралық көрме туралы сурет байқауын өткізу. Жоба жұмысы бойынша жеткен жетістіктер мен кеткен

кемшіліктерді анықтау. Ата-аналардың қатысуымен қорытынды ойын-сауық өткізу. Құлпынай жидегі мен «ЭКСПО-2017» көрмесі тақырыбында тақырыптық альбомдар дайындау.

Күтілетін нәтиже:

Жоба аясында балалар елімізде болып жатырған ауқымды шара туралы біледі; Халықаралық көрме жұмысына өз үлестерін қосады; Зерттеушілік әрекет барысында құлпынай жидегі туралы толық мәлімет алып шығады;

Бөбекжайдағы эксперимент алаңында құлпынай жидегін өздері өсіріп, өнімін жинайды; Отбасы мен балабақша ынтымақтастығы артады; Жазғы сауықтыру-шынықтыру кезеңі тиімді өткізіледі.

«Ғажайып саяхат»

**Курманкулова Ажар Темірханқызы,
Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы,
№34 «Балбұлақ» бөбекжайының тәрбиешісі.**

Мақсат-міндеттері:

- Балаларды қимыл – қозғалыс арқылы түрлі кедергілерден өтуге үйрету.
- Балалардың саяхатқа шығу арқылы дене шынықтыру оқу іс-әрекетіне деген қызығушылығын арттыру.

- Дене шынықтыру дағдыларын жетілдіруге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілдер: Түсіндіру, көрсету, ойын, тақпақ айту, бой жазу жаттығуларын жасату.

Көрнекіліктер: Доға, бөрене, үйшік

Алдын-ала жүргізілетін жұмыс: Үй жануарларының тіршілігі туралы бейнеролик көрсету.

Мотивациялық – қозғаушы:

Балалар, біздер бүгін ғажайып

саяхатқа шығамыз. Ол үшін әуелі денемізді шынықтырып, саяхат жасауға дайындалайық.

1. Жай жүру, жай жүгіру
2. Аяқтың ұшымен жүру, тез жүгіру.

Жарайсындар балалар. Міне, саяхатқа шығуға дайын болдық.

Іздену-ұйымдастырушы:

Балалар, қараңдаршы мына жерде іздер бар екен. Сол іздердің үстінен жүріп өтейік.

Тамаша, балалар. Алда қамалдар бар екен. Олардан қалай өтеміз? Мүмкін мына үйдің иесінен көмек сұрармыз. Бұл үйде кім тұрады екен?

Үйшікті қағады. Ішінен мысық шығады.

Мысық:

-Мяу-мяу, сіздер кімсіңдер? Мұнда не істеп жүрсіңдер?

Ұсынылып отырған ұйымдастырылған оқу қызметі І кішілер тобына арналған. Педагог Мысық, Күшік, Тауық кейіпкерлері арқылы ғажайып саяхат жасап, балаларды ертегі әлеміне бірге баруға шақырады. Дене шынықтырудан балалардың жас еркшеліктеріне сай жаттығу, тапсырмалар жасап, салауатты өмір салтына жастайынан тәрбиелеуде.

Білім беру саласы: Денсаулық

Ұйымдастырылған оқу қызметі: «Дене шынықтыру»

Балалар:

-Біз саяхатқа шыққанбыз, алдағы қамалдан өтуге көмектесесіз бе? Сізден көмек сұрай келдік.

Мысық:

-Ендеше, маған мен туралы тақпақ айтып беріңдер.

Балалар:

Ойға батып мысық,
Отыр көзін қысып.
Бірақ өзі ояу,

Дейді мяу, мяу, мяу.

Мысық:

-Рахмет, балалар. Көне менің соңымнан еріңдер. Доғаның астынаң еңбектеп өтеді.

Мысық:

-Балақайлар, жолдарын болсын. Мен үйіме қайтайың.

Балалар:

Сау болыңыз, мысық. Рахмет сізге.

Саяхатты одан әрі

жалғастырады. Үйшіктің қасынан өте бергенде күшік шауып шығып үреді.

Күшік:

-Аф-аф-аф? Сендер не істеп жүрсіңдер? Шулап неге менің мазамды аласыңдар?

Балалар:

-Біз саяхатқа шықтық. Сен бізге ренжіме, оданда мына бөренеден өтуге бізге көмектес.

Күшік:

-Менің ұйқым келіп тұр. Сендерге көмектесе алмаймын.

Балалар:

-Жоқ, күшікжан, бізбен бірге бой жазу жаттығуын жасасаң, ұйқым ашылып сергін қаласың.

Күшік:

-Жарайды, ендеше жаттығуды жасайық.

Ой, қандай тамаша. Ұйқым ашылып, көңіл күйім көтеріліп қалды. Сіздерге рахмет. Көне жүріңдер, бөренеден өтуге көмектесіп жіберейін.

Балалар:

-Рахмет саған, күшік.

Күшік:

-Сау болыңдар, балақайлар!

Саяхатты жалғастырады. Тауық жүгіріп келе жатып қолындағы жемін шашып алады. Балалар, жемін жинап беруге көмектеседі.

Кимылды ойын: «Жемді жинау»

(Музыка әуенімен жинайды.)

Тауық қуанып, балаларға жұмыртқасын сыйға береді. Сау болыңдар, балалар. Өрмен жүріп, бастапқы орындарына келеді.

Жарайсыңдар, балалар. Саяхат кезінде кездескен кедергілерден өте білдіңдер. Осымен біздің ғажайып саяхатымыз аяқталды. Сау болыңыздар!

Күтілетін нәтиже:

Нені біледі: Саяхатқа шығуды біледі

Қандай түсініктерді игереді: Түрлі кедергілерден өтуді игерді.

Меңгерген дағдылары мен іскерліктері: Көйпкерлерден сұранысын орындауды меңгерді.

Дауыссыз «Қ» мен «Ғ»

Сабақтың мақсаты:

- а) Оқушыларға «қ» мен «ғ» дыбыстары туралы білім, біліктерін меңгерту;
- ә) Ұқыптылыққа, сауаттылыққа, шапшаңдылыққа тәрбиелеу;
- б) Ойлау, сөйлеу, есте сақтау қабілеттерін дамыту.

Сабақтың типі: «Шалқан» ертегісі желісіндегі сабақ.

Сабақтың көрнекілігі: «Шалқан» ертегісінің кейіпкерлері, интерактивті тақта.

Сабақтың өтілу барысы:

I. Ұйымдастыру бөлімі:

Психологиялық дайындық.
Қуанамын менде,
Қуанасын сенде.
Қуанайық бәріміз,
Арайлап атқан күнге.

II. Өткен сабақты пысықтау.

«Өрмекшінің торы» әдісі арқылы балалар бір-біріне сұрақтар қояды. Тақтаға ілінген парақтағы тапсырманы орындайды.

Кәсі... – кәсі... і, тала... – тала... ы, әде... – әде... і, жі... – жі... і, қа... – қа...ы, то... – то...ы.

III. Жаңа сабақ.

1. Қызығушылығын ояту.

Жұмбақтарды шешу.
Шағалада бар шымшықта жоқ,
Балғада бар балтада жоқ. (Ғәріпі)
Құмырсқада бар шегірткеде жоқ,
Тауықта бар әтеште жоқ. (Қәріпі)

2. Мағынаны тану.

Ереже

Ғ әрпі сөз соңында жазылмайды. Қ - ға аяқталған сөзден кейін дауысты дыбыс келсе қ дыбысы ғ - ға айналады. Мысалы: қабық - қабығы, бұршақ - бұршағы, атақ - атағы.

Оқулықпен жұмыс.

Бүгінгі сабақ ерекше болмақ. Ол үшін біз «Шалқан» ертегісін есімізге түсірейік. Бір-екі балаға ертегі мазмұнын айтқызу.

• Атаның тапсырмасы.

1 - жаттығу. Сөздерді көшіріп жазып, жазылуын есте сақтау. Осы сөздерге ы-дыбысын қосып жазу.

Құрақ, қабық, жапырақ, қорық, торсық, топырақ, лақ.

• Әженің тапсырмасы.

2 - жаттығу. (ауызша)

Мәтінді түсініп оқу.

Қ, ғ дыбыстары бар сөздерді табу. Қ дыбысы өзгерген сөздерді табу.

• Немеренің тапсырмасы.

3 - жаттығу. Көп нүктенің орнына жақша ішіндегі әріптердің тиістісін қойып, сөйлемді көшіріп жазу.

1. Егін ора...ы (қ, ғ) аяқталды.

2. Үстел үстінде әжемнің ұршығ... (і, ы) жатыр.

3. Қазандағы сүт бетіне қалың қайма... (қ, ғ) түсіпті.

4. Дәптердің он екі пара...ы (қ, ғ) бар.

5. Қыста дала а... (ғ, қ) мамы... (ғ, қ, к) қар жамылады.

6. Жапырақ бетіндегі шы... (қ, ғ, к) монша... (қ, ғ, к) тәрізді.

7. Борсы... (қ, к) -тың ізі адамның ізіне ұқсас болады екен.

• Иттің тапсырмасы.

IV. Сергіту сәті.

• Мысықтың тапсырмасы.

5 - жаттығу. (ауызша)

Қ дыбысынан басталып, қ дыбысына аяқталатын сөз ойлау. Сөз соңына -ы, -і дыбыстарының тиістісін қосып оқу. Сөз соңында келген қ дыбысы қандай дыбысқа айналғанын айту.

1. Қоқыс жинайтын құрал. (қалақ)

2. Ас ішетін құрал. (қасық)

3. Жануарлар мен өсімдіктер қорғауға алынған жер. (қорық)

4. Ағаштың діңін қаптап тұратын нәрсе. (қабық)

5. Сүттен жасалатын тағам. (қаймақ)

• Тышқанның тапсырмасы.

6 - жаттығу. Өлеңді жатқа жазу. Қарамен жазылған сөздерді үлгі бойынша жазу.

Үлгі: балығы – балық, ...

Шөре-шөре, лағым!

Тентек болма, шырағым!

Секектеме, демінді ал,

Селтендемей құлағың.

• Шалқанның арнайы тапсырмасы.

V. Қорытынды.

«Иә», «жоқ» әдістемесі арқылы қорыту.

1. Ғ әріпі сөздің соңында кездеседі. (Жоқ)
2. Қ дыбысы қатаң. (Иә)
3. Қ ға аяқталған сөзден кейін дауысты дыбыс келсе қ дыбысы ғ дыбысына айналады. (Иә)
4. Ғ дыбысы дауысты. (Жоқ)

5. Ғ дыбысы ұяң. (Иә)

ҮІ.Үйге тапсырма.

4 - жаттығу. Сурет бойынша әңгіме құрастыру. Қ дыбысынан аяқталған сөзді табу.Үлгі бойынша жазу.

Керекті сөздер: құрық, асау тай, бұйрық берді, таяқ ұстаған қария, жылқышы, сақ қимылдайды, құрақты жапыру.

ҮІІ.Бағалау.

Суханова Гульнар Каримовна,
Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы,
«№40 жалпы орта білім беретін мектеп» КММ
бастауыш сынып мұғалімі.

Үстеудің мағыналық түрлері

Б.С.Альмуханова, Батыс Қазақстан облысы,
Орал қаласы, №25 ЖОББМ
қазақ тілі және әдебиеті пәнінің мұғалімі.

Сабақтың барысы:

I. Ұйымдастыру бөлімі

II. Ұй тапсырмасын тексеру.

Үстеу.

1. Өткен тақырыпқа байланысты альтернативті тест;
2. Үстеу тудыратын жұрнақтар. Сөйлемдермен жұмыс.

Ұй тапсырмасын бекіту. «Үстеу» кешенді талдау сызба арқылы. Бағалау.

III. Сабақтың өтілу барысы:

Проблемалық жағдаят туғызу;

Дидактикалық ойын «Сұраққа толы мақалдар»

Тақырыпты танып, қолданыста көрсету.

Білімді бекіту

Ұй тапсырмасын ұсыну.

Өткен тақырыпқа байланысты альтернативті тест;

1. Үстеу сын атауын білдіреді \иa, жоқ\
2. Үстеу қимылдың әр алуан белгісін білдіреді \иa, жоқ\
3. Үстеу сан есіммен тіркеседі \иa, жоқ\
4. Үстеу тұлғасына қарай үшке бөлінеді \иa, жоқ\
5. Үстеу етістіктермен тіркеседі \иa, жоқ\
6. Үстеу құрлысына қарай төртке бөлінеді \иa, жоқ\
7. Үстеуге түрлену тән \иa, жоқ\
8. Үстеудің табиғаты сын есімдерге жақын \иa, жоқ\
9. Түбірге сіңісіп үстеу тудыратын жұрнақтар болады \иa, жоқ\

10. Үстеудің сын есімге тән белгісі болады \иa, жоқ\

Үстеу тудыратын жұрнақтар. Сөйлемдермен жұмыс.

Жаңаша сөйлеп, ескіше мақымдады.
Жаздай дайындалып, қыстың қамын жасады.
Тотыдайын таранып, сұңқардайын сыланып, сұлу шықты шатырдан.
Жөнсіз сөйлеп, пайдасыз іс істеп, өмірің босқа өтпесін.
Даусыз біткен іс жақсы, шусыз біткен той жақсы.

Үстеуді кешенді талдаудың сызбасы

ҮСТЕУ

Құрамына қарай

Тұлғасына қарай

Лексикалық
мағынасы

Грамматикалық
мағынасы

Сабақтың мақсаты:

1. Оқушылардың сөз табы үстеу туралы түсінігін кеңейту, мағыналық түрлері мен жасалу жолдарын айқындау, сөйлем ішінде өз бетінше анықтауды үйрету;

2. Ойлау, есте сақтау, көркем мәтіндермен жұмыстана отырып, шығармашылықпен жұмыстану қабілеттерін дамыту, «үстеу» сөзінің мағынасын айқындау;

3. Әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, сөйлеу тазалығына көңіл бөліп, өзара бірлескен жұмыс атқару;

Сабақтың түрі:

Зерттеу сабағы

Сабақтың типі:

Практикалық сабақ

Сабақтың әдіс-тәсілдері:

сұрақ-жауап әдісі, өзіндік ізденіс, талдау, зерттеушілік әдіс.

Сабақтың көрнекілігі:

1. «Үстеу. Үстеудің мағыналық түрлері» тақырыбында слайд-үлгілері.
 2. Дидактикалық тапсырмалар жинағы.
- Оқулық, интербелсенді тақта.

Пәнаралық байланыс:

Қазақ әдебиеті.

Сабақ барысындағы жұмыс түрлері:

Топтық жұмыс

1. Септік жалғауының көнеленуі арқылы жасалған үстеулар;
2. Сөздердің кірігуі арқылы жасалған үстеулер.
3. Тіркес түрінде жасалған үстеулер.

Дидактикалық ойын «Сұраққа толы мақалдар»

- Жақсы адам қалай сөйлейді? (Тауып)
- Жаман адам қалай сөйлейді? (Қауып)
- Қайда шықсаң көзің ашылады? (Биікке)
- Жақсы қалай сөйлер? (Байқап)
- Жаман қалай сөйлер (Шайқап)
- Шамның жарығы қайда түспейді? (Түбіне)
- Досыңа ат берме, берсең қалай жүр деме? (Ақырын)

Тақырыпты танып, қолданыста көрсету. Тиісті қосымшаларды жалғап, сөйлем мүшесін анықтаңдар.

Екі көзі шам..... жарқырайды.
Алыс..... гитара үні естіледі.
Асан екеуіміз зор..... жеттік.

Білімді бекіту. Тақырып негізінде сұрақтар даярлау.

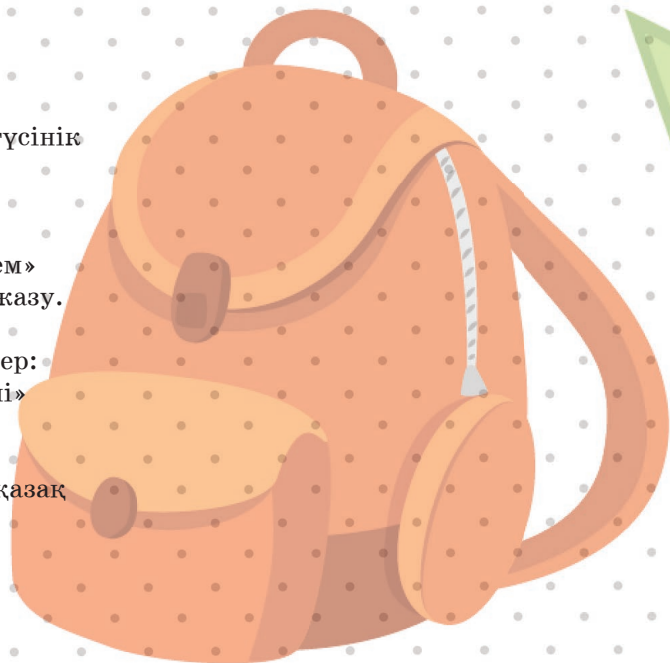
- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Үй тапсырмасын ұсыну.

1. Ережелерді оқу, түсінік жазу;
2. Шығармашылық жұмыс. «Қаладағы көктем» тақырыбында ой толғау жазу.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Ш. Бектұров «Қазақ тілі» оқулығы
2. М. Серғалиев «Қазіргі қазақ әдеби тілі»

Б.С.Альмуханова,
Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы,
№25 ЖОББМ
қазақ тілі және әдебиеті пәнінің мұғалімі.

Адамның жан сұлулығы

Сабақтың мақсаты: Оқушыларға адамның жан сұлулығы туралы әңгімелей отырып, сүйіспеншілік құндылығының мәнін ашу. Міндеттері: Оқушыларды кешірімді болуға үйрету Оқушыларды әрдайым шыншыл болуға тәрбиелеу Оқушылардың бойынан аяушылық қасиетін дамыту	Ресурстар:(құралдар мәліметтер) Классикалық музыка жазылған таспа
Сабақ барысы: Ұйымдастыру кезеңі. Оқушылармен амандасып, 5 Т, жұмыс құралын түгендеу: күнделік, оқулық, жұмыс дәптері, қаламсап, қарындаш. Тыныштық сәті. Нұрға бөлену Үй тапсырмасын тексеру. №4 Сұлулық сыры 18-бет 1. Бейбіт неліктен өз-өзіне риза болмады? 2. Сендердің өздеріне көңілдерің толмаған немесе өз істеріңе риза болмаған кездерің болды ма? 3.Кешірімді болу, шыншылдық, аяушылық қасиеттері қандай құндылықтарға жол ашады?	Сабақ барысын талқылау: Оқушылар тыныштық сәтіне қатысады Үйге берілген әңгімені оқушыларға сұрақтар қою арқылы тексеру
Дәйексөз. Сүйіспеншілік – жер жүзіндегі күллі ізгі, таза, риясыздық атаулының қайнар көзі Жермена де Сталь 1.Сүйіспеншілік дегеніміз не?	Жермена де Сталь француз жазушысы
Оқиғаларды әңгімелеу (сұхбат) Жүрегіңнің отын сөндірме. (аңыз әңгіме) Бір жігіт көршісіне өзін жақында ренжіткен досын жамандай бастайды. Көршісі ол жігітті тыныштандырып, досын кешіруін өтінеді. Сонда ол ашуланып: «Мен неге өзімді ренжіткен адам-ды кешіруім керек, неге мен өзімді сатып кеткен адамның алдында кешірім сұрауым керек?» дейді. Тыңдап тұрған көршісі оған бір аңызды баяндап береді. Ертеде бір адам өмір сүріпті. Ол табиғат Анадан шам жақпас үшін ешқашан түннің болмауын, пеш жақпас үшін қыстың бол-мауын өтініп сұрайды. Бірақ, Табиғат Ана ол адамның өтінішін орындай алмайтындығын айтады. Қатты ренжіген ол адам оған былай дейді: - Ендеше, мен саған жарық беру үшін ешқашан шам жақпай-мын, жылу беру үшін пешті жылытпаймын, үйдің есігін де жаппаймын,- дейді. Осы айтылғандарды естіп тұрған жаңағы жігіт көршісіне: - Бұл неткен ақылсыз адам, бұл өзінің жаққан шамымен Таби-ғатқа жарық беремін, жаққан отымен Табиғатты жылытамын деп ойлайды екен ғой,-дейді. Сонда көршісі: - Сен де өзіңе соны істеп тұрсың. Сен де өзіннің жүрегіңнің отын жақпай тұрсың. Саған өзгелердің жарық түсіргенін, өзгелердің келіп жылытқанын күтпей, өз жүрегіңнің отын жағып, өзгелерге шынайы сүйіспеншілігіңді, жарығың мен жылуыңды сыйласаң, мүмкін, өзгелер де өз жолын табуға ұмтылар,- деген екен. 1. Көршісінің бойындағы ізгілікті қандай іс-әрекетінен байқауға болады? 2. Адамға риясыз сүйіспеншілік қаншалықты қажет? 3. Сүйіспеншілікке жетелейтін қандай қасиеттер?	Интернет желісі

Шығармашылық іс-әрекет, топтық жұмыс. Сахналау Оқушылар жүрекше арқылы 4 топқа бөлініп отырады. Сахналап көрсетеді 1 – топ: Сіз қолында ауыр жүгі бар бала көтеріп келе жатқан анаға кездестіңіз... 2 – топ: Сіз мектептен келе жатқанда анасынан адасып қалған кішкентай қызды көрдіңіз.... 3 – топ: Досың Арман мектептегі білімділер сайысына қатыс-пақшы, бірақ құралдарын таба алмай масасызданып кетті... 4 –топ: Сіз досың Айдармен спорт мектебінен келе жатқанда ұясынан құлап кеткен балапандарды көрдіңіз ...	
Топпен ән айту «Мейірімді болайықшы ағайын» Әні мен сөзі: Қ.Маханов Көктем етіп көркейтсе де маңайын, Көріп жүрміз өкпешілдің талайын. Өкпелеуді қояйықшы өзгеге, Мейірімді болайықшы, ағайын! Көк нөсерін көл етсе де жауындар, Көк пен жерді сел етсе де дауылдар. Пейілдерді пенделікпен тарылтпай, Мейірімді болайықшы , бауырлар! Болашаққа қол ұстасып барайық, Сүйіспеншілік ауылын іздеп табайық. Кішірейіп кетпес ғазиз басымыз, Мейірімді болайықшы, халайық!	Балалар әуенге қосылып ән айтады
Үй тапсырмасы. 5- сабақ. Л.Воронкаваның ізімен Қуаныш мәтіні 23-24-бет	Берілген тапсырманы күнделіктеріне жазып алады
Сабақтың соңғы тыныштық сөті. Бүгінгі сабақтан алған әсерлерімізді,ойларымызды өз жүрегімізге сақтап, жүрек жылуымызды ата-аналарымызға, достарымызға, адамдарға, айналамызға сүйіспеншілікпен іштей оларға жақсы тілектер тілеп, игі істер жасайық.	Баяу музыка қойылады

Ситказиева Гульфайрус Максutowна,
Батыс Қазақстан облысы,
Зеленов ауданы, Дарьинск жалпы орта
білім беретін қазақ мектебінің
өзін-өзі тану пәні мұғалімі.

Тұрақты тіркестер

Мальшубаева Шынаркуль Сагиндыковна,
Павлодар қаласы, Қалижан Бекқожин атындағы
№12 жалпы орта білім беру мектебінің
қазақ тілі мен әдебиет пәнінің мұғалімі.

• Мақсаты:

а) Оқушылардың тұрақты тіркестер туралы лингвистикалық білімдерін кеңейту, практикалық жаттығу жұмыстары мен қосымша тапсырмалар арқылы бекіту. Тұрақты сөз тіркестерінен алған білімдерін нысықтау;

ә) Өзіндік жұмыстану дағдысын жетілдіру, түрлі шығармашылық тапсырмалар беріп, оқушылардың логикалық ойлауын, дағды-машығын, таным белсенділігін арттыру;

б) Сөз құдіретін терең түсініп, орынды қолдана білуге, шапшаңдыққа, іскерлікке тәрбиелеу.

• Түрі:

танымдық сабақ

• Әдісі:

талдау, миға шабуыл, сыни тұрғысынан ойлау, ойын,

• Көрнекілігі:

проектор, оқулық.

Психологиялық дайындық

Мынау менің жүрегім
Бәрі осыдан басталған
Мынау менің басым
Бәрін осы басқарған
Мынау менің сол қолым,
Мынау менің оң қолым,
Барлық істі атқарған

Оқушылар тақтаның алдында шеңбер құрып тұрады. Әр оқушының қолына тұрақты тіркестер беріледі. Содан соң оқушылар қолдарындағы тұрақты тіркеске сай сыңарларын іздейді.

Бес саусақтай білу(жетік білу)

Су сепкендей басылды (лезде басылды, тына қалды)

Мүйізі қарағайдай(зор, мықты)

Парақша сыртында топтар аты жазылып тұрады. Сынып оқушылары осылайша үш топқа бөлінеді. Әр топ өздері құраған тұрақты тіркестің мағынасын ашады.

- 1-топ – Қазақстан
- 2-топ – Республика
- 3-топ – Тәуелсіздік

I. «Баламасын табыңдар».

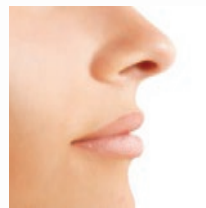
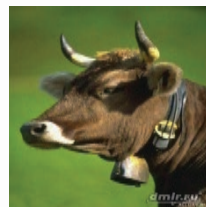
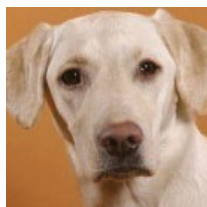
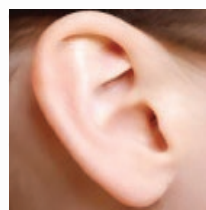
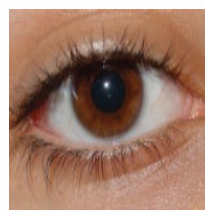
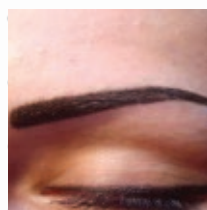
(Проекторда көрсетіледі)

1. ат ізін салмау	7. кірпігінен қырау тамған
2. қол ұшын беру	8. мұзға отырғызу
3. тіс жармау	9. бес аспап
4. мойны жар бермеу	10. жерге кіріп кеті жаздау
5. терісіне сыймау	11. аузын бұған өгіздей
6. бармағын тістеді	12. қабырғамен кеңесті

II. «Суреттер сөйлейді».

(Әр топ орнында орындайды)

Суреттерге қарап, тұрақты тіркестер табу. (Қас, көз, құлақ, арасында; ит, күшік, сиыр, қиянда; бет, ауыз, мұрын, шықты; ай, жұлдыз, күн, туды.)

- 1. Қас пен көздің арасында – лезде, тез.
- 2. Ит арқасы қиянда – алыс.
- 3. Бетінен оты шықты – үялу.
- 4. Айы оңынан туды – жолы болды.

III. Кестені толтыру.
(Үш топқа кесте беріледі)

Тұрақты тіркестер	Мағына	Сұрақтар
Тілі шығу	Сөйлеу	Не істеу?
Ит өлген жер		
.....	Қуану	
.....		Қандай?
Таяқ тастам		
.....	Өкіну	
Қоян жүрек		

IV. Сергіту сәті.

Әр топ өлең жолдарын түрлі жанр түрінде айтады.
(опера, рәп, әскери)

Қазақстан – бар қазақтың киелі туған жері,
Қазақстан – қазағымның туған елі.
Кен байтақ Қазақстандай жерде туған
Қазақтың Төңірі берген несібесі!
Қазақстан - бұл біздің Отанымыз,
Қазақстан – бұл біздің ардағымыз.
Кең байтақ Қазақстандай жерде туған
Біздің сірә, барма екен арманымыз?!

V. «Жалғасын тап».

Тұрақты тіркестердің жалғасын табады.

- 1-топ «Қазақстан»
 1.нің түгі бар
 2.ын шүйіру
 3.тау жұтқан
- 2-топ «Республика»
 1.на құм құйылу
 2.соғып қалу
 3. тамырына шабу
- 3-топ «Тәуелсіздік»
 1.і тоймау
 2. құлақін жеу
 3.нан шығып кетті

VI. «Адасқан сөздер».

Тұрақты тіркестер құрастыру. Сөйлем құрау.

1-топ «Қазақстан»
Таяқ
Ағаш
Соқа
Шыбы

Шыңқ етер

Ауыз
Көз
Бет
Жер

Суалу

Бет
Аяқ
Мұрын
Бел

Шапшылу

Езу
Ауыз
Тіс
Ерін

Құлағында

VII. «Жасырынбақ».

Берілген тапсырмадағы тұрақты сөз тіркестерінің құрамындағы сөздер жасырынып қалған. Соны табу, мағынасын айқындау.

2-топ «Республика»

Бит қабығынан (биялай) – өте шебер тоқыған.

Жұмыртқадан (жүн) - қу қырыққан.

Балақтағы басқа (бит) – болмашы жұрт шапқан. қорлады

Көз салу. (қиығын) – қарау, қарайлау

Жігері болу. (құм) – шаршау

Ешкімнің ала (жібін) – қиянат аттамау. жасамау

Иттің құлы (итақай) – кім көрінген, кез келген

Көк ала ету. (қойдай) – сабау, ұру

Қадалған жерінен (қан) – дегенін істету алу.

Құрғақ уәдемен (қуырдақ) – алдау қуыру.

Маңдай (тер) – адал еңбек

Сүтке тиген болу. (күшіктей) – сүмірейіп қалу.

.... су көтермеу. (сіркесі) – ештенені көңілі жақтырмайды.

Ішкі (ауыру) – өкіну

Түйенің танытыны (жапырақ) – білетіні бір-ақ нәрсе

.... қу шөппен сүрту. (аузын) – сараң

VIII. «Ойнайық та, ойлайық».

Берілген тұрақты сөз тіркестерінің синонимдері мен антонимдерін табу.

Білімді	көзі ашық	өріпті таяқ деп білмеу
Жас	он екіде бір гүлі ашылмаған	асарын асап, жасарын жасаған
Батыр	жүрегіннің түгі бар	су жүрек
Алыс	ит өлген жер	тиіп тұр
Момын	қой аузынан шөп алмас	иненің көзінен өткендей

Дос	жұлдызы жарасқан	жұлдызы қарсы
Менсінбеу	көзге ілмеу	құрдай жорғалау
Туылу	дүние есігін ашу	дүниеден өту
Ұнату	жаны құмар	жаны қас
Тату	арасынан қыл өтпеу	ала ауыз
Хабарласпау	ат ізін салмау	ат ізін суытпау
Қуану	екі езуі екі құлағына жету	зәресі зәр түбіне кету
Жомарт	қолы ашық	аузын қу шөппен сүрту
Әдемі сөйлеу	сөздің майын тамызу	сөзі түйеден түскендей

IX. Шығармашылық жұмыс.

1-топ – Қазақстан.

Сөзжұмбақ құрастыру «Қазақстан»

2-топ – Республика.

Суретке байланысты «Қазақстан табиғаты» шағын әссе жазады

3-топ – Тәуелсіздік.

Тәуелсіздікке арналған өлең шығару

X. Бекітуге арналған тақырыптық тест сұрақтары.

1. Қай тұрақты тіркес «әділ» деген мағынаны береді?

- А.Тонның ішкі бауындай
- Б.Ала жіпті аттамау
- С.Он саусағынан бал тамған
- Д.Қара қылды қақ жарған
- Е.Мұрнынан шапшылу

2. Антонимдес фразеологизмдерді табыңыз.

- А. Су жүрек – жүрек жұтқан
- Б. Мойнына су кету – ит өлген жер
- С. Көз жұмды – жүріп кетті
- Д. Көзге түртсе көргісіз – тайға таңба басқандай
- Е. Шашбауын көтеру – тақиясына тар келу

3. Қай тұрақты тіркестің мағынасы дұрыс көрсетілген?

- А. Мұрнын шүйіру – дәмелену
- Б. Сөз беру – таң қалу
- С. Зығыры қайнау – өлу
- Д. Сілесі қату – әбден шаршау
- Е. Сүттей ұйыды – келіспеді

4. Мағынасы синонимдес тұрақты тіркестерді табыңыз.

- А. Бауыр басу – ақ саусақ
- Б. Таяқ тастам жер – сүт қайнатым уақыт
- С. Екі езуі құлағында – төбесі көкке жету
- Д. Ит арқасы қиянда – маңдайының соры бар
- Е. Көз ілмеу – көз шырымын алу

5. Идиомалық тіркесті тап

- А. Жазда Асанбай ауылы осы төңіректің сай – саласын мекендейді
- Б. Бұл өңірдің ауылдары алты бақан ала ауыз боп біріккен емес
- С. Күз келісімен, бұлар қыстауға көшудің амалына кірісті
- Д. Данагүл саумалы малдарды сатуға қарсы шықты.
- Е. Шаруаның ісі бітпейтінін ол енді түсінгендей болды.

6. Мақал-мәтелден тұрақты тіркесті тап

- А. Денсаулық – зор байлық
- Б. Ештен кеш жақсы
- С. Сабыр түбі сары алтын
- Д. Оқу инемен құдық қазғандай
- Е. Көп түкірсе, көл болады.

7. «Алыс» мағынасындағы идиомалық тіркесті тап

- А. Ит жеккен
- Б. Ер қашты
- С. Асқар тау
- Д. Көз аларту
- Е. Атарытып, тоң тоздырып

8. Бастауыш қызметіндегі тұрақты тіркесті тап.

- А. Олар көптен бері қырғи қабақ болып, бір-бірін аңдысып жүр.
- Б. Ауызы күйген үрлеп ішер
- С. Олар суықта қалып, тіеі-тісіне тимей жаурады
- Д. Істің насырға шапқанын сезген Оспан сыртқа шығып кетті
- Е. Ұяттан кірерге тесік таппаған бала қып-қызыл болып кетті

9. Тұрақты тіркесті тап.

- А. Ырыс алды-ынтымақ
- Б. Бойшаң қыз
- С. Ат ізін салмау
- Д. Туған жер
- Е. Түйме тағу

10. «Маңдай тер» деген қандай мағына береді?

- А. Үлгілі, озат
- Б. Шаршау
- С. Адал еңбек
- Д. Қуану
- Е. Бірлігі бұзылмау

XI. Үйге тапсырма. Ребус құрастыру. Ереже қайталау. 115-117-жаттығу

XII. Өзің-өзі бағалау. «Білім теңізіне қайықты жіберу». Тақырыпты жақсы меңгердім деп есептеген оқушылар өз қайығын Білім теңізіне жібереді, ал оған сенімсіз оқушылар Ереже шығанағында қалады.

ОБОБЩЕНИЕ ЗНАНИЙ ОБ ИМЕНИ ПРИЛАГАТЕЛЬНОМ

Урок – аукцион по русскому языку в 3 классе

Цели:

1. Обобщать знания об имени прилагательном.
2. Развивать умения определять род, число и падеж имени прилагательного.
3. Развивать внимание, память, мышление, устную и письменную речь.
4. Воспитывать аккуратность.
5. Развивать умение составлять текст.

Оборудование: номера для участников, гонг, молот, таблицы – опоры, жетоны, презентация, тест.

Ход урока.

I. Организационный момент

II. Минутка чистописания.

Какая? какое? какой? какие?

Ая, яя, ое, ее, ой, ый, ий, ые, ие

Расшифровать по слоговой таблице: L102, г, 46, м и, 103, ем 4з, 44, 32, 9, 2 51, 1 с, 108, к, 2 в 27, 1, х.

Синтаксический разбор предложения: Легким инеем разрисовала зима стекла в домах.

II. Вводная часть

Определите тему нашего урока по стихотворению.

Я имя ищу, необычное, звучное,
Особое, сильное, самое лучшее,
Короткое, длинное, красное, синее,
Неброское, яркое, очень красивое,
Оно уменьшительное или ласкательное,
Его называют ещё... (Прилагательное)

- Какое время года? Какие изменения происходят зимой? Подберите имена прилагательные к слову зима.

III. Аукцион

Тут у нас аукцион.

Подведет итоги он:

Кто лучше части речи знает,

Кто вернее отвечает.

Аукцион – публичная распродажа, при которой покупателем становится тот, кто предложит более высокую цену.

На нашем аукционе каждый из вас должен «платить» не деньгами, а своими знаниями, то есть правильно отвечать на вопросы, выполнять письменные и устные задания. За каждый правильный ответ и верно выполненное задание вы получите жетоны. Старайтесь набрать их как

можно больше, они пригодятся вам в конце урока. Сегодня мы проводим чрезвычайно важное в жизни класса мероприятие – аукцион знаний по теме «Имя прилагательное». На продажу выставлены поистине бесценная «вещь», купить которую сможет любой из вас, в обмен на знания по русскому языку. Помогать вам будут внимание, сообразительность и правильные ответы. «Аукцион» в переводе на русский язык значит «возрастание».

Прежде чем прозвучит гонг (на столе металлическая тарелка и молоточек) каждый из вас должен внести залог, доказать свою «состоятельность» – способность участвовать в аукционе.

Лот № 1.

ИМЯ прилагательное.

Теоретическая часть

- 1) Что такое имя прилагательное?
- 2) На какие вопросы отвечает?
- 3) Что обозначает?
- 4) Как изменяется?
- 5) С какой частью речи связано в предложении?
- 6) Как определить род, число, падеж имени прилагательного?
- 7) Можно ли определить род у имен прилагательных во множественном числе

Лот № 2.

Сравните тексты.

Определите роль прилагательных в речи:

В небе плавало солнце. В реке блики – кусочки солнца плавали в реке, как рыбки.

В синем высоком небе плавало желтое солнце. В синей глубокой речке желтые блики – маленькие кусочки большого желтого солнца плавали в синей речке, как золотые рыбки.

Вывод:

Прилагательные делают нашу речь выразительной, понятной, точной.

Лот № 3.

Встретились в чистом поле имена существительные Небо, Солнце и Дорога.

- Эх! – сказала Дорога. – Как часто встречаюсь я в школьных сочинениях, но всегда почему-то я ровная, иногда бываю извилистая. Скучно и обидно мне!

- Вот-вот! – печально промолвило Солнце. – А я всегда яркое.

- А я уж только голубое! – возмутилось Небо. – Неужели школьники не могут придумать другие имена прилагательные?

Помогите им, ребята.

Дорога (какая?) широкая, долгая, бесконечная, горная, полевая, луговая, ухабистая, трудная, асфальтированная, шоссе́йная, ...

Солнце (какое?) жаркое, палящее, летнее, золотое, багровое, лучистое, ласковое, ...

Небо (какое?) лазурное, грозное, пасмурное, облачное, высокое, чистое, огромное, ...

Лот №4.

Работа по филворду. Чтобы продолжить аукцион, каждому участнику надо уплатить «комиссионный сбор»

А как определить род имени прилагательного? (по имени существительному, по вопросу и окончанию) Желтый, новый, широкий, родной, чужой, чистой, острый

А	С	Н	Ы	Е	С
Р	Й	Х	О	Л	Н
К	Ы	Е	Е	О	Е
Е	Л	Н	Я	Д	Ж
Р	Е	М	А	Н	Н
П	Б	И	З	Я	А

Физкультминутка

Теперь немного отдохнем и поиграем.

Я буду называть словосочетания. «сущ. с прил.» Если прилагательное:

- М. р. – вы делаете полуприсяд.
- Ж. р. – хлопаете ладоши
- Ср. р. – руки поднимаете вверх.

Дружный класс, веселая девочка, светлое небо, заботливая мама, золотое сердце, верная подруга,

великое дело, далекий край, озорная кошка.

Молодцы и отдохнули и проверили ваши знания.

Лот №5.

Задание для 1 группы: найдите в тексте прилагательные, разделите их на группы, укажите окончания.

ЗИМНЯЯ ДОРОГА

Сквозь волнистые туманы
Пробирается луна,
На печальные поляны
Льет печально свет она.

По дороге зимней, скучной
Тройка борзая бежит,
Колокольчик однозвучный
Утомительно гремит.

Что-то слышится родное
В долгих песнях ямщика:
То разгулье удалое,
То сердечная тоска...

Ни огня, ни черной хаты...
Глушь и снег... Навстречу мне
Только версты полосаты
Попадают одна.

Проверка:

Ед.ч.: борзая, однозвучный, родное, удалое, сердечная.

Мн.ч: волнистые, печальные.

Имена прилагательные изменяются по числам:

ед.ч.-ое, яя, ее, ой, ый, ий.

Мн.ч.-ие, ые.

Задание для 2 группы:

разделите прилагательные на группы, укажите окончания.

Морозный, пасмурное, белоснежная, ледяной, затыжное, свежий, ранняя, пуховая, зимнее.

Проверка: м.р. морозный, свежий, ледяной

Ж.р. ранняя, пуховая, белоснежная.

С.р. затыжное, пасмурное, зимнее

Задание для 3 группы:

Составить кластер.

— Давайте с вами составим кластер Имя прилагательное.

— Какие слова, определения приходят к вам сразу, когда слышите Имя прилагательное (составляется кластер Имя прилагательное, на ватмане), мы постараемся все вспомнить на уроке.

Задание для 4 группы.

Вставьте окончание имен прилагательных, объясните их написание.
Самый первый снег робк... и тих... . Ложится он на черн.. землю. Небо сер.., снежок бел.. и легк... .
Работа по учебнику. №73 стр.32

Верному другу –	бойся друга глупого.
Не бойся врага умного,	большое плавание.
Большому кораблю –	цены нет.

Лот №6. Обобщение знаний о роде, числе и падеже имен прилагательных.

Тест

1. Имя прилагательное – это

- А) слово Б) часть речи В) часть предложения

2. Имена прилагательные отвечают на вопросы:

- А) Кто? Что? Б) Какой? Какая? Какие? Какое? В) Что делать? Что сделать?

Какая часть речи обозначает признак предмета?

- А) имя существительное Б) имя прилагательное В) глагол

4. С какой частью речи связано имя прилагательное?ё

- А) с именем существительным Б) с глаголом В) с местоимением

5. Укажите имена прилагательные

- А) замечаешь Г) рукоятка Б) оранжевый
Д) великолепный В) Насекомые Е) подлежащее

6. Имена прилагательные изменяются по родам

- А) в единственном и множественном числе
Б) только в единственном числе
В) только во множественном числе

III. Подведение итогов аукциона.

1. Подсчет полученных жетонов. Выставление оценок в зависимости от набранного количества баллов. (Отрицательные оценки на данном уроке не выставляются)

За жетоны учащиеся «покупают» карточки с домашним заданием. Тот, у кого жетонов больше, выбирает карточку с более сложным заданием.

Каждому достается задание, соответствующее показанным на уроке знаниям.

2. Учитель благодарит детей за работу.

Окончен наш аукцион.
Показал сегодня он,
Что ребята – молодцы,
Знатоки и мудрецы!

Алма Утешева,
ЗКО, г. Уральск,
СОШ №21

Золотая осень

Занятие по окружающему миру и экологии

Задачи:

- Знакомство с разнообразием растительного мира: деревьями, кустарниками и травами. Различение деревьев по форме листьев.
- Введение терминов «предметы одинаковой формы», «предметы разной формы».
- Формирование навыков сравнения; слухового восприятия, произвольного внимания, связности и выразительности речи.

Оборудование: по кабинету выложены три дорожки из осенних листьев, вырезанных из бумаги: красная, жёлтая, зелёная, которые ведут к декорациям лесных деревьев, домика; куклы Сороки, Белочки, Лисы, Кронтика; пазл «Дерево»; конверт с телеграммой от Кронтика, краски, кисточки на пальчик, карточки; мешочек с муляжами орехов, грибов, шишек; магнитофон и аудиокассета с записью звуков леса; осенние листья, собранные детьми и педагогом заранее, некоторые из них наклеены на стены в разных местах класса; компьютер и медиапроектор для показа презентации; булабочки с кленовыми листочками-пайетками; картина, изображающая лесную полянку, магнитики: гриб-боровик, дождевая тучка, мухомор, колокольчик.

Оргмомент.

Игра «Собери пазл»

- Сегодня на занятии мы поговорим о... А о чём, вы узнаете сами, когда на доске из кусочков пазла соберёте общую картинку.

Дети складывают пазл, на котором изображено дерево, называют его.

- Что такое дерево? Как оно живёт?
Кто все части дерева верно назовёт.

Дети читают стихи и по очереди показывают части дерева.

Есть у дерева крепкие корни,
Глубоко схоронились в земле,
Чтобы дерево крепко стояло,
Чтоб от ветра оно не упало,
Чтобы ветви питаться могли.

Есть ствол, а на столе кора.
Если жара – укроет кора,
Ну а если сильный мороз –
Ствол защитит, чтобы он не замёрз.

Словно руки там и тут
Сучья от ствола растут.

Тонких веток, тонких веток,
Может, сразу миллион!
Листья звонкие на ветках
Шелестят со всех сторон.

- А как дерево появляется на свет? Что для этого нужно?

Этюд «Из семени – в дерево».

Сейчас мы с вами поиграем в одну очень интересную игру. Представьте себе, что вы – маленькое сморщенное семечко (дети сжимаются в комочек, прячут головки, закрывают их руками). Садовник поливает семена (учитель гладит их по головам и по плечам), ухаживает за ними. С лучами тёплого весеннего солнышка семечко начинает расти (дети приподнимаются). У него раскрываются листочки (руки тянутся вверх), стебелёк растёт (дети поднимаются). Появляются веточки с почками (руки в стороны, пальцы сжаты в кулачки). Наступает момент и почки лопаются (дети резко разжимают кулачки), росток превращается в прекрасное сильное дерево. Наступает лето, дерево хорошеет, любит себя, улыбается деревьям-соседям и садовнику.

- Скажите, а какие изменения происходят с деревом осенью? Почему это происходит?

- Расскажите о том, что вы наблюдали.

Раздаётся стук в дверь. В классе появляется Сорока (кукла) с конвертом.

Сорока.
Телеграмма! Телеграмма!
Я летела прямо-прямо,
Никого не замечала,
Не трещала, не болтала,
Прилетела точно я,
Ведь телеграмма срочная!

- Что ж, спасибо тебе, Сорока. От кого же эта телеграмма? От Кронтика. Давайте прочтём, что нам Кронтик пишет. Ребята, оказывается он заболел, сильно простудился и не может собрать букет из разных листьев на день рождения бабушки Кронтильды. Он просит нас о помощи. Вот только не сказал, какие же ему листья нужны. Только вместо этого прислал какие-то карточки из бумаги, кисточки и краски. Как вы думаете, зачем? (Предположения детей.)

- Наверное, он хочет, чтобы мы сами нарисовали листья, которые захотим собрать. Что ж попробуем. Дети кисточками на пальчиках раскрашивают карточки, на которых проявляются заранее нарисованные воском геометрические фигуры: (круг, овал, треугольники разных видов, ромб, трапеции).

- Какие фигуры мы нарисовали? Как они называются? (геометрические)

- Попробуйте разделить эти фигуры на группы. Как можно это сделать? По какому признаку вы распределяли фигуры по группам? (По форме, по цвету).

- Назовите фигуры одинаковой формы. Перечислите фигуры разной формы.

- С фигурами, конечно, работать очень интересно, но нам пора спешить в лес, может быть, там нам удастся узнать, как помочь Кронтику.

Дети вместе с педагогом подходят к выложенной из вырезанных из бумаги жёлтых листиков дорожке.

В сад ведёт, наверно,
Жёлтая дорожка.
По дорожке друг за другом
Зашагают ножки!

Ребята друг за другом на цыпочках идут по этой дорожке, которая ведёт их к декорациям леса.

Упражнение «Лесные звуки».

- Вот мы и в ботаническом саду. Оглянитесь вокруг. Как здесь красиво! Давайте прислушаемся. (Звучит кассета с записью звуков леса.) Как много интересных звуков! Какие звуки вы услышали? (Дети дифференцируют и проговаривают услышанные звуки: пение птиц, шорох листвы, шум ветра, стук дятла и др.).

Упражнение «Листопад».

- А теперь встанем в круг. Опустите спокойно руки и закройте глаза.

Дети закрывают глаза. В это время педагог осыпает их осенними листьями, собранными заранее.

- Представьте, что на вас падает дождь из сотен и тысяч золотых осенних листочков. Откройте глаза, посмотрите на красоту и сочность их красок. Почувствуйте, как они пахнут. Попробуйте описать, чем они пахнут? (Свежестью, тёплой землёй, ветром и т.д.)

Дети вместе с педагогом подходят к выложенной из вырезанных из бумаги красных листиков дорожке, проговаривают:

А теперь идём мы
По красненькой дорожке.
По дорожке друг за другом
Зашагают ножки!

Ребята друг за другом на цыпочках идут по этой дорожке, подходят к ёлочке, в ветках которой спрятана кукла Белочка.

- Вот и наша первая лесная хозяйка. (Учитель надевает куклу на руку.) Давайте спросим у неё, как нам Кронтику помочь. Скажи, Белочка, как нам отыскать листочки, которые нужны нашему другу. Ведь он прислал нам только какие-то фигуры. Что делать? Посоветуй!

Белочка. Сначала я хочу проверить, насколько вы хорошо знаете растения, которые в лесу растут. Вот сыграйте со мной в игру «Пальчики-узнавальчики», если выиграете, я вам помогу, а нет...

- Ребята, мы обязательно справимся. Говори, Белочка, что надо делать.

Игра «Пальчики-узнавальчики».

Белочка даёт детям волшебный мешочек, в который сложены орехи, ягоды, грибы, они на ощупь должны определить, что это. Дети называют предметы. Рассказывают, как узнали, что в мешочке.

Белочка. Что ж, ребята, вы молодцы, с моим заданием справились легко. Значит, и загадку Кронтика отгадаете. Соберите разные листочки и сравните их с фигурами, которые вам Кронтик прислал. А мне некогда, надо ещё столько грибков собрать – зима впереди длинная, холодная, запасы делать надо. (Белочка убегает.)

- Куда же ты, Белочка? Давайте, ребята попробуем последовать её совету: соберём листочки.

Дети отыскивают приклеенные в разных местах класса осенние листочки.

Игра «Найди пару».

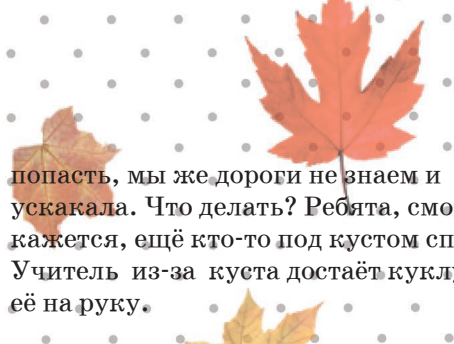
У одних детей в руках листики, у других фигуры, похожие по форме. Дети, сравнивая листочки и фигуры, объединяются в пары.

- Почему вы выбрали именно такие пары?

- У каждой фигуры есть пара? Есть ли лишние фигуры?

- Чего больше: листиков или фигур?

- Молодцы! Вы отлично справились. Вот сколько листиков собрали! Только как же нам к Кронтику

попасть, мы же дороги не знаем и Белочка уже ускакала. Что делать? Ребята, смотрите, вон там, кажется, ещё кто-то под кустом спрятался. Учитель из-за куста достаёт куклу Лисы, надевает её на руку.

- Да это же лиса Елиса! Она точно знает, где Кронтик живёт. Здравствуй, лисонька! Подскажи нам путь к Кронтику.

Лиса.

- Ну уж нет! Просто так я вас не пропущу! Сначала расскажите мне, что вы о деревьях уже знаете. Я смотрю, у вас листочков много собрано, а вот знаете ли вы, с каких они деревьев. Пойдёмте-ка к нашему дедушке, у него на компьютере специальная программа есть. Вот сейчас и проверим, какие вы знатоки леса.

Игра «С чьей ветки детки».

Учитель с помощью куклы показывает компьютерную презентацию, на которой дети должны определить, с какого дерева листочек и просит их правильно называть листья (например, лист с дуба – дубовый). Те, у кого такой же лист, должны показать и назвать его. Среди слайдов есть и картинка с изображением хвойного дерева.

Лиса.

- Справились вы с моим заданием, молодцы! А не показалось ли вам что-то в дедушкиных загадках странным? Может, дерево какое-то лишнее туда попало?

- Лишний – кедр, у него не листья, а хвоинки.

- Вас не проведёшь! Так и быть, скажу вам, где Кронтика искать: если пойдёте по этой зелёной дорожке, прямо к его домику выйдете.

Дети вместе с педагогом подходят к выложенной из вырезанных из бумаги зелёных листиков дорожке, все вместе проговаривают:

К Кронтику спешим мы
Зелёной дорожкой.
По дорожке друг за другом
Зашагают ножки!

Ребята друг за другом на цыпочках идут по этой дорожке, которая ведёт их к декорации домика.

Появляется Кронтик.

- Здравствуй, Кронтик! Мы принесли тебе листья, которые ты просил. Вот они.

Кронтик. Спасибо, ребята! Теперь у бабули будет настоящий букет ко дню рождения. Ребята, я хочу попросить вас помочь мне его собрать. Вот смотрите, какую я приготовил для листиков вазу.

Помогите мне её заполнить листьями.

Аппликация из осенних листьев.

- Покажите мне, ребята, где центр листа. Где его правая сторона? Левая?

- Для работы нам понадобятся кленовые, дубовые, рябиновые и липовые листья. Покажите мне их и расскажите, с каких они деревьев. А на какие геометрические фигуры они похожи по форме?

- Наклейте, пожалуйста, в центре кленовый лист, справа от него два дубовых, слева – рябиновый, а над ним липовый.

Дети выполняют задания Кронтика.

Кронтик.

- Как красиво получилось! Я обязательно расскажу бабуле, как вы мне помогали! А вам от меня и от дедушки тоже по маленькому кленовому листочку на память. Пусть они у вас на груди сверкают и напоминают о сегодняшнем путешествии и о том, как вы меня выручили.

Ребятам раздаются булавочки с кленовыми листочками-пайетками.

- Пора домой возвращаться.

Дети встают в круг, машут осенними листочками, кружатся на месте, проговаривая:

Много листьев разных,
Жёлтых и красных!
Собрали листочки,
Встали в кружочек!
Мы руками взмахнём,
Прямо в класс попадём!
Итог занятия. Релаксация.

- Вот мы и вернулись из нашего путешествия. Понравилось ли вам бродить по осеннему лесу? Что показалось самым интересным?

- Давайте на память о нашем путешествии создадим картину-настроение.

На картину, изображающую лесную полянку дети на магнитах приклеивают картинки с помощью которых пытаются передать свои чувства: радость – гриб-боровик, грусть – дождевая тучка, разочарование – мухомор, колокольчик – удивление.

Учитель просит некоторых ребят прокомментировать их выбор.

Индира Кабдыкулова,
СОШ № 21 КПП О «В»

НОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚҰЖАТТАРДЫ ЗЕРДЕЛЕУ – ПЕДАГОГ САУАТТЫЛЫҒЫ

Елешова Алмаш Исламбековна,
БҚО, Орал қаласы, № 34 «Балбұлақ»
бөбекжайының І санатты әдіскері.

Жаңа заман педагогы-білімді, білікті болып қана қоймай, түрлі өзгерістер мен жаңалыққа дайын, құқықтық сауатты болуы қажет. Мақалада ҚР Білім туралы Заңы мен Білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы негізінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуда қолданыстағы глоссарийлерге түсініктеме берілген.

Елбасы Н.Ә.Назарбаев Қазақстан халқына арнаған кезекті Жолдауында «...XXI ғасырдағы дамыған ел дегеніміз – белсенді, білімді және денсаулығы мықты азаматтар. ...Ұлттық білім берудің барлық буынының сапасын жақсартуда бізді ауқымды жұмыс күтіп тұр. 2020 жылға қарай Қазақстандағы 3-6 жас аралығындағы балаларды мектепке дейінгі біліммен 100 пайыз қамту жоспарлануда. Сондықтан оларға заманауи бағдарламалар мен оқыту әдістемелерін, білікті мамандар ұсыну маңызды.» [«Қазақстан жолы-2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» 17.01.2014ж] деген болатын.

Елбасы стратегиясы күннен-күнге, жылдан-жылға ел болашағын жарық етуге, жарқын өмір сыйлайтын нақты істердің бағдарламасы. Стратег тұлғаның бастамасын жүзеге асыруда, ел болашағы – бүлдіршіндерді тәрбиелеп-оқытуда аянбай тер төгетін, әрине, педагогтар қауымы.

Қазіргі уақытта жаңартылған білім беру жағдайында жұмыстану үшін, педагог біліктілігінің, кәсіби күзиреттілігінің жоғары болуы маңызды. Педагогтар үздіксіз ізденіс үстінде жүре, білім жүйесіне енген жаңалықтардың қыр-сырын меңгере отырып, бойындағы білім қорымен бүлдіршіндерді сусындату барысында, өздері де үнемі даму үстінде болуы қажет. Мұндай жағдайда білім жетілдіру курстары, оқыту семинарлары, түрлі бағыттағы кеңес, ойын-практикум, т.б. сынды білім беру үрдісіндегі түрлі педагогикалық әдістердің рөлі зор.

Жаңа заман педагогы атқарып жүрген лауазымдық қызметтерін орындау барысында заңнамалық және нормативтік құқықтық актілерді, ережелерді, нұсқаулықтарды білуге міндетті [«Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» ҚР БЖҒМ 13.07.2009ж №338 бұйрығы].

Өкінішке орай, негізгі заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілермен жұмыстану барысында кейбір жағдайда педагог сауаттылығының төмендігі көрініп қалады. Мемлекеттік бағдарламалар мен заңнамалық актілерде негізгі ұғымдар көрсетілгенімен, мәнін түсіне бермейді, немесе кездесетін терминдердің ұғымдары берілмеуі, мағынасы көрсетілмеуі мүмкін. Осындай өзекті мәселені негізге ала отырып, «Білім туралы» Заң және «Білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы» бойынша мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласында қолданылатын негізгі ұғымдарды көрсетуге тырыстым.

Білім беру саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейтін, білім стандарттарының басты құжаты – Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы 2007 жылы 27 шілдеде қабылданды. «Жалпы ережелер», «Білім беру жүйесін басқару», «Білім беру жүйесі», «Білім беру мазмұны», «Білім беру қызметін ұйымдастыру», «Білім беру қызметінің субъектілері», «Педагог қызметкердің мәртебесі», «Білім беру саласындағы мемлекеттік реттеу», «Білім беру жүйесін қаржылық қамтамасыз ету», «Білім беру саласындағы халықаралық қызмет», «Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы заңнамасын бұзғаны үшін жауаптылық», «Қорытынды ережелер» тақырыптарындағы 12 тарау, 68 баптан тұратын басты Заңына қажет жағдайда өзгерістер мен толықтырулар енгізіліп, жаңартылып отырылады.

Жалпы ережелер тарауында Осы Заңда пайдаланылатын негізгі ұғымдар берілген. Заңда кездесетін 61 ұғымдардың арасынан мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту саласы бойынша глоссарий (латынша glossarium - сөздік) іріктеп алдым. (глосарий — белгілі бір шығармада кездесетін, сирек қолданылатын сөздердің түсіндірме сөздігі [Уикипедия ашық энциклопедиясы]).

Әдістемелік кабинет – білім беруді басқару органдарының білім беру процесінің ұйымдастырушылық-әдістемелік қамсыздандырылуын, нәтижелілігін талдау мен бағалауды, педагог кадрлардың шығармашылық өсуіне және олардың кәсіптік тұрғыдан өзін-өзі жетілдіруіне жәрдемдесетін инновациялық педагогикалық тәжірибені жинақтау мен таратуды қамтамасыз ететін құрылымдық бөлімшесі;

Біліктілікті арттыру институты – үздіксіз білім беру жүйесінде кадрлардың кәсіптік біліктілігін арттырудың және оларды қайта даярлаудың актуалды білім беру бағдарламаларын іске асыратын, білім берудегі әдістемелік жұмыстың тиімділігін қамтамасыз ететін инновациялық процестерді қолдауды жүзеге асыратын білім беру ұйымы;

Біліктілікті беру – нақты мамандық бойынша тиісті кәсіптік қызмет түрінің шеңберінде жұмысты орындау үшін қажетті жеке қабілеттілік, кәсіптік білім, шеберлік пен дағдылар жиынтығын растау рәсімі;

Білім беру бағдарламасы – оқытудың мақсатын, нәтижелері мен мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды және оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемшарттарын қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының біртұтас кешені;

Білім беру ұйымдарын мемлекеттік аттестаттау - білім беру ұйымдары көрсететін білім беру қызметтерінің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарт талаптарына сәйкестігін бақылау мақсатымен жүргізілетін рәсім;

Білім беру мониторингі - білім беру процестерін жүзеге асырудың жай-күйін және нәтижелері мен шарттары өзгеруінің серпінін, білім алушылар контингентін, білім беру ұйымдары желісін, сондай-ақ олардың қызметі жетістіктерінің рейтингтік көрсеткіштерін жүйелі түрде байқау, талдау, бағалау және болжау;

Инклюзивті білім беру – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке-дара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс;

Оқу бағдарламасы – әрбір оқу пәні (сабақ) бойынша меңгерілуге тиісті білімнің, шеберліктің, дағдылар мен біліктіліктің мазмұны мен көлемін айқындайтын бағдарлама;

Оқу жоспары – тиісті білім беру деңгейінде білім алушылардың оқу пәндерінің, сабақтарының (модульдерінің), практикаларының, өзге де оқу қызметі түрлерінің тізбесін, бірізділігін, көлемін (еңбекті қажетсінуін) және бақылау нысандарын регламенттейтін құжат;

Эксперименттік алаң – жаңа педагогикалық технологиялар мен білім берудің жаңа мазмұнын сынақтан өткізуге арналған эксперимент режимінде білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымы;

«Білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 1-наурыздағы №205 Жарлығы бойынша қолданысқа енгізілді.

Бағдарлама паспортынан бастап, Кіріспе, Ағымдағы жағдайды талдау (Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, Жалпы орта білім, Техникалық және кәсіптік білім, Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім, Ғылым), Бағдарламаны іске асырудың мақсаттары, міндеттері, нысаналы индикаторлары және нәтижелерінің көрсеткіштері, Бағдарламаның негізгі бағыттары, қойылған мақсаттарға қол жеткізу жолдары және тиісті шаралар, Қажетті ресурстар бөлімдері бойынша білім беру және ғылымды дамытудың жолдары көрсетілген.

Мемлекеттік бағдарламада мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесінің тұжырымдық негіздері мазмұндалған. Құжатта әлемдегі 40 елдің білім беру жүйесінде мектепке дейінгі білім беру деңгейі міндетті екенін көрсете отырып, Қазақстанда да осы саланың үнемі назарда екені «Балапан» бағдарламасы арқылы көрсеткен. Балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтамасыз ету жөніндегі 2010 – 2020 жылдарға арналған бағдарламаның табысты іске асып жатқандығын көрсеткіштер арқылы берген. Сондай-ақ, мектепке дейінгі ұйымдар желісінің дамуы педагог кадрлар санының өсуіне ықпал еткені – 2013 жылмен салыстырғандағы көрсеткіш арқылы дәлелдеген.

Мемлекеттік бағдарламада кездесетін сөздер бойынша негізгі ұғымдарға түсінік беруге тырыстым::

Жаңартылған мазмұн – білім беру жүйесін жаңғыртудағы өзгерістер, ұлттық білім беруді қалыптастыру.

Стратегия – (грекше strategia - қоғамдық, саяси күреске басшылық өнері) қоғам дамуының нақты кезеңінің нақты жағдайларынан туындайтын жалпы жоспар, ұзақ кезең бойына алдына қойылған міндеттерін шешуді мақсат еткен ірі ауқымды ұзақ мерзімді жоспарлау тәсілі.

100 нақты қадам – Ұлт жоспары – бес институтоналдық реформаны жүзеге асыру жөніндегі нақты қадамдар көрсетілген Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 20 мамырдағы бағдарламасы;

Мемлекеттік-жекешелік әріптестік - өзара

тиімді шарттар негізінде қоғамдық маңызы бар мәселелерді шешу үшін мемлекет пен бизнестің орта және ұзақ мерзімді өзара қарым-қатынас формаларының жиынтығы.

"Балапан" бағдарламасы - Балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтамасыз ету жөніндегі 2010 – 2020 жылдарға арналған бағдарлама;

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты - мектеп жасына дейінгі балалардың дайындық деңгейіне, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнына, оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлеміне қойылатын талаптарды айқындайтын құжат;

ЭЫДҰ елдері - Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы (1985 жылы құрылған үкіметаралық аймақтық ұйым, мүшелігінде он мемлекет бар);

Жаңа үлгілік жобалар - Тұрғын үй кешендерінің 1-қабаттарында орналасатын, оның ішінде МЖӨ есебінен мектепке дейінгі ұйымдарды салу және пайдалану жобалары;

Оқу-әдістемелік кешендер (ОӘК) - үйренушілердің таным қызметін басқаратын әдістемелік жүйенің толықтығын қамтамасыз ететін оқу құралдарының жиыны;

Елімізде Ұлт жоспары - 100 нақты қадам қарқындап жүзеге асып жатырғаны баршамызға белгілі. Мақсатымыз – әлемнің ең дамыған 30 мемлекетінің қатарына кіру болса, осы мақсатқа барлық қазақстандық өз үлесін қосуда.

Қазіргі кезде білім берудің барлық деңгейлерінде АКТ, жаңа білім беру технологияларын белсенді пайдалануды көздейтін жаңа педагогикалық тәсілдер, оған қоса «E-learning» электронды оқыту жүйесі енгізіліп, педагогтың жан-жақты дамуына барынша жағдай жасалуда. Берілген мүмкіндіктерді пайдалана отырып, бүлдіршіндерді білім нәрімен, ұлттық тәрбиемен сусындату – педагог қауымының үлкен де жауапты міндеті.

Әлемдік білім беру кеңістігіне ықпалдасу мақсаты қойылып отырған кезеңде жаңа инновациялық педагогикалық технологияларды, оқытудың ақпараттық құралдарын, тәрбиенің жаңа нысандарын, зерттеушілік және ізденушілік қызмет дағдыларын меңгерген кәсіби білікті, сауатты педагог болуға лайықты болуымыз қажет.

Сауаттылық - ана тілінің заңдары мен ережелерін, оларды ауызша және жазбаша сөйлеуде пайдаланудың берік дағдыларымен үйлестіре отырып білуі (Уикипедия ашық энциклопедиясы). Педагогикалық сауаттылығы жоғары, заңнамалық және нормативтік құқықтық актілерді, ережелерді, нұсқаулықтардың ерекшеліктерін білетін жаңа заман педагогы – ұлт болашағы жас ұрпақты тәрбиелеудегі бірден-бір тұлға.

ПОЛИЯЗЫЧИЕ КАК НЕОБХОДИМОСТЬ СОВРЕМЕННОСТИ

В настоящее время полиязычие в Республике Казахстан стало одним из приоритетных направлений в системе образования. Потому что образование – это важнейший этап в процессе становления личности школьника, когда формируются основные ценности и жизненные принципы. Именно полиязычие может предоставить обучаемому благоприятную среду, в которой, гармонично сочетаясь, будут развиваться гуманистические общечеловеческие качества личности в то же время найдут реализацию его национально-культурные, этнические потребности.

Полиязычие как важное направление развития человечества осознавалось давно. Сегодня невозможно представить себе, что где-то ещё существуют страны, люди которых владели бы только одним языком. И в реальности нет цивилизованных государств, где жила бы только одна нация. Для нормального функционирования любого многонационального государства весьма существенно формирование двуязычия и полиязычия.

Казахстан – страна многонациональная. Люди разных национальностей живут здесь в одной большой дружной семье, знакомятся с языками представителей других национальностей уже с детства, изучают их языки.

Важнейшей стратегической задачей образования Казахстана является, с одной стороны, сохранение лучших казахстанских образовательных традиций, с другой, обеспечение выпускников школ международными квалификационными качествами, в основе которого

– овладение государственным, родным и иностранными языками.

Президент страны Н.А. Назарбаев предъявляет высокие требования к качеству отечественного образования, которое должно стать конкурентоспособным в той степени, чтобы выпускники казахстанской школы могли легко продолжать обучение в зарубежных вузах, не испытывая трудности из-за языкового барьера [1, с. 56].

Без знания иностранного языка в современном мире не обойтись ни одному человеку. Владение иностранным языком необходимо, чтобы быть конкурентоспособным специалистом на рынке труда. Именно поэтому обучение иностранному языку является одним из основных компонентов учебных планов в учебных заведениях Республики Казахстан.

Для реализации этого в рамках общеобразовательной школы был разработан поэтапный план его внедрения: Первый этап – изучение данной проблемы на основе нормативных документов, научной, методической литературы, ресурсов Интернет; накопление и сбор материала по проблемам совершенствования языкового образования, обобщение инновационной работы педагогов в области обучения родным, неродным и иностранным языкам; Второй этап – разработка и проведение уроков как английского языка, так и ряда интегрированных уроков, а также внеклассных мероприятий по внедрению полиязычия; Третий этап – обобщение и систематизация результатов исследования, внедрение в учебный процесс полученных результатов на

основе рекомендаций коллег в целях совершенствования работы в данном направлении.

Понимание роли языков в современном мире с особой остротой ставит вопрос о результативности обучения языкам и повышении уровня языковой подготовки учащихся. Концепция развития образования в Республике Казахстан направлена на качественное обновление форм и методов подготовки профессиональных кадров, квалификационно отвечающей общемировым стандартам. Большое внимание при этом уделяется полиязычному образованию, которое рассматривается как действенный инструмент подготовки молодого поколения к жизнедеятельности в условиях взаимосвязанного и взаимозависимого мира. Одной из задач школы является приобщение подрастающего поколения к универсальным, глобальным ценностям, формирование у детей и подростков умений общаться и взаимодействовать с представителями соседних культур и в мировом пространстве. Наряду с казахским языком, имеющим статус государственного, и русским – языком межнационального общения, важным средством общения выступает иностранный язык.

Главная цель, стоящая перед педагогами – это развитие поликультурной личности, способной на социальное и профессиональное самоопределение, знающей историю и традиции своего народа, владеющей несколькими языками, способной осуществлять коммуникативно-деятельностные операции на трех языках во всех ситуациях, стремящейся к саморазвитию

и самосовершенствованию. Бесспорно, использование преподавателями инновационных методов, методов формирования интереса к обучению (познавательные игры, учебные дискуссии, создание проблемных ситуаций и др.), методов формирования долга и ответственности в обучении (поощрение, одобрение, порицание и др.); внедрение в образовательный процесс преподавателями и студентами новых технологий (презентаций учебного материала, электронных пособий, аудио- и видеоматериалов и пр.), активизируют процесс языкового обучения и способствуют эффективности усвоения казахского, русского и иностранных языков. Содержание поликультурного образования многоаспектно и отличается высокой степенью междисциплинарности, что позволяет рассматривать проблемы поликультурного образования в составе учебных дисциплин гуманитарного, естественнонаучного, художественно-эстетического циклов и специальных курсах по истории и культуре отдельных народов.

Итак, языковая политика Казахстана выдвигает «разумную трансформацию языковой культуры на основе равноправного использования трех языков: государственного, межнационального и международного общения» и позволяет нам осуществлять постепенное вхождение в мобильный мегакультурный мир. Владение казахским, русским и иностранным языками становится в современном обществе неотъемлемым компонентом личной и профессиональной деятельности человека. Все это в целом вызывает потребность в большом количестве граждан, практически и профессионально владеющих несколькими языками.

В нашей области 18 школ являются экспериментальными площадками по введению трёхязычного обучения. Гимназия № 3 в республиканском эксперименте, 10 школ - в областном, 5 школ г. Экибастуза вошли в городской эксперимент. В прошлом году в нашей школе провели семинар по теме «Развитие ключевых компетенций учащихся в обучении языковым дисциплинам», где в докладах выступающих говорилось о формировании грамотной языковой и конкурентоспособной личности, об особенностях раннего обучения английскому языку, а также в был проведен семинар-практикум на базе нашей школы на тему «Обучение языковым дисциплинам в условиях полиязычия», где педагоги школы поделились опытом своей работы и представили участникам семинара открытые интегрированные и интерактивные уроки. Важнейшей из проблем полиязычного образования является качественная подготовка педагогических кадров, поэтому в школах проводятся занятия по изучению казахского и английского языков для учителей; внедряются интегрированные уроки и внеклассные мероприятия, традиционно на казахском и русском языках проводятся педагогические советы, совещания при директоре, методические советы и заседания методических объединений. На сегодняшний день в нашей школе осуществляется раннее обучение английскому языку, а также его углубленное изучение в старших классах. Обучение осуществляется по учебникам нового поколения. Опыт показывает, что раннее и углубленное изучение

иностранного языка в школе очень целесообразно. Важное место при этом отводится спецкурсам и курсам по выбору для учащихся. Раннее обучение английскому языку - одна из ступеней в развитии полиязычной личности. На первой ступени обучения у учащихся закладываются основы грамотности, формируется словарный запас. Организованы занятия групп продленного дня по языковым дисциплинам для дальнейшего развития навыков владения языками. В практике работы пришкольного лагеря созданы профильные отряды для углубленного изучения языков. Проводятся занятия кружков по изучению английского и казахского языков. Мы уверены, что разумное, грамотное и правильное внедрение трехязычия даст возможность выпускникам школ быть коммуникативно-адаптированными в любом обществе и в любом государстве.

Жанар Исакова,
г. Павлодар ГУСОП №23
учитель казахского языка и литературы

МАТЕРИАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА ДРЕВНИХ КОЧЕВНИКОВ

- **Цели обучения:**
Описывать особенности прикладного искусства древних племен
- **Цель урока:**
Все учащиеся называют основные части юрты
Большинство описывают строение и внутренне убранство юрты
Некоторые анализируют и делают выводы об особенностях жилища и прикладного искусства кочевников
- **Критерии оценки:**
 - 1) Знает составные части юрты
 - 2) Описывает строение и внутреннее убранство юрты
 - 3) Дает оценку особенностям жилища и прикладного искусства кочевников
- **Языковые цели:**
Заполнение кластера (навыки письма)
Описание юрты, работа в группе, паре (навыки говорения)
Работа с текстом учебника, раздаточным материалом (навыки чтения)
Работа с терминами: шанырак, уйки, мандайша, кереге, сыкырлауык, тор, канат, кос, курке..
- **Привитие ценностей:**
Уважение, открытость, казахстанский патриотизм и гражданская ответственность
- **Межпредметные связи:**
Казахский язык, всемирная история, археология
- **Предшествующие знания:**
Учащиеся знают о жилищах кочевников – землянке, кос, курке, юрте.

Этапы урока	Деятельность на уроке	Ресурсы
Начало урока 2 мин.	Психологический настрой «Пожелаем друг другу добра!». ученики выбирают пазл для дальнейшего деления на группы. Задание №1 Стратегия «поп корн» Вспомните ключевые слова прошлого урока. Назовите их и объясните значение. (Кос, курке, мандайша, шанырак, кереге, сыкырлауык)	Термины и их определение
3 мин.	ФО-словесная похвала учителя.	
5 мин.	Задание №2. Мозговой штурм: Работа в парах (учащимся предлагаются картинки разных видов жилища) Из представленных на картинках видах жилищ, необходимо выбрать те, которые принадлежали древним кочевникам. -Что вы видите на картинках? Как называются эти жилища? Что вы знаете о них? Сделайте отбор видов жилища, которые по вашему мнению могли принадлежать кочевникам? Обоснуйте свой ответ. Как люди совершенствовали строительство жилищ? Как появилась юрта? ФО – похвала учителя Как выдумаете, ребята, о чём мы будем говорить сегодня на уроке? -Учащиеся обосновывают свои предположения Сформулируйте тему урока. Ознакомление с темой урока, целями обучения	
	Стратегия «Пазлы» На уроке предполагается работа в группах. Используются 3 картинки с изображением жилищ древних людей. На обратной стороне собранной картинки задания к группам: 1. Размеры юрт 2. Строение юрты 3. Внутреннее устройство юрты - В группах соберите картинку из пазлов и назовите ключевое слово нашего урока.	

Середина урока 10 мин. 10 мин. 3 мин.	Сегодня на уроке мы поговорим об особенностях жилища кочевников – юрте. Задание №3 Работа в группах 1-задание : Исследовательская работа Каждая группа получает задание- составить кластеры по темам, основываясь на тексте учебника и раздаточном материале Группа1-размеры юрт; Группа 2- строение юрты; Группа 3 -внутреннее устройство юрты. Дескриптор- -читают предоставленный текст, -работают по иллюстрациям, -обсуждают в группе, -составляют кластер. Защита кластеров. ФО- «Две звезды,одно пожелание» Задание №4 Просмотр видеоролика об установке юрты Каждая группа задает по два вопроса другой группе на проверку знаний по просмотренному материалу (тонкие и толстые вопросы) Стратегия верно-не верно. Сопоставь понятия. Кос – решетчатая стена Мандайша-перекладина над дверью Шанырак-навершие юрты Кереге-шалаш Сыкырлауык-дверь Тор-почетное место в юрте ФО –взаимооценивание в группе	Раздаточный материал, иллюстрации, стр 58 учебника Ватман, маркеры https://www.youtube.com/watch?v=40PVCSCP-8c
Конец урока 2 мин. 2 мин. 3 мин. 5 мин.	Задание №5. Стратегия «Найди ошибку» Индивидуальная работа на закрепление. Ребята получают листочки с текстом, в котором есть неточности. Им нужно найти и исправить «Юрта получила распространение у степных кочевников около 2 тыс.лет назад. В ней было прохладно зимой и жарко летом. Юрты бывают одного размера. Решетчатая стена юрты называется -уыки. Сверху она покрывается плотным хлопком. Юрта состоит из шести основных частей. Юрта делится на левую и правую половину. В центре юрты находится очаг» .(6 – не верных, 2 –верных ответа) При проверке предполагается дифференциация(фактические ошибки называют учащиеся с низким уровнем мотивации) Оценивание. Большой палец вверх/вниз Рефлексия «Лестница успеха»	Понятия на доске Листочки с текстом Предложить учащимся оценить свою работу на каждом этапе в виде ступенек, ведущих к успеху.

Ирина Акунишникова,
ЗКО, г. Уральск
КГУ СОШ №21

Равнодушие! Так ли это страшно?

- **Общие цели:**
подготовить учащихся к написанию сочинения в жанре эссе; развивать умение логично, грамотно излагать мысль; воспитывать уважительное отношение к чужому мнению, формировать умение корректно и доказательно обосновывать свою точку зрения.
- **Результат обучения**
Знать:
-определение эссе как жанра,
-структуру эссе,
-основные приемы написания эссе.
- **Уметь:**
-владеть навыками работы с различными источниками информации,
-формулировать монологическое высказывание на заданную тему, - аргументировать свои выводы, цитировать для доказательства, -создавать текст в жанре эссе.
- **Подготовительная работа:**
ученикам заранее предложено поразмышлять над словом равнодушие, подобрать материал, афоризмы, стихи, газетные заметки по обсуждаемой теме. Определиться по группам-направление по выбранной теме
1 группа - Самое страшное- безразличие близкого человека.
2 группа - Чиновничье равнодушие.
3 группа - «Счастье всего мира не стоит одной слезинки на щеке невинного ребенка».
/Достоевский /
обсудить по группам-вопросы предлагаемые на обсуждение)

Этапы урока	Запланированная деятельность на уроке
Психологический настрой 1 минута	Психологический настрой. Чтение учителем притчи «Первая стрела» Сегодняшний урок я хочу начать с притчи, которая называется «Первая стрела» Мастер стрельбы из лука предложил Ученику подготовиться к выполнению упражнения. Тот подошёл к рубежу стрельбы, взяв лук и две стрелы. Мастер отобрал у него одну стрелу и бросил её в сторону. «Почему ты отобрал у меня вторую стрелу? – удивился ученик. «Я отобрал у тебя не вторую стрелу, а первую: она всё равно пошла бы мимо цели, поскольку, стреляя, ты бы знал, что у тебя в запасе есть ещё одна попытка». Как можно соотнести притчу с темой сегодняшнего урока? (ответы)
Целеполагание 1 минута	Задание .Сформулируйте цели сегодняшнего урока: что мы должны знать и уметь Знать: -определение эссе как жанра, -структуру эссе, -основные приемы написания эссе. Уметь: -владеть навыками работы с различными источниками информации, -формулировать монологическое высказывание на заданную тему, - аргументировать свои выводы, цитировать для доказательства, -создавать текст в жанре эссе.
Актуализация знаний 3 минуты	Задание 1. Используя схему, назовите основные признаки эссе Задание 2. Прием «Перепутанные цепочки» Восстановите структурные части эссе. (Учащиеся прикрепляют на доску, распределяя по группам) Что такое эссе? ЭССЕ Фр. <i>essai</i> опыт, проба, попытка, набросок, очерк Лат. <i>exagium</i> - взвешивание Прозаическое сочинение небольшого объема и свободной композиции, трактующее частную тему и представляющее попытку передать индивидуальные впечатления и соображения, так или иначе с нею связанные. (Краткая литературная энциклопедия) Жанр философской, литературно-критической, историко-биографической, публицистической прозы, сочетающий подчеркнуто индивидуальную позицию автора с непринужденным, часто парадоксальным изложением, ориентированным на разговорную речь. (Большой энциклопедический словарь)

	I. Вступление. (Суть и обоснование выбранной темы. На этом этапе необходимо сформулировать вопрос, на который будет найден ответ в ходе написания эссе).	
	<u>элементы вступительной части</u> -введение в тему -указание на актуальность темы -формулировка проблемы эссе	<u>приемы вступления</u> -вопрос -цитата -шокирующая статистика -реальный или гипотетический пример
	II. Основная часть. -тезис -аргументы -тезис -аргументы	
	III. Заключение.	
Введение в тему 3 минуты	«Просмотр видеоролика» (1.57 мин) https://www.youtube.com/watch?v=xSrdCuL_ub8 О какой проблеме пойдет речь на уроке? Что такое равнодушие? Равнодушие выражает`холодность, невнимательность к чему-либо, безразличие`. В связи с этим и равнодушный становится синонимом слов холодный, бесстрастный, безразличный . По отношению к кому (чему?) может проявляться равнодушие? Памятник « Равнодушие» Перед началом обсуждения темы –я хотела бы знакомить с одним удивительным по своей сути –скульптурным ансамблем, который установлен в Москве, на Болотной площади. Он называется «Детям, жертвам пороков взрослых». Само ее название действительно подходит к ощущению увиденного. Как будто из болота, грязи, вязкой тины обыденной жизни эти уроды вылезли, тянут свои скрюченные руки к зрителю, пытаются уволочь на дно... Здесь есть скульптуры- Наркомания, Проституция, Пьянство, Садизм... Налево от центра - 6 статуй, направо - 6 других. А что находится в центре? . Посмотрите на эту фигуру, смотрящую одновременно в две стороны и заткнувшую в нежелании слушать и слышать уши. Она стоит над всеми остальными. Это самый страшный из пороков современности, в первую очередь из-за него в мире ежесекундно множится количество горя, страданий, смертей, катастроф. И этот грех порой мы плодим даже не замечая этого. Вы уже наверное догадались это Автор скульптурной композиции-Михаил Шемякин в центр поставил скульптуру - Равнодушие. Оно слепое, оно глухое, мира вокруг него нет.	
5 минут	«Только одна минута» (5 мин) «Как проявляется равнодушие в разных сферах жизни людей?» Учащиеся в группах в течение 2-х минут по очереди представляют подготовленные дома аргументы и контраргументы по теме, озвучивают от группы наиболее убедительный аргумент и контраргумент. !!! Учитель предупреждает о недостаточности указания произведения и автора для аргументации из читательского опыта (ответ должен быть развернутым).	
8 минут	« Написание вступления» (5 мин) Учащиеся в группе пишут общий вариант вступления, Дифференциация по темам: 1 группа. Самое страшное- безразличие близкого человека. 2 группа. Чиновники равнодушные. 3 группа. «Счастье всего мира не стоит одной слезинки на щеке невинного ребенка»./ Достоевский/	

Выступают 2 группы. (3мин)
Взаимооценивание по критериям. 3 группа – самооценивание
-Что бы вы изменили?
Критерии:
-пишет введение в тему;
-указывает на актуальность темы;
-формулирует проблему, исходя из темы

Слово учителя.
Сегодня на уроке мы познакомимся с аргументированным эссе
- Подберите синоним к слову аргумент. (Доказательство, подтверждение, объяснение, приведение доводов, примеров)
-Итак, различают следующие **виды аргументов.**

И типы аргументов

	Аргументированное эссе строится по формуле «ПОПС»	<table><tr><td>П</td><td>позиция</td><td>В чем заключается твоя позиция</td><td>Я считаю, что...</td></tr><tr><td>О</td><td>обоснование</td><td>Довод в поддержку твоей позиции</td><td>...потому что...</td></tr><tr><td>П</td><td>пример</td><td>Факты, иллюстрирующие твой довод</td><td>...например...</td></tr><tr><td>С</td><td>следствие</td><td>Вывод, что надо сделать, призыв к принятию твоей позиции, либо повторение позиции</td><td>...поэтому...</td></tr></table>	П	позиция	В чем заключается твоя позиция	Я считаю, что...	О	обоснование	Довод в поддержку твоей позиции	...потому что...	П	пример	Факты, иллюстрирующие твой довод	...например...	С	следствие	Вывод, что надо сделать, призыв к принятию твоей позиции, либо повторение позиции	...поэтому...
П	позиция	В чем заключается твоя позиция	Я считаю, что...															
О	обоснование	Довод в поддержку твоей позиции	...потому что...															
П	пример	Факты, иллюстрирующие твой довод	...например...															
С	следствие	Вывод, что надо сделать, призыв к принятию твоей позиции, либо повторение позиции	...поэтому...															
Практическая часть 10 минут	Задание. Используя «ПОПС- формулу» и речевые клише, запишите свою позицию по данному вопросу. Методика «ПОПС-формула» Формула ПОПС - учащимся предлагается написать четыре предложения, отражающие следующие четыре момента ПОПС- формулы: П – позиция О – объяснение (или обоснование) П – пример С – следствие (или суждение) Первое из предложений (позиция) должно начинаться со слов: «Я считаю, что...». Второе предложение (объяснение, обоснование своей позиции) начинается со слов: «Потому что ...». Третье предложение (ориентированное на умение доказать правоту своей позиции на практике) начинается со слов: «Я могу это доказать это на примере ...» / чтобы подтвердить уверенность в своих словах, следует привести не менее трёх примеров, основываясь на теоретических знаниях или на собственном опыте. Важно быть убедительным на этой стадии ответа/. И, наконец, четвертое предложение (следствие, суждение, выводы) начинается со слов: «Исходя из этого, я делаю вывод о том, что...».																	
5 минут	Обсуждение с учащимися критериев успеха: Ученик: Высказывает свою позицию по данному вопросу Объясняет, обосновывает свою позицию Приводит аргументы в подтверждение своего мнения Приводит примеры из текстов произведений, жизни																	
Конец урока 5 мин	Рефлексия «Ответь на вопрос» Что нового ты узнал на уроке? Какие уже имеющиеся у тебя знания понадобились на уроке? Какие знания, полученные на уроке, понадобятся тебе в будущем? В какой момент урока ты чувствовал себя особенно успешным? За что бы ты себя похвалил на уроке? Что изменил бы в своих действиях на уроке? Что тебе понравилось на уроке больше всего?																	
Домашнее задание	Написать эссе на тему «Равнодушие! Так ли это страшно?»																	

Ольга Быкова
ЗКО, г. Уральск
КГУ «СОШ № 20

Ольга Быкова,
ЗКО, г. Уральск
КГУ «СОШ № 20»

ГРАМОТНОСТЬ ЧТЕНИЯ - ОДИН ИЗ КОМПОНЕНТОВ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ

Читательская грамотность сегодня рассматривается как один из самых важных параметров готовности к жизни в современном обществе. Особое место среди метапредметных универсальных учебных действий занимает чтение и работа с информацией. Успешное обучение в средней школе невозможно без сформированности у обучающихся читательской грамотности. Несмотря на то, что вопросам обучения чтению в образовании всегда придавалось большое значение, задача развития читательской грамотности является новой областью для современной школы, решающей задачи реализации требований государственного образовательного стандарта Республики Казахстан.

Современному обществу требуются люди, умеющие быстро адаптироваться к изменениям, происходящим в постиндустриальном мире. Объективной исторической закономерностью в настоящее время является повышение требований к уровню образованности человека. Одна из важнейших задач современной школы – формирование функционально грамотных людей, способных использовать знания, умения, навыки (ЗУН), приобретенные в школе для решения широкого диапазона жизненных задач в различных сферах человеческой деятельности, а также в межличностном общении и социальных отношениях. Н.А.Назарбаев в Послании народу Казахстана «Стратегия «Казахстан-2050»: новый политический курс состоявшегося государства» сказал: «Чтобы стать развитым конкурентоспособным

государством, мы должны стать высокообразованной нацией. В современном мире простой грамотности уже явно недостаточно. Необходимо уделять большое внимание функциональной грамотности наших детей, в целом всего подрастающего поколения. Это важно, чтобы наши дети были адаптированы к современной жизни». Общие ориентиры развития функциональной грамотности определены в Государственной программе развития образования Республики Казахстан на 2011 — 2020 годы, одной из целей которой является «формирование в общеобразовательных школах интеллектуального, физически и духовно развитого гражданина Республики Казахстан, удовлетворение его потребности в получении образования, обеспечивающего успех и социальную адаптацию в быстро меняющемся мире».

Базовым навыком функциональной грамотности является читательская грамотность – способность к пониманию и осмыслению письменных текстов, к использованию их содержания для достижения собственных целей, развития знаний и возможностей, активного участия в жизни общества.

Читательская грамотность сегодня рассматривается как один из самых важных параметров готовности к жизни в современном обществе. Особое место среди метапредметных универсальных учебных действий занимает чтение и работа с информацией. Успешное обучение в средней школе невозможно без сформированности у обучающихся читательской грамотности. Несмотря на то, что вопросам обучения чтению в образовании всегда придавалось большое значение, задача

развития читательской грамотности является новой областью для современной школы, решающей задачи реализации требований государственного образовательного стандарта Республики Казахстан.

Качество всего процесса обучения в школе и в жизни в целом зависит от умения читать. Как показывает практика, если учащийся недостаточно хорошо читает, его грамотность оставляет желать лучшего, устная и письменная речь недостаточно развита. Не научившись хорошо читать, он не сможет прочитать задания по другим предметам и ответить на должном уровне или без посторонней помощи, хорошо подготовить реферат или сообщение по какой либо теме. Поэтому научить ребенка читать, пользоваться книгой как источником знаний и информации, приобщить учащихся к миру книг и тем самым способствовать развитию читательской грамотности – главная задача школы.

Формирование читательской грамотности – сложный, многосторонний, длительный процесс. Достичь нужных результатов можно лишь умело, грамотно сочетая в своей работе различные современные образовательные педагогические технологии, приемы и методы.

Одним из технологических приёмов, направленных на активизацию мыслительной деятельности учеников, является техника активно-продуктивного чтения. На уроке ребятам представляется целый комплекс учебных задач, сочетающих в себе приёмы всех уровней.

Отсроченная отгадка

В начале урока учитель задаёт загадку, (сообщает удивительный факт), разгадка которой (ключик для понимания) будет открыта на уроке при работе над новым материалом. Такое «вхождение в урок» окажется эффективнее, чем традиционно-школьное: «А теперь мы будем изучать новую тему...»

- При использовании этого приёма не рекомендуется упрощать задание, когда ученики должны выполнить простейшую операцию на репродукцию знания, то есть найти в учебнике однозначный ответ на конкретно поставленный вопрос: «Кто...?», «Что...?» и т.д.

Ученики совершенно иначе относятся к самостоятельной работе с учебником на уроке, если необходимо не просто читать, а искать разгадку, ответ на сформулированную педагогом учебную задачу. Поэтому данный приём является одним из ключевых в технике активно-продуктивного чтения.

Оценка текста

Самостоятельная работа учащегося с учебником требует четкой, рациональной организации со стороны учителя. Очень важно, чтобы ученик «приподнялся» над текстом, оценил бы его целиком, как некую единицу информации. Данный приём педагогической техники является одним из ключевых в технике активно-продуктивного чтения.

Ученикам предлагается не читать текст абзац за абзацем, а оценить содержание изучаемого параграфа:

Какие слова выделены курсивом или жирным шрифтом? Как, по-вашему, почему они выделены?

Какое имя чаще всего встречается в данном параграфе?

Какой раздел параграфа самый большой? Как, по-вашему, почему?

В каком разделе вы найдёте ответ на вопрос...? и т.д.

Задай вопрос

Во время самостоятельной работы над текстом ученики получают задание составить вопросы. К примеру, задать вопросы, которые начинались бы со слов «Что...?», «Когда...?», «Где...», «Почему...» и т.д. Целесообраз-

но ограничить число вопросов и время на их составление.

- Ребятам не ставится задача прочесть текст, а затем задать вопросы. Это очень важно.

Чтобы грамотно и лаконично сформулировать вопрос, ученик должен хотя бы бегло ознакомиться с текстом. Но он делает это гораздо быстрее, чем в режиме «Прочти...». Подводя итоги, отмечаем лучшие вопросы, тут же предлагая ученикам ответить на них. Этим самым мы закрепляем только что изученный материал.

Составь задание

Данный приём очень эффективен при самостоятельной работе с учебником. Ученики «приподнимаются» над учебным материалом, выполняют «роль учителя», конструируя учебные задачи.

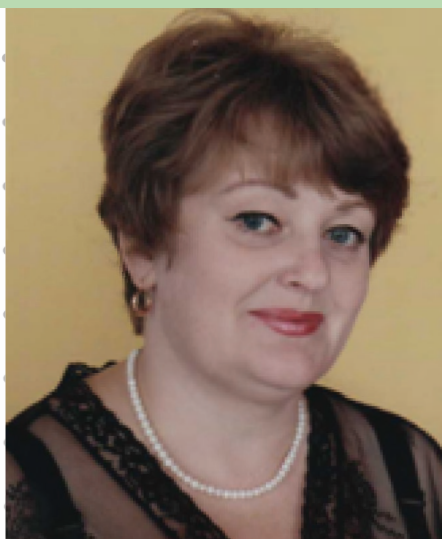
- К отдельным заданиям следует относиться осторожно. В течение урока ученик не обладает достаточным временем, чтобы составить хороший кроссворд, сканворд или остроумную головоломку. Такие задания можно задать на дом.

Предложенные задания помогут добиться наивысшей продуктивности самостоятельного чтения на уроке, организовать учебную деятельность и, прежде всего, организовать самостоятельную работу с учебником и дополнительной литературой. Самостоятельное чтение превращается в увлекательное и познавательное дело.

Умение работать с текстом – важное общеучебное умение, характеризующее не только уровень функциональной грамотности, но и культуры человека.

Ольга Быкова,
ЗКО, г. Уральск
КГУ «СОШ № 20»

ВИКТОРИНА ПО ЕСТЕСТВОЗНАНИЮ

Филатова Т.Н.
ЗКО, г. Уральск,
Вечерняя общеобразовательная
школа

Цели и задачи:

- Актуализировать у учащихся по естественным дисциплинам, в непринужденной обстановке обобщить знания по химии, географии, акцентировать внимание на экологических вопросах; активизировать познавательную деятельность.

- Воспитывать у учащихся культуру восприятия знания по данным дисциплинам, оживить учебно-воспитательный процесс, в соревновательной форме внести в обучение этих бесспорно трудных предметов радость познания, уверенность в том, что все понятно, интересно и увлекательно.
- Развивать умение логически мыслить, анализировать, обобщать, делать выводы, работать в группе, сообща.

Ведущий: Добрый вечер, дорогие друзья!

Мы рады приветствовать Вас сегодня на викторине по естествознанию. Госпожа удача дается в руки, увы, далеко не каждому, а только тем, кто готов бороться и искать, найти и не сдаваться. И сегодня удачу будут испытывать самые смелые учащиеся нашего колледжа. Ведущая и помощники (две девочки) Представляют команды.

Команда «Атом» (семь учащихся)

Команда «Молекула» (семь учащихся)

Ура им и громкие аплодисменты!

(Участники игры занимают свои места)

Представление жюри и команд.

Географ: — Сегодня мы проводим викторину по естествознанию в рамках изучения предметов географии, биологии ...

Химик: - и химии — эти предметы относятся к естественно-научным дисциплинам. Окружающий нас мир состоит из атомов и молекул и конкретных структур, образованных ими.

Биолог: — и биологии. Наша тонка соприкосновения — планета «Земля». Биология изучает её живые организмы, а...

Географ: — а география — её среду обитания. А наука, изучающая взаимосвязь организма со средой обитания, называется экологией.

Ведущий: А знаете ли вы?

Ученые подсчитали, что каждый год в водоемы попадает столько вредных веществ, что ими во всем

мире можно было бы заполнить 10 тыс. товарных поездов.

А знаете ли вы?

Даже в водах Арктики нашли стиральный порошок.

При кажущемся изобилии пресная вода на планете составляет всего 3 % от общих запасов, причем ее заморожено в Арктике и Антарктиде

А знаете ли вы?

На Земле загрязнены 12 % рек, 90 % родников больше не существует

Невольно приходят на память слова:

«Я сорвал цветок, и он увял. Я поймал мотылька, и он умер у меня на ладони. И тогда я понял, что прикоснуться к красоте можно только сердцем».

1-ый конкурс «Разминка»

Что это? Из чего?

1. У меня очень много игрушек сделано из неё.
2. Она бывает разноцветной, и её очень трудно сломать.
3. Если её поджечь, то появляется много чёрного дыма, который плохо пахнет.
4. Её нельзя выбрасывать, так как она сама по себе в природе не разлагается.
/Пластмасса/

1. Его производит обыкновенная корова.
2. В небольших количествах он очень полезен для огородников.

3. При попадании в водоёмы он разрушается, рыба и другие водные животные начинают задыхаться.
/Навоз/

1. Это то, чего много в городе, но мало в деревне.
2. Его издают разные приборы, машины.
3. От этого люди болеют, много нервничают, громко кричат, и этого становится ещё больше.
/Шум/

Командам, правильно ответившим на вопросы вручаются жетоны викторины

2 конкурс «Тест по химии»

Командам, правильно ответившим на вопросы вручаются жетоны викторины.

3 конкурс «ДАЛЬШЕ, ДАЛЬШЕ...»

Команды за определенный промежуток времени должны дать как можно больше правильных ответов. Время можно проследить по песочным часам. За каждый правильный ответ команда получает один балл.

Вопросы команде 1

1. Газообразная природная смесь
воздух
2. Процесс распада электролита на ионы
диссоциация
3. Газ, образующийся во время грозы
озон
4. То, из чего состоит тело
вещество
5. Положительная частица ядра
протон
6. Самое твердое природное вещество
алмаз
7. Газ, выделяемый растениями на свету
кислород
8. Процесс отдачи электронов
окисление
9. Химическое явление (по-другому)
реакция
10. Отрицательный ион
анион
11. Какую водку не станет пить пьяница
царскую
12. Вертикальный ряд элементов в ПС
группа
13. Раствор хлороводорода в воде
соляная кислота
14. Соли азотной кислоты (название)
нитраты
15. Простейший стеклянный химический сосуд
пробирка
16. Родной брат алмаза
графит

17. Наименьшая частица вещества
атом
18. Реакция, сопровождаемая светом и теплом
горение
19. Благородный металл
золото
20. Условная запись состава вещества
формула

Вопросы команде 2

1. Самый распространенный на Земле элемент
кислород
2. Число атомов в молекуле водорода
два
3. Чем гасят соду
уксусом
4. Заряженная частица, в которую превращается атом
ион
5. Единица количества вещества
моль
6. Соли серной кислоты (название)
сульфаты
7. Родина фарфора
Китай
8. Самый легкий газ
водород
9. Вращается вокруг ядра
электрон
10. Жидкий металл
ртуть
11. От какого дождя гибнут растения
кислотного
12. Аллотропное видоизменение кислорода
озон
13. Очень быстрая химическая реакция
взрыв
14. Больше всего в воздухе
азота
15. Окисление железа (по-другому)
ржавление
16. Положительный ион
катион
17. Ряд элементов, расположенный горизонтально
период
18. Химический нагревательный прибор
спиртовка
19. Цифра, стоящая перед формулой в уравнении
коэффициент
20. Твердая вода
лед

Жюри подводит итоги и объявляет результаты первых трех конкурсов. В это время ведущий проводит викторину для болельщиков.

4-ый конкурс.

В этом конкурсе вам предстоит отгадать несколько загадок. На время решения загадки вам отводится время – 1 минута.

1. Три буквы плода треугольного,
две буквы от стола, от школьного,
«П» между этими фрагментами...
все вместе – столбик с элементами! (группа)

2. Птичий мех, но не пух,
и без букв последних двух,
плюс раствор для смазки садин,
что сажают дети за день;
вместе – ряд горизонтальный
получаем моментально. (период)

3. Я не горюю, а горю,
и воду вам я подарю,
пусть будет дождь, и снег, и град –
я напоить природу рад. (водород)

4. Я коварный поджигатель
все огня хотите – нате!
Я все сильный окислитель
(если только дров дадите). (кислород)

5. Я светносный элемент.
Я спичку вам зажгу в момент.
Сожгут меня – и под водой
Оксид мой станет кислотой. (фосфор)

6. Предупреждаю вас заранее:
Я непригоден для дыхания!
Но все как будто бы не слышат
И постоянно мною дышат. (азот)

7. У меня дурная слава:
я – известная отрава.
Даже имя говорит,
Что я страшно ядовит. (мышьяк)

5-ый конкурс «ЗАМОРОЧКИ ИЗ БОЧКИ»

Команды по очереди достают из мешочка бочонки с номерами. Ведущий зачитывает соответствующий вопрос. После короткого (30 с) обсуждения команда дает ответ. Правильный ответ – 2 балла.

1. Какое твердое водородное соединение и в огне не горит и в воде не тонет? (Вода, лед)

2. Какую синюю бумагу и как можно моментально окрасить в красный цвет? (Лакмусовую, кислотой)

3. Какой русский химик был знаменитым музыкантом? (Бородин)

4. Какой камень сыграл большую роль в истории химии, хотя никогда не существовал? (Философский)

5. Что называют «черным золотом»? (Нефть)

6. Почему в Мертвом море нельзя утонуть? (Много соли)

7. Согласно народным преданиям, в I столетии н.э. считали, что металлов существует столько же, сколько и планет, поэтому каждому присваивали имя какой-нибудь планеты: Марс – Fe (железо), Сатурн – Pb (свинец), Юпитер – Sn (олово), Меркурий – Hg (ртуть). Какие металлы соответствовали Солнцу и Луне? (Золото и серебро)

8. Какой галоген добывают из морских водорослей? (Йод)

9. В трех сосудах даны газы: O₂, H₂, CO₂. Как обнаружить где какой газ? (Горящей лучиной)

10. Как доказать, что в состав кислоты входит водород?

11. Какое отношение имеет русский поэт Блок к Менделееву? (Зять)

Жюри подводит итоги и объявляет результаты четвертого конкурса.

6-ой конкурс капитанов «ОТВЕТЫ ДУЭТОМ»

1. Воздушная оболочка Земли атмосфера

2. Переход жидкого вещества в пар испарение

3. Латинское название водорода гидрогениум

4. Итальянский ученый, открывший один из газовых законов Авогадро

5. Сосуд для растирания вещества ступка

6. Элемент, укрепляющий зубную эмаль кальций

7. Родина пороха Китай

8. В каком виде встречается золото в природе самородном

9. Почему натрий хранят под слоем керосина окисляется

10. Закон сохранения массы вещества открыл Ломоносов

11. Кислота, содержащаяся в желудочном соке соляная

12. Главный элемент атомной энергетики уран

13. Какая вода мутнеет от дыхания известковая

14. Из-за этого металла гибли целые племена золото

15. Изменяет цвет в кислоте или щелочи индикатор

Жюри подводит итоги и объявляет результаты конкурсов. В это время ведущий проводит викторину для болельщиков.

Стихотворение «Читая Менделеева» Степан Щипачев

Другого ничего в природе нет
Ни здесь, ни там, в космических глубинах:
Все – от песчинок малых до планет –
Из элементов состоит единых.

Как формула, как график трудовой,
Строй менделеевской системы строгой.
Вокруг тебя творится мир живой,
Входи в него, вдыхай, руками трогай.

Ты знаешь газ легчайший водород
В соединении с кислородом – это
Июньский дождь от всех своих щедрот,
Сентябрьские туманы на рассветах.

Кипит железо, серебро, сурьма
И темнобурые растворы брома,
И кажется вселенная сама
Одной лабораторией огромной.

Тут мало оптикой поможешь глазу.
Тут – мысль пытливая всего верней.
Пылинку и увидишь-то не сразу
Глубины мироздания скрыты в ней.

Будь то вода, что поле оросила,
Будь то железо, медь или гранит,
Все страшную космическую силу,
Закованную в атомы, хранит.

Мы не отступим, мы пробьем туда дорогу
Туда, где замкнут мироздания круг,
И, что приписывалось раньше богу,
Все будет делом наших грешных рук!

ВОПРОСЫ БОЛЕЛЬЩИКАМ

1. Известно, что Менделеев очень любил своих детей. Сколько их было? (шесть)
2. Какой металл в XIX веке был дороже золота? (алюминий)
3. Какой металл используют юные пиротехники? (магний)
4. Какой элемент назван в честь России? (рутения)
5. Какой галоген в обычных условиях является жидкостью? (Бром)

6-ый конкурс «ТЕМНАЯ ЛОШАДКА»

/Ведущий: Этот конкурс будет вести человек, имя которого вы должны угадать.

Ведущий дает краткую характеристику приглашенного. Можно пригласить провести этот конкурс учителя математики, физики, географии или др.

Например, «ТЕМНАЯ ЛОШАДКА» – учитель математики. Его задания:

1. Что больше: число Авогадро или площадь поверхности Земля, выраженная в мм²? Для справки: $S = 5,1 \cdot 10^8 \text{ км}^2$
2. Во сколько раз число нейтронов в ядре кислорода больше числа нейтронов в ядре лития?
3. Кто быстрее посчитает относительную молекулярную массу (M_r): NaNO_3 (ответ-85), H_2SiO_3 (ответ-78).

7-ой конкурс «ТЫ – МНЕ, Я – ТЕБЕ»

Команды заранее готовят вопросы противникам. Задают вопросы по очереди.

Я самый твердый по шкале,
тверже не бывает,
и твердость всех других веществ
по той шкале сверяют.
(углерод в аллотропной модификации алмаза)

Номер художественной самодеятельности.

Жюри подводит итоги и объявляет фамилии победителей игры. Вручаются грамоты и подарки.

Филатова Т.Н.
ЗКО, г. Уральск,

Вечерняя общеобразовательная школа

ВЛИЯНИЕ ТУРИСТСКО-КРАЕВЕДЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ В РАМКАХ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ МӘНГІЛІК ЕЛ»

-Давайте поиграем в игру “Доброе утро”.

Мне очень хочется пожелать доброго утра всем-всем, каждому из вас.

Доброе утро, уважаемые коллеги! Доброе утро всем, кто присутствует на нашем уроке!

Я скажу слова “Доброе утро...” и назову кого-то из нашего класса. Те, кого я назову, помашут мне рукой – значит, вы услышали меня и отвечаете на приветствие. Попробуем? Доброе утро всем девочкам!

Доброе утро всем мальчикам!

Доброе утро всем, кому нравится такая погода, как сейчас за окном!

Доброе утро всем, кто любит конфеты!

Доброе утро всем, кто сегодня будет хорошо работать на уроке!

Учитель.

Придумано кем-то просто и мудро При встрече здороваться: “Доброе утро!”

Доброе утро солнцу и птицам!

Доброе утро улыбчивым лицам!

И каждый становится добрым, доверчивым,

И доброе утро длится до вечера.

Я желаю, чтобы доброе и солнечное настроение сопровождало вас в течение всего урока.

А сейчас мы передадим это сердечко друг другу с пожеланиями благополучия и мира нашей Родине. (Гости проходят за столы, делясь на группы)

Работа с презентацией. (слайды 1-7)

«Жизнь народа прирастает с каждым следующим его поколением. Поэтому нет мечты выше, чем мечта о Вечности Народа.

Мәңгілік Ел – это идея, которая открывает завтрашний день, выражает веру в будущее, это

символ необратимой и прочной стабильности...»

Из выступления Н.А. Назарбаева на торжественном собрании, посвященном Дню Независимости Республики Казахстан.

15 декабря 2014 года

Патриотический Акт – Мәңгілік Ел. Нашему поколению выпала высокая честь и ответственность под лидерством Елбасы, Первого Президента Республики Казахстан Нурсултана Назарбаева созидать историю нового Казахстана.

Сплотившись вокруг Елбасы, мы прошли великий путь свершений сегодня с гордостью называем себя гражданами Независимого Казахстана – сильного и успешного государства.

Следуя историческому «Слову о Независимости» Нурсултана Назарбаева, мы, граждане Казахстана – едины в своем стремлении созидать Nation Единого Будущего – Мәңгілік Ел.

В основе Мәңгілік Ел – простые, понятные и самые ценные для каждого из нас истины – благополучие наших семей, гостеприимство и трудолюбие, стабильность, безопасность и единство, уверенность в завтрашнем дне.

7 принципов «Мәңгілік Ел» отражают базовые ценности развития, общность интересов и исторической судьбы народа Казахстана. Единство гражданских и духовных ценностей позволило нам найти свой собственный путь и гордо заявить о себе всему миру.

Мы и дальше будем всемерно развивать глобальный диалог религий и цивилизаций, определяющих уникальный духовный облик нашей страны.

Все достижения и успехи страны – результат каждодневного, кропотливого труда всех казахстанцев.

Мы будем укреплять наши ценности трудолюбия и ответственности, уважения к Человеку Трудя, создавая условия для реализации созидательного потенциала каждого гражданина страны.

Мы будем бережно относиться к нашему общему историческому наследию.

Мы будем преумножать культурное многообразие народа Казахстана.

Мы будем следовать принципу развития государственного языка как основы консолидации общества, трехязычия как главного условия конкурентоспособности Нации.

Мы - Большая Страна – Большая Семья.

Исходя из принципов программы Мәңгілік Ел, задача учителя-воспитание достойного гражданина и патриота своей страны.

Такие понятия, как «Родина», «патриот»

Мы начинаем объяснять учащимся с малых лет. Хочу познакомить вас с фрагментом урока «Я патриот своей страны».

Во вступительной беседе я выясняю у детей, как они понимают слово «родина», знакомя с историческим значением слова. Дети работают с толковым словарём, объясняют значение этого слова. (Слово “родина” произошло от древнего слова “род”, которое обозначает группу людей, объединенных кровным родством. Каждый из нас - потомок какого-либо старинного древнего рода. Однокоренные слова “родить” - значит, произвести на свет

потомство; "родители" - отец и мать, у которых рождаются дети; "родословная" - перечень поколений одного рода, люди гордятся своей родословной, изучают ее; "народ" - нация, народность, жители страны.)

Человек гордится Родиной - значит, готов помогать ей, защищать ее.

-Какие ассоциации у вас возникают, когда вы слышите слово патриот?(на доске карточка) (при этом выясняется знания детей понятия)

Крошка сын к отцу пришел,
И спросила кроха:

-Папа! Патриотом быть
Хорошо или плохо?

И задумался отец
Над вопросом сына.

Как сказать, чтобы сложилась
Честная картина?

-Если Родину ты любишь,
Как родную маму, -
Это очень хорошо, -
Я скажу вам прямо.

Если ты не уважаешь
Дедов - участников войны,
Это плохо! - скажут люди.
-Нам такие не нужны!

Если ты читаешь книги
О войне, как встал народ,
То учитель в школе скажет:
«Настоящий патриот!»

Мальчик радостный пошел,
И решила кроха:
-Быть патриотом - хорошо,
Не быть им - очень плохо!

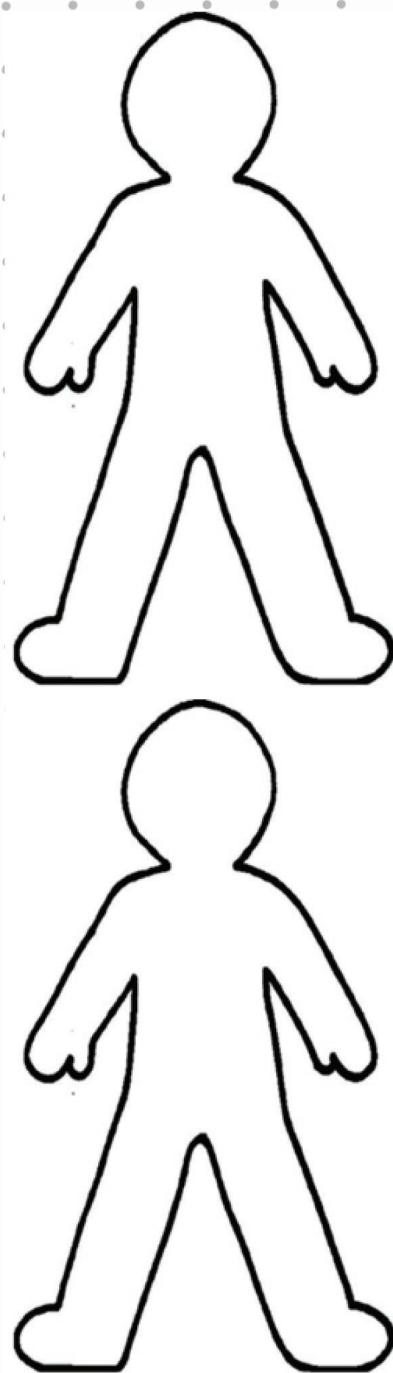
3. Работа в группах с карточками

Дается пояснение: Вам надо на полосках бумаги, которые подготовлены на столах, завершить незаконченное предложение

Патриот – человек, который
любит _____
хранит _____
уважает _____
переживает _____
гордится _____
помогает _____

Патриот – человек, который
любит _____
хранит _____
уважает _____
переживает _____
гордится _____
помогает _____

Патриот – человек, который
любит _____
хранит _____
уважает _____
переживает _____
гордится _____
помогает _____

ДОМИК ДЛЯ ГНОМ ГНОМЫЧА

Мария Гура,
г. Павлодар,
ГККП «Ясли-сад №35»

Программное содержание:

- Учить детей различать и называть качества предметов «твердый», «мягкий».
- Активизировать в речи слова «твердый», «крепкий», «мелкая», «белая», «легкая».
- Дать детям первоначальные навыки экспериментирования.
- Учить находить мягкие и твердые предметы на ощупь.
- Вызвать доброжелательное отношение к лесным жителям.

Оборудование и материалы:

- Сказочные персонажи грустный Гном Гномыч, веселый Гном,
- Письмо от Старичка Лесовичка, Лесная поляна,
- Длинная и короткая дорожка,
- Корзинка с камешками и ватой.
- Подарки от Гном Гномыча - «Экологические знаки»
- Таблицы определений качеств камня и ваты.

У воспитателя для опыта:

- Поднос с камешками и ватой,
- Баночка с водой, 2 блюдца, ложка.

У детей на столах:

- Подносы с камешком и ватой,
- баночка с водой, 2 блюдца и ложка.

Ход занятия.

Приветствие (Дети берутся за руки)

Собрались все дети в круг.
Я твой друг и ты мой друг.
Крепко за руки возьмемся
И друг другу улыбнемся!

Воспитатель:

Ребята! Сегодня утром к нам в детский сад пришло письмо для нашей группы от Старичка Лесовичка. Давайте его прочитаем:

«Здравствуйте ребята! В моем лесу живет старый Гном Гномыч. Гуляя по лесу, нашел он старую шляпу и сделал из нее домик. Тепло и уютно было гному в этом домике.

Но однажды рассердилась тетюшка непогодушка, нагнала на наш лес сильный ветер, унес он шляпу. Остался Гном Гномыч опять без домика. Сидит он в лесу на пенечке около елочек грустный, замерз, даже разговаривать ни с кем не хочет. Жалко стало лесным жителям Гномика и принесли ему камешки, вату, и посоветовали построить новый домик из камешков и ваты. А он не знает, из чего же лучше построить домик. Прошу вас исследовать камешки и вату и рассказать Гномику, из чего лучше построить новый дом. Старичок - Лесовичек»

Воспитатель:

- Ребята, давайте с вами скорее отправимся в лес и найдём там Гном Гномыча. А в лес ведут 2 дороги. Одна дорога, какая?

Дети: (длинная)

В: А другая, какая? (короткая). Как вы думаете, по какой дороге нам надо идти, что бы быстрее добраться до леса?

Дети: по короткой.

В: Идем по короткой дороге. (шумовое оформление).

Вот мы и пришли в лес. А вот и Гном Гномыч. Что-то он очень грустный.

Здравствуй, Гном Гномыч. Из письма лесных жителей мы знаем про твою беду.

Гномик:

Ребята, помогите мне исследовать камешки и вату. Ведь домик мне нужен очень прочный, крепкий, теплый и уютный.

Воспитатель:

А где же мы будем исследовать, ведь здесь лес. Давайте вернемся в детский сад, ведь у нас там целая лаборатория. Возьмем с собой корзиночки с

материалом для строительства. Гном Гномыч, мы тебя тоже возьмем с собой. Ты будешь наблюдать за опытами детей и все внимательно слушать. Ох, а корзиночка с камешками тяжелая, ее понесет Артур, а легкую с ватой – Вика. Вот и детский сад. Сейчас мы с вами превратимся в ученых, ведь мы уже большие, занимайте свои места.

В: Давайте начнем исследование с камешков. Рассмотрите их. Возьмите их, потрогайте, сожмите в ладошке, мнется?

Дети: Нет.

В: Попробуйте его разломить. Ломается?

Дети: Нет.

В: Какой он?

Дети: Он очень твердый, крепкий.

В: Попробуйте подуть на него. Улетел?

Дети: Нет. Он тяжелый, и не летает.

В: Так скажите, какой он?

Дети: Твердый, тяжелый, крепкий.

В: Теперь возьмите вату. Рассмотрите ее. Потрогайте ее, сожмите, какая она?

Дети: Мягкая, белая.

В: Попробуйте оторвать кусочек и подуть на него, летает?

Дети: Полетела.

В: Значит она мягкая, легкая, воздушная. Какая же вата?

Дети: Легкая, мягкая, воздушная.

В: Ребята, Гном Гномычу домик нужен теплый, прочный, чтоб дождик не намочил его. Сейчас, Гном Гномыч, мы будем проводить опыт с камешком и ватой. Положите камешек на блюдце, наберите в ложечку воды и полейте его. Что стало с ним?

Дети: Вода стекла с него.

В: Правильно, вся вода с камешка стекла на блюдце. Пропускает камень воду?

Дети: камень воду не пропускает.

В: А теперь положите вату на блюдце и так же полейте ее водой. Что стало с ватой?

Дети: Она вся промокла и стала мокрой.

В: Давайте сделаем вывод: какой же камешек? (выставляются на доску схема определения камня)

Дети: Твердый, крепкий, тяжелый, не боится воды.

В: А вата? (выставляется схема определения ваты)

Дети: Мягкая, белая, легкая, воздушная и впитывает в себя воду.

Воспитатель: Ребята, давайте скажем Гном Гномычу, из чего же ему нужно строить крепкий, новый домик. Из камешков или из ваты?

Дети: Из камешков.

В: Конечно из камешков. Потому что они твердые, крепкие и не боятся воды. И домик будет прочным, теплым и уютным. А что может случиться с домиком из ваты?

Дети: Домик из ваты может улететь, когда подует ветер, или весь промокнуть под дождем.

В: Ребята, а Гном Гномыч приготовил вам сюрприз. Он принес с собой из леса что-то свернутое в трубочку, давайте посмотрим, что это?

(выставляю плакат, дети объясняют – чего нельзя делать в лесу.)

В: Молодцы, все справились с заданием!

Диверсификация в языке и грамотности на уроках математики

В общем объёме знаний, умений и навыков, получаемых учащимися в средней школе, важное место принадлежит математике, которая широко применяется при изучении других предметов и в практической деятельности будущих рабочих, в частности в овладении новой техникой, при чтении специальной литературы. Главная задача каждого преподавателя – не только дать учащимся определенную сумму знаний, но развить у них интерес к учению, научить учиться.

Без хорошо продуманных методов обучения трудно организовать усвоение программного материала. Вот почему следует совершенствовать те методы и средства обучения, которые помогают вовлечь учащихся в познавательный поиск, в труд учения: помогают научить учащихся активно, самостоятельно добывать знания, возбуждают их мысль и развивают интерес к предмету. Одним из таких средств, которые делают урок богаче, ярче, образнее, эмоциональнее, является использование различных форм в учебном процессе, то есть диверсификации в языке и грамотности на уроках математики.

Начальная школа – это начало длинной дороги в мир знаний, в мир чудес. Поэтому для изучения математики в начальной школе очень важно использовать малые формы фольклора: загадки, поговорки, успехов в усвоении материала, с интересом решать задачи и примеры. Занимаясь с этим материалом, ребёнок становится ищущим, жаждущим знаний, неутомимым, творческим, настойчивым и трудолюбивым.

Загадки и задачи в стихотворной форме могут исходным материалом для знакомства с некоторыми математическими понятиями, например с числом «5», можно использовать такую загадку:

Что стоит в конце страницы
Украшая всю тетрадь?
Чем вы можете гордиться?
Ну, конечно, цифрой ... (5)

После того, как найдена отгадка, работа над ней продолжается. Учитель просит вспомнить, о чем загадка, показать числовую карточку, соответствующую числу 5, назвать соседей числа 5

в числовом ряду, объяснить, как получили число, сравнить с последующими числами, сказать, как можно получить число 5 из единиц или двух меньших чисел (на наглядной основе).

Например:

$$5 = 1+1+1+1+1, \quad 5 = 1+4, \quad 5 = 2+3, \quad 5 = 3+2$$

Для закрепления, конкретизации знаний о числах, величинах, геометрических формах и фигурах можно предложить загадки, в которых есть слова, содержащие математические термины.

Например:

Он давно знакомый мой,
Каждый угол в нем прямой.
Все четыре стороны
Одинаковой длины.
Всем его представить рад.
Как зовут его? (Квадрат)

Понимание внутренней структуры загадки позволяет ребенку понимать их содержание, объяснять и доказывать правильность отгадки. Без доказательства процесс отгадывания незакончен.

Задачи со сказочным сюжетом помогают увязать приобретенные знания с окружающей учащихся действительностью, позволяет применять их при решении различных жизненных проблем. Своим конкретным содержанием способствуют формированию более глубоких и ясных представлений о числах и смысле производимых над ними действий. Например: «Красная Шапочка принесла бабушке пирожки с мясом и грибами. С мясом было 3 пирожка, а с грибами – 2. Сколько всего пирожков принесла девочка своей бабушке?» Выполняя решение задачи, ребенок должен воспользоваться знаниями табли-

цы сложения.

Присутствие сказочного героя на уроке математики или урок-сказка придает обучению яркую, эмоциональную окраску. Сказка несет в себе юмор, фантазию, творчество, а самое главное учит логически мыслить.

Скороговорки предлагаются со словами, связанными с математикой. Соревновательное или игровое начало скороговорки привлекает детей. Велика её польза как упражнения для улучшения артикуляции, хорошей дикции. Например, при знакомстве с числом и цифрой 3 можно предложить такую скороговорку:

Три сороки – три трещотки
Потеряли по три щетки;
Три – сегодня,
Три – вчера
Три – ещё позавчера.

Летят три пичужки через три избушки.

Например, при знакомстве с цифрой и числом 2 можно предложить такие скороговорки:

Возле грядки – две лопатки,
Возле кадки – два ведра.
У опушки две старушки
Брали грузди и волнушки.
Два щенка, щека к щеке,
Щиплют щетку в уголке.

После ее разучивания, педагог предлагает вспомнить, какое слово в тесте связано с данным числом, какая цифра соответствует этому числу.

Из всего многообразия жанров и форм устного народного творчества наиболее завидная судьба у считалок. Она несет познавательную и эстетическую функции, а вместе с играми, прелюдией к

которым она чаще всего выступает, способствует физическому развитию детей. Предлагаются считалки, например, используемые с целью закрепления умения вести счет в прямом и обратном направлении.

Например:

Один, два, три –
Ваня, не шути!

Один, два, три, четыре, пять –
Ваня, не шути опять!
Шесть, семь, восемь –

Ваня, не шути, мы просим!
Один, два, три, четыре, пять,
Шесть, семь, восемь,
Девять, десять.
Выплыл ясный месяц.

Девять, восемь, семь, шесть,
Пять, четыре, три, два, один.
В прятки мы играть хотим.
Надо только нам узнать,
Кто из нас пойдет искать.

На своих уроках я постоянно использую пословицы, поговорки. Они, как утверждал А.М. Горький, прекрасные образные средства, которые могут научить сжимать слова, как пальцы в кулак, и разжимать слова, крепко сжатые другими. Народные

изречения ценнейший в воспитательном значении материал на уроках математики. Их можно использовать на различных этапах урока. Так в первом классе при изучении десятка я использовала следующие пословицы и поговорки.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 1.

Один в поле не воин.
Один в море не рыбак.
Семь бед – один ответ.
Один за всех и все за одного.

Семь раз отмерь, один раз отрежь.

Лучше один раз увидеть, чем сто раз услышать.

Семеро одного не ждут.

В страду одна забота – не стояла бы работа.

От великого до смешного – один шаг.

Одна голова – хорошо, а две лучше.

Один дурак пятерых умных соорит.

Одна голова – два языка.

Одна ласточка весны не делает.

Одна мучка, да разные ручки.

Правда одна, а на всех людей хватает.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 2.

Старый друг лучше двух новых.

Два медведя в одной берлоге не уживутся.

За двумя зайцами погонишься – ни одного не поймаешь.

Два сапога – пара.

Скупой платит дважды.

Убить двух зайцев.

Двум смертям не бывать, а одной не миновать.

Лентяй да шалопай – два родных брата.

Из двух зол выбирай меньшее.

За битого двух небитых дают.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 3.

Число три носит магический характер. Время мы делим на настоящее, прошедшее и будущее. Из глубокой древности до нас дошли поверья о том, что Земля держалась на трёх китах. Число три у многих народов священное. В Библии упоминается самое известное число три – это Троица, которая представляет Бога в трёх личностях: Бог-отец, Бог-сын и Святой дух.

Заблудиться в трех соснах.

Бог любит троицу.

У мужика в августе три заботы: и косить, и пахать, и сеять.

Не узнавай друга в три дня – узнавай в три года.

Обещанного три года ждут.

От горшка три вершка.

Наврал с три короба.

Плакать в три ручья.

Согнуться в три погибели.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 4.

Без четырех углов изба не рубится.

Конь о четырех ногах, да и тот спотыкается.

Жить в четырех стенах.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 5.

Пятое колесо в телеге.

Знать, как свои пять пальцев.

Рассказывать с пятого на десятое.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 6.

Известно, что в народе число 6 ассоциируется с нечистой силой. Поэтому в устном народном творчестве: пословицах, поговорках шестерка не упоминается.

Шестое чувство.

Шесть дней работай, седьмой – отдыхай.

Шесть дён лайся, седьмой – кайся.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 7.

Число 7 – символ обновления. Через семь месяцев прорезываются зубы у младенца, в 7 лет обновляются зубы у ребенка.

Большое значение числу семь придает христианская религия. «Бог создал мир за семь дней», посвятив седьмой день отдыху. На Руси применялось в колдовстве и заклинаниях, лечили больных приёмами многократного повторения «святой» семёрки. «Сделай настой из семи трав на семи водах, пей семь дней по семь ложек».

Психологи установили, что один взгляд человека в состоянии охватить точное число предметов, если их не более шести. «Семь» – это уже «много». Видимо поэтому

так много пословиц с числом 7 в значении «много». В глубокой древности это число долгое время считалось неопределенно большим количеством.

Семь раз отмерь, один раз отрежь.

Семеро одного не ждут.

Семь пятниц на неделе.

Тайна за семью печатями.

Семеро с ложкой, а один с сошкой.

Семь бед – один ответ.

У семи нянек дитя без глазу.

Семеро – не один, в обиду не дадим.

Лук от семи недуг.

Семь ворот, да все в огород.

Семь пядей во лбу.

Семь вёрст до небес и все лесом.

Семь топоров вместе лежат, а две прядки врозь.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 8.

Весна да осень – на дню погод восемь.

Восьмое чудо света.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 9.

За тридевять земель, в тридевятином королевстве.

Девятый вал.

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ, СОДЕРЖАЩИЕ ЧИСЛО 10.

В тридевятином царстве, в тридесятом государстве.

Не трусливого десятка

Рассказывать с пятого на десятое.

Работая над пословицами, поговорками, я не только развиваю словарный запас, но и отрабатываю орфографическую зоркость, закрепляю знания об антонимах и синонимах. Дети учатся под-

бирать проверочные слова на сложные орфограммы, например: «Старый друг (друга) лучше новых двух». На этапе закрепления изученного материала во 2-ом и 3-ем классах можно предложить вставить в пословицы пропущенные названия чисел, прочитать пословицу и объяснить её смысл.

... раз отмерь, ... раз отрежь. (7,1)

Не имей ... рублей, а имей ... друзей. (Сто)

... в поле не воин. (Один)

... тайна, ... - полтайны, ... - нет тайны. (Один, два, три)

Всем по ..., а ему чтобы ... (семь, восемь)

... человек - ... оттенков. (десять, десять)

Душа ..., а желаний ... (Одна, тысяча)

... дней болтовни не стоят одного подвига. (Тысяча)

... человека знают – узнают все ... (Три, тридцать)

... ласточка весны не делает. (Одна)

Такие уроки помогают детям ориентироваться в новой ситуации, развивают логическое мышление и творческие способности учащихся, умение общаться, расширяют математический и общий кругозор, знакомят с обычаями и нравами жителей нашей Родины. Использование диверсификации в языке и грамотности на уроках математики поможет учителю в воспитании и обучении детей.

**Виктория Кононова,
ЗКО, г. Уральск
СОШ №17**

ПЕДАГОГ XXI

Учимся, играя

Работая по программе «Зерек бала» (от 3 до 5-ти) и обучая детей математике, я стараюсь внести в занятия игровую мотивацию, проблемные ситуации, которые направлены на поиск разрешения самими детьми. Особое внимание уделяю дидактическим играм, которые помогают осваивать материал программы в доступной форме. Мною используются различные виды дидактических и развивающих игр, в которые мы играем с детьми не только на занятиях, но и в совместной самостоятельной деятельности. Я хочу познакомить вас с одной игрой, которую сделала своими руками. В эту игру очень охотно играют все дети.

Дидактическая игра по математике «Посади щенка в будку».

Цель: научить детей соотносить количество с цифрой (в пределах 5-ти).

Ход игры: На полянке изображены будки с цифрами 1 – 5, расположенными в произвольном порядке. В сундучке находятся щенки (далматинцы), на которых нарисовано определенное количество пятен. Нужно посчитать количество пятен на щенке и посадить его в будку с соответствующей цифрой.

Ирина Мальцева, воспитатель, ГККП «Ясли-сад №35»

Татьяна Филиппова
ЗКО, г. Уральск,
СОШ №6 им. А.С. Макаренко

Дидактическая игра как средство обучения младших школьников

Одним из эффективных средств, которое помогает школьникам усваивать новые знания, закреплять сложные умения и навыки, развивать интерес к учебному предмету, является дидактическая игра.

Родоначальником применения игры в процессе обучения в отечественной науке является педагог К.Д. Ушинский, который утверждал, что игра – это необычный род деятельности человека, легкий и в тоже время сознательный, под которым понимается стремление чувствовать, действовать и жить.

В.А. Сухомлинский, говоря о необходимости применения дидактической игры, отмечал, что: «Без игры нет полноценного умственного развития. Игра пробуждает творческое воображение, без которого нельзя представить полноценное обучение».

Общеизвестно, что игра – это не развлечение, а деятельность, в которой лучше усваивается и воспроизводится социальный опыт, в данном процессе совершенствуется личность ученика; игра – один из видов деятельности, значимость которой заключается не в результатах, а в самом процессе.

В педагогике нет единой классификации игр. Благодаря многокомпонентности, особенностям структуры, большому количеству функций каждый ученый, исследуемый дидактическую игру, создает свою классификацию, ориентируясь на то, что (на его взгляд) важно для процесса обучения и воспитания детей.

Например, Б.Г. Мещеряков классифицирует игры как ролевые, с правилами, режиссерские, дидактические. Г.М. Коджаспирова делит игры на предметные, символические, сюжетные, ролевые, компьютерные, развивающие, дидактические. А.И. Сорокина классифицирует дидактические игры как игры-путешествия, игры-поручения, игры-предположения, игры-загадки, игры-беседы. Л.И. Федорова выделяет дидактические игры по характеру использованного материала, по виду деятельности, по предметной области, по этапу педагогического процесса, по игровой методике, по количеству участников. Е.Э. Селецкая подразделяет дидактические игры на репродуктивные, частично-поисковые, поисковые. М.М. Захаров выделяет игры-минутки, игры-эпизоды, игры-уроки, А.А. Смоленцева – подготовительные, творческие.

Несмотря на имеющуюся разницу в классификациях, ученые выделяют и подробно рассматривают дидактическую игру как вид игры, организуемой взрослым для решения обучающей задачи, для усвоения, закрепления материала.

Дидактические игры впервые были введены в педагогику Ф. Фребелем и М. Монтессори для детей дошкольного возраста. Для начальной школы это понятие ввел О. Декроли.

С середины прошлого столетия дидактические игры стали применяться в отечественной педагогической практике, сначала только в начальных классах, а позднее – в средних и старших.

Одни педагоги дидактические игры относят к методам обучения, другие же выделяют их в особую группу, потому что, во-первых, они выходят за пределы наглядных, словесных и практических приемов, вбирая в себя их элементы, а во-вторых, они имеют присущие только им особенности:

а) дидактические игры специально создаются или приспособляются для целей обучения;

б) правила дидактической игры создаются учителем с целью обучения и воспитания;

в) дидактическая игра – эффективное средство умственного развития ребенка;

г) дидактическая игра помогает не только знакомить с конкретными знаниями, но и учит их творческому применению;

д) дидактическая игра имеет занимательную форму, которая интересна для детей.

Современные ученые считают, что дидактическая игра состоит из нескольких компонентов и обладает определенной структурой. К компонентам дидактической игры относят следующее:

а) игровой замысел;

б) игровые действия;

в) познавательное содержание или дидактические задачи;

г) оборудование;

д) результаты игры.

Игровой замысел содержится в названии игры и находится в той дидактической задаче, которую надо решить на уроке. Игровой замысел придает игре познавательный характер, предъявляет к ее участникам определенные требования в отношении получения знаний.

Правилами определяется порядок действий и поведение учащихся в процессе дидактической игры. Они разрабатываются с учетом цели урока и возможностей учащихся. Правила создают условия для формирования умений обучающихся, с их помощью школьники могут управлять своим поведением.

Ядром (основой) дидактической игры является инновационное содержание. Оно заключается в усвоении тех знаний и умений, которые применяются при решении учебной задачи.

Оборудование игры включает в себя оборудование урока: наглядность, ТСО (технические средства обучения), дидактический раздаточный материал и др.

Итог игры подводится сразу по ее завершению. Это может быть подсчет баллов; определение игроков, успешнее других выполнивших игровую задачу; определение команд-победителей и другое. Всегда важно в игре оценить ее результат.

Перечислим функции дидактической игры, которые доказывают ее необходимость и важность для учебного процесса:

а) образовательная - дидактическая игра помогает получить ученикам новые знания по изучаемому предмету);

б) воспитательная – это одна из основных функций дидактической игры, которая дает ребенку возможность научиться различать добро и зло, правду и ложь и др., помогает выявить индивидуальные особенности детей;

в) развивающая - определяется тем, что в основе игровой деятельности находится, по мнению психологов, интрогенное поведение (поведение, обусловленное такими факторами личности, как потребности и интересы);

г) функция эмоционального стимулирования учебно-познавательной деятельности школьника называется многими учеными ведущей функцией дидактической игры. Значение этой функции заключается в том, что дидактическая игра в качестве эмоционально-ценностного стимула поддерживает и закрепляет смыслообразующий мотив деятельности учения (то есть не только «обязан», но и «хочу»). Это способствует формированию общественно ценностного мотива учения;

д) функция оптимизации учебного процесса. Дидактическая игра является инструментом снятия противоречия между потребностью школьника к самостоятельности в учении и внешним педагогическим руководством, основанным на выполнении нормативных требований. Она позволяет ученику самому добыть новые знания, закрепить умения и навыки. Учитель с помощью игры только подводит ученика к этим действиям, грамотно подбирает дидактическую игру, чтобы ребенок усвоил знания, закрепил умения и навыки;

е) диагностическая - каждый человек проявляет себя в игре на максимальном уровне физических сил, интеллекта, творчества. С помощью дидактической игры можно диагностировать сформированность тех или иных личностных качеств у игроков, уровень знаний и умений, характер взаимоотношений в коллективе, интересы детей;

ж) коммуникативная - в процессе дидактической игры происходит развитие речи;

з) развлекательная - данная функция связана с созданием

определенного комфорта, благоприятной атмосферы, душевной радости как защитных механизмов личности;

и) коррекционная - вносит позитивные изменения, дополнения в гибкую структуру личностных показателей учащихся; процесс коррекции происходит естественно;

к) профориентационная - состоит в том, что дидактическая игра знакомит детей с различными профессиями, и их спецификой.

Говоря о значении дидактических игр в процессе обучения детей, ученые указывают на следующее:

а) значительно растет познавательный интерес к предмету;

б) каждый урок становится более ярким, необычным, эмоционально насыщенным;

в) активизируется учебно-познавательная деятельность;

г) формируется положительная мотивация к учебной деятельности, развивается внимание, увеличивается работоспособность.

Многообразие дидактических игр позволяет педагогу выбрать любую, приемлемую для учащихся его класса. Педагог, анализируя процесс обучения, со временем приходит к выводу, какой вид игры в большей мере помог добиться положительного результата.

Дидактическая игра – необходимый элемент процесса обучения, который развивает у детей воображение, мышление, память, дает младшему школьнику психологическую стойкость, формирует ориентировку в жизненных ситуациях, служит созданию и сплочению детского коллектива.

Татьяна Филиппова
ЗКО, г. Уральск,
СОШ №6 им. А.С. Макаренко

ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ НАСТРОЙ - КАК СПОСОБ РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ НАВЫКОВ

Татьяна Гуренко,
ЗКО, г. Аксай
КГУ ОП № 5

Развитие коммуникативных навыков у детей младшего школьного возраста является одной из важнейших психологических задач. В статье рассматриваются методы и приемы, используемые для создания благоприятной рабочей обстановки в классе и развития коммуникативных умений.

Сегодня в образовании происходят фундаментальные реформы, основой которых лежат новые ориентиры. Происходит переход от «школы знания» к «школе понимания», провозглашается приоритет коммуникации над количеством получаемой информации.

Одной из наиболее актуальных проблем, особенно для учащихся младших классов, является проблема развития коммуникативных навыков.

Как же научить детей правильно общаться, слушать и слышать друг друга?

Учащимся младшего школьного возраста свойственна определенная собственническая позиция. Они не любят, когда сосед по парте заглядывает в их тетрадь, альбом, книгу. Дети закрывают ладошками выполняемые работы. Очень ревностно относятся, если кто-то пытается повторить произнесенную ими фразу. Поэтому, организовать работу в группе или в паре очень затруднительно.

Решить эту проблему позволяет организация эмоционального настроя. Важно помнить, что психологический климат на уроке начинается создаваться в самом начале урока. Разминка - направлена на создание мотивации для предстоящей деятельности, взаимодействия и сплочения, вызывает положительные эмоции и способствует снятию напряжения. Форма организации свободна и основана, в большей степени, на творческой деятельности школьников и невербальных средствах общения. Позы, телодвижения, жесты, мимика, эмоциональные интонации, постепенно раскрепощают детей. Они перестают стесняться, не боятся, что будут выглядеть смешно или ошибутся. Поэтому даже самые робкие и тревожные дети преодолевают смущение и включаются в совместную работу. В

зависимости от целей и задач, можно использовать в равной мере фронтальные, индивидуальные, парные и групповые формы настроя.

Индивидуальные и фронтальные методы.

Цель: развить базовые коммуникативные умения.

«Ассоциации»

- Какие ассоциации возникают у вас, когда слышите слово «урок»? (Слова должны начинаться с букв данного слова)

У - учёба

Р - работа

О - обсуждение

К - класс

«Кто прав?»

1. Петя нарисовал грозу и показал рисунок друзьям. Аслан сказал: «Здорово!». А Алина воскликнула: «Ужасно!» Как ты думаешь, кто из них прав? Почему так сказал Аслан? А Алина? О чем подумал Петя? Что Петя ответит каждому из мальчиков? Что бы ты ответил на месте Аслана и Алины? Почему?»

2. После школы две подруги решили готовить уроки вместе. «Сначала поиграем, - сказала Алипа». «Нет, начать надо с задачи по математике, - предложила Катя». Как вы думаете, кто из них прав? Почему? Как объясняла свой выбор каждая из девочек? Как им лучше поступить?»

Упражнение «Изобрази предмет».

С помощью мимики и жестов показать как можно использовать загаданный предмет. Например он «подметает пол», «ведет машину», «поливает

цветы», «гладит белье», «месит тесто», побуждая детей отгадать, каким предметом он пользуется. Ученик, который отгадывает первым, загадывает свой предмет и т.д.

Задание «Продолжи предложение»

Продолжить высказывание, начатое учителем.

“Я хочу сегодня пожелать (имя одноклассника)...”;

“Мне нравится, когда...” и др.

Работа в паре

Цель: Развитие умения согласовывать усилия в процессе организации и осуществления сотрудничества.

1. Игра «Я и мой сосед»

Дети распределяются в пары, лицом друг к другу. Учитель произносит слова, дети их повторяют, сопровождая движениями: «Мои ручки хороши — у соседа лучше, мои плечи хороши — у соседа лучше, мои щечки хороши — у соседа лучше, мои, да и сам я весь хорош — но сосед мой лучше (обнимаются)».

2. Игра «Золушка»

Действуя вместе, нужно разделить фишки по принадлежности, т.е. разделить их между собой, разложив на отдельные кучки. Сначала нужно договориться, как это делать. (Можно подобрать геометрические фигуры разного цвета и формы)

3. «Графический диктант»

Дети усаживаются друг напротив друга за стол, перегороженный ширмой, одному дается образец графического диктанта на карточке, другому — лист бумаги в клетку, на котором надо изобразить рисунок под диктовку.

Игры-ситуации

- Ты поссорился с другом. Попробуй попросить

прощение и объяснить свою позицию.

- Ты забыл записать домашнее задание. Подойди к одноклассникам и попроси помощи.
- Одноклассник плохо ответил урок. Подойди и успокой его.
- Тебе очень хочется позвать в гости одноклассников. Как ты сообщишь об этом родителям?
- Тебе хочется присоединиться к игре ребят, а тебя не берут. Как ты поступишь в такой ситуации?

Работа в группе

Цель: Активизация совместной деятельности.

1. Интерпретация сказки («Красная шапочка», «Волк и семеро козлят», «Три поросёнка» ит.д.)

Каждая группа объясняет свои действия от имени героя.

2. Волшебная цепочка слов.

Каждой группе даётся буква. Нужно придумать как можно больше слов на эту букву.

3. «Придумай, расскажи»

Инсценировать разговор героев: зонт и солнце, дневник и закладка, бузинка и клякса и т.д.

Младший школьный возраст является чрезвычайно благоприятным для овладения коммуникативными навыками. Подобные разминки учат налаживать контакт, доверять соседу по парте, планировать общую работу, распределять обязанности, обсуждать предложенную учителем проблему. Дети осваивают умения устного общения — доказательно излагать свою точку зрения, уважительно выслушивать чужую точку зрения, принимать общее решение, осуществлять взаимопроверку, таким образом, формируется коммуникативная компетенция.

Развитие познавательной деятельности учащихся на уроках русского языка

В статье автор делится опытом работы по повышению творческой активности ученика на уроке как самостоятельного субъекта образовательной деятельности.

В условиях модернизации образования в педагогическую деятельность вошли такие понятия, как «современные педагогические технологии»,

«инновационные процессы».

Менять педагогические ориентиры — это самое трудное и самое необходимое, что приходится делать сегодня.

Лев Николаевич Толстой писал: «Чем труднее работать учителю, тем легче учиться ученику». Действительно, если учитель серьезно анализирует свою работу, продумывает цели и задачи каждого урока, внимательно относится к подбору материала, творчески подходит к выбору форм и методов проведения уроков, то тем самым он создает условия, способствующие повышению уровня мотивации учения, познавательной активности, расширению кругозора, развитию интереса к предмету и творческих способностей учащихся.

Урок должен быть прежде всего интересным. Словарно-орфографическая работа — обязательный вид работы на каждом уроке.

Работа со словарями способствует развитию внимания, орфографической зоркости, пополнению словарного запаса. Учащиеся находят в словаре лексическое значение иностранных слов, толкование русскоязычных слов, значение которых не знают, или выписывают из орфографического словаря слова, входящие в одну лексическую группу.

Занимательность на уроке это не синоним развлекательности, а наоборот, напряженный труд и

постоянный поиск. Интересной может стать работа над одним словом. Так, на примере слова «возрождается» можно выполнить несколько видов работы:

- повторить сразу несколько орфограмм: правописание з-е на конце приставок, правописание проверяемых безударных гласных в корне слова, чередование согласных в корне слова, написание -тся, -ться в глаголах;

- повторить тему «Возвратные и невозвратные глаголы»;

- выполнить фонетический, морфологический разбор, разбор слова по составу;

- составить словосочетания и предложения с данными словами с последующим выполнением синтаксического разбора;

- подобрать однокоренные слова, синонимы, антонимы, фразеологизмы. В качестве домашнего задания предлагаются задания исследовательского, поискового характера: выяснить этимологию слова, подобрать из произведений художественной литературы предложения с данным словом.

Навык орфографической зоркости формируется в самостоятельной деятельности учащихся, организуемой через активное использование разнообразных видов письменных работ (предупредительные, объяснительные, выборочные, творческие диктанты, письмо по памяти, сочинения, изложения). Уроки строятся на наглядной основе, по теме изготавливаются схемы, опорные конспекты, таблицы.

Огромные возможности дает работа над связным текстом. Тексты из произведений писателей-классиков, из научно-познавательной литературы, которые содержат не только богатый

учебный материал, но и способствуют развитию эстетического вкуса, духовному, нравственному и патристическому воспитанию учеников, заставляют задуматься, побуждают высказать свою точку зрения. Однажды предложила в качестве примера текста-рассуждения отрывок из книги Д. Карнеги о стремлении каждого человека быть значимым, который заинтересовал учащихся настолько, что у некоторых из них появилось желание прочитать всю книгу этого автора. Работая над текстом, ученики развивают навыки определения темы, стилей речи, типа текста, выделения микротем, формулировки главной мысли, составления плана. Задания могут быть самыми разнообразными - в зависимости от изучаемой темы. Чтобы урок способствовал повышению мотивации учения, необходимо создать комфортные условия для каждого учащегося, поставить его в ситуацию успеха, дать понять, что он обязательно сможет справиться с заданием успешно.

Все более активно вовлекаются учащиеся в проектную деятельность. В ходе подготовки проекта «Язык - бесценный дар человека» ученики изучили документы, связанные с языковой политикой РК, подобрали пословицы и поговорки о языке, выяснили значение слова в толковых словарях разных авторов, составили подборку высказываний о языке авторов разных времен и народов, выучили стихотворения разных поэтов, подготовили презентацию своего проекта.

Современный образовательный процесс требует от учителя творческого отношения к своему делу. От успешной работы учителя зависит успех его учащихся. Современный урок диалогичен в том смысле, что обучающие и обучаемые образуют единый

ансамбль, в котором обе стороны заинтересованы в поисках.

Эффективным средством активизации познавательной деятельности учащихся является использование информационных технологий в образовательном процессе. ИКТ позволяет разнообразить формы работы и деятельность учеников, активизировать внимание, повышает творческий потенциал личности. ИКТ эффективно при изложении нового материала, в системе контроля и проверки (тестирование с оцениванием, контролирующие программы), для самостоятельной работы учащихся (обучающие программы, энциклопедии, развивающие программы) закреплении изложенного материала (тренинг - разнообразные обучающие программы). ИКТ позволяет проверить усвоение теории у всех учеников, повышает темп урока, увеличить долю самостоятельной работы учащихся, углубить степень отработки практических умений и навыков, вести дифференцированную работу с каждым учащимся.

Сформировать прочные знания и навыки у учеников по русскому языку учитель может только в том случае, если он ясно представляет себе уровень подготовки каждого ученика. Индивидуальная работа на уроке и внеурочное время способствует повышению работоспособности ученика, учитель и ученик становятся ближе, преодолеваются психологические барьеры, у ученика появляется потребность учиться. Не секрет, что русский язык - это «ворота» в Храм Знания других наук. Если учащиеся не будут знать русский язык, им будет трудно овладеть другими науками.

Как изучать лингвистическую теорию, чтобы учащимся было интересно на уроках, чтобы было всё понятно, экономно по времени и эффективно по результатам? Прежде всего, нужно показать интересное в самом языке - тогда мы научим учащихся вникать в средства, «представляемые» языком для выражения мысли» (И.Срезневский), а это основа для постоянной работы над собственной речью.

«Один из секретов жизни состоит в том, чтобы не дать угаснуть огню нашей любознательности», - говорил Эдвард Фелпс. Нужно «заставить» учащихся удивляться. А удивительное рядом. Удивительного много. Но конечно, надо уметь самому удивляться, показывать это удивительное и вызывать удивление. Язык - это чудо из чудес. И как увлекательно раскрывать его чудесные свойства!

Новая организация общества, новое отношение к жизни предъявляют и новые требования к обучению. Сегодня основная цель обучения - это не только накопление учащимися определённой суммы знаний, умений, навыков, но и подготовка ученика как самостоятельного субъекта образовательной деятельности. В основе современного образования лежит активность и учителя, и, что не менее важно, ученика. Именно воспитание творческой, активной личности, умеющей учиться, совершенствоваться самостоятельно, быть полезным в жизни и являются целями современного образования.

ТАНАТОВА Н.К.,
ЗКО, г. Уральск
учитель русского языка
и литературы СОШ №21

Балабақша – тәрбиенің алтын бесігі

«Бала естігенін айтады, көргенін істейді» деп қазақ халқы бекер айтпаған. Мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілікке тәрбиелеудің маңызы зор. Кішкентай сәбилеріміз ата-анасының, тәрбиешісінің, достарының мінезінен, жүріс-тұрысынан, сөйлеген сөзінен, істеген ісінен үлгі алуға тырысады.

Балабақша - баланың жүйелі түрде білім-тәрбие алатын ең алғашқы қоғамдық ошағы. Балабақшаның балаға беретін тәлім-тәрбиесінің қаншалықты мықты болуы, сол балабақшада қызмет ететін педагогикалық ұжымға, нақтырақ айтар болсақ, тәрбиешіге байланысты.

Тәрбиеші - киелі мамандық. Ол ертеңгі болашақты, болашақ иесін - ұлтын тәрбиелейді. Адам тәрбиелеу, оған ғылым негіздерінен мағлұмат беру, баланы өмір сүруге икемдеу, адами қылықтарды бойына дарыту - ол оңай шаруа емес.

Тәрбиеші – суретші, әртіс, әдебиетші, ақылшы, дос және бала жанын бағамдар психолог.

«Тәрбиеші адам - тағалы атпен тең» деп халық даналығында көрсеткендей, тағамның беріктігінен «Балбөбек» бөбекжайында тәрбиеші болып биылғы жылдан бастадым. Өз бойыма сіңірген жақсы қасиеттерімді және осы күнге дейін алған ілім-білімімді өз бүлдіршіндеріме үйретуге тырысамын. Осы бүлдіршіндеріміз әр мерекелік іс-шараларға белсене ат салысып, өз өнерлерін көрсетуге тырысады. Балалардың ішінен әнші, биші, бояушы, сызушы дегендей жақсы қабілеттерін байқауға болады.

Кішкентай балалар тәрбиеші көмегімен киініп, жуынып, сүртінеді, бір-біріне көмектеседі «рахмет, кешір, өтінемін» сөздерін айтып отырады.

Ұжымға тәрбиелеу, балалардың өзара ұжымда қарым-қатынастарын қалыптастыру. Осылайша, мейірімділіктің негізі каланады, немқұрайлықтың пайда болуына, құрбыларына, үлкендерге қалай болса солай қарауға мүмкіндігі жасалмайды.

Тұрмыстық қызметте топтағы ойыншықтарды жинау, оларды күтіп ұстау, топты таза ұстау.

Ұйымдастырылған оқу қызметіне қажет ермексаз, тақтайша, қылқалам, т.б дайындауға көмектесуі. Осылайша біз бүлдіршіндерімізді қайырымдылыққа,

кішіпейілділікке шақырып, жақын адамдарына қамқор болуға үйретеміз.

Әрбір жасалынған істен кейін «жарайсыңдар балалар! Тобымыз немесе ойын алаңымыз қандай сәнді, таза болып қалды, бөрекелді!» деген сөздерді есту арқылы жасаған еңбектерінің дұрыс екеніне көз жеткізеді. Ұжым болып жұмыс жасай білуі, ұқыптылық, ізденімпаздық, аяушылық, қамқорлық,

сезімдерін бойына сіңіруі аса маңызды.

**Ф. Молдагалиева,
Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы,
№20 «Балбөбек» бөбекжайының тәрбиешісі.**

«Латын графикасына негізделген қазақ жазуы»

- **Сабақтың мақсаты**
Латын әліпбиінің пайда болу тарихы, латын әліпбиіне негізделген қазақ әліпбиінің жобалары, тілдегі реформалар туралы ақпарат беру.
- **Тілдік дағдылар**
Диалог үшін қажетті сөз тіркестер:
қабылданған әліпбидің артықшылықтары, кемшіліктері, өзекті мәселе, табиғи процесс, т.б.
- **Құндылықтарды дарыту**
сыйластық
- **еңбек пен шығармашылық жауапкершілік жалпы адамзаттық құндылықтар**
- **Пәнаралық байланыс:**
Философия, тарих, география пәндері
- **АКТ қолдану дағдылары:**
Осы сабақ барысында оқушылар Power Point бағдарламасынан тақырыпқа қатысты көрнекі құралдарды пайдаланып, интербелсенді тақтаны қолданады
- **Бастапқы білім:**
Қазақ жазуының тарихындағы кезеңдер

Жоспарланатын уақыт	Жоспар бойынша орындалуы тиіс іс-әрекеттер (төменде келтірілген жазбаларды жоспарланған әрекеттермен алмастырыңыз)	Дереккөздер
Сабақтың басы 5 минут	Оқушылармен сәлемдесу. Кезекшімен сұхбат. Оқушылардың ойларын жинақтау. Дем алу жаттығуы. Орындықта түзу отырып, тыныс алу. Бес секунд ішінде демін тартып, шығаруы шарт. Дем алған кезде барлық жағымды ойларды, жақсы көңіл-күйді ішке кіргізіп, жағымсыз ойларды, ашу, ыза, реніш сияқты қасиеттерді өз бойынан шығарып отырмын деп елестету. Бір минут ішінде жаттығуды орындайды. Сабақты тақтада жазылған Н.Ә.Назарбаевтың сөзімен бастаймыз. «Қазір қоғамда қазақ тілінің жаңа әліпбиінің мәселесі қызу талқыланып жатыр. Оған көп адамдар қатысты. Латын графикасына өту идеясы еліміз сонау тәуелсіздік алған кезеңде туған. Қазақ жазуын латынға ауыстыру қашанда менің айрықша бақылауымда болды». Нұрсұлтан Назарбаев Идеялар қоржыны «Латын» сөзімен қандай ассоциация туындайды? Бейнероликті тамашалау «Айғақ. Латын әліпбиіне көшу мәселесі». 2025 жылға дейін Қазақстан Латын әліпбиіне көшуі керек деген мәселе бүгінгі таңда қызу талқыға салынуда. Қазақ жазуының тарихын есімізге түсірсек, 1929-1940 жылдар аралығында латын графикасына негізделген қазақ жазуы пайдаланылды. Сондықтан бүгінгі күні латын әліпбиіне көшу өзіндік түп-тамыры бар табиғи процесс. «Идеялар қоржыны» көрсеткендей, кейбіреулерімізде латын сөзі туралы жалпы түсінігіміз бар, кейбіреулерімізде тереңірек, сондықтан әдеттегідей тарихқа көз жүгіртейік.	«Идеялар қоржыны» себеті, интерактивті тақта https://www.youtube.com/watch?v=l-uh15ybBCA
Сабақтың ортасы 30 мин	Римше киінген кейіпкер шығып, сөз сөйлейді: «Адамзат өркениетінің даму деңгейі күннен күнге өсіп келе жатыр. Дегенмен біз күнделікті қолданып жүрген нәрселеріміз бізге қалай жетті, қайдан келді деген сұрақтар төңірегінде ойланбаймыз да. Өрқашан солай болған тәрізді. Қазір техника туралы емес, тіл, жазу сияқты жаһандық маңызы бар мәселелер туралы ойланайықшы.	

	Күн сайын кейбір дүкендер атаулары, азық-түлік қаптамалары, киімдердегі баға көрсеткіштерінің көбі шет тілдерде, әсіресе, ағылшын тілінде жазылады. Соңғы онжылдықтарда жарқын болашақ құрғысы келетін адамдар халықаралық дәрежесіндегі ағылшын тілін оқып үйренуде. Еуропа тілдерінің көбі латын әліпбиін пайдаланады. Ойлап қарасақ, тіл де, жазу да – бұл халықтың көп ғасырлық еңбегінің нәтижесі. Жазудың негізінде ежелгі өркениеттердің ұрпақтарына мұра қалдыруға мүмкіндігі пайда болды. Жазусыз әдебиет те, ғылыми және техникалық прогресс те болмас еді. Жазу қалай пайда болды? Ежелгі адамдардың қажетті ақпаратты қалдыруына не түрткі болды?» Оқушылардың болжалды жауаптары: Жазу қажеттіліктен пайда болды. Малдарын санау үшін, қарызға берген кезде, белгілі бір ақпаратты жеткізуге қажеттілік пайда болғанда адамдар қолда бар әр түрлі нәрселерге жаза бастады. «Иә, дұрыс айтасыздар. Мүмкін осындай соғыссыз, бейбіт кезеңде отырықшылықта өмір сүрген финикиялықтар қажетті ақпаратты қалай графикалық түрде қалдыруға болады деген ойға батқан болар. Адамзат тарихында финикиялықтар әліпбиі алғашқы әліпбидің бірі болып саналады және латын әліпбиін тудырған да сол. Олардың әліпбиі негізінде грек әліпбиі дамыды, онда алғашқы дауысты дыбыстар пайда болды. Мыңжылдықтар бойы сауаттылық тек қана қоғамның жоғары таптары мен дін басыларының айрықша құқығы еді. Көне гректер мектептерді халыққа жақындатты. Бірақ римдіктердің қысымшылығы негізінде Грек өркениеті құлады, олжа ретінде әліпби мен жазуын қалдырды. Грек әліпбиі Көне Рим империясының әліпбиі мен жазу жүйесінің негізі болды. Мыңжылдықтар бойы әліпби өзгеріп отырды, бастапқыда латын әліпбиінде 23 әріп болды, тек қана ортағасырларда тағы да үш жаңа әріп (J, U, W) қосылды. Латын әліпбиі қалыптаса бастағанда сөздерді бөлмей бірге жазды, тыныс белгілерін қолданбады. Рим легиондарының тұрақтары Англия, Франция, Италия, Сирия, Иудея, Африка, Тунис пен Алжирдің маңында табылған. Латын тілі халықаралық тіл дәрежесіне шықты. Христиан дінінің ықпалымен латын дипломаттар мен ел басшыларының хат алмасу тілі дәрежесінде пайдаланылды, ғылымның ресми тілі болып есептелді. Леонардо да Винчи, Исаак Ньютон, Галилео Галилей, Кеплер өз еңбектерін латын жазуымен жазды. Латын тілі үндіеуропа шоғырының италик тобына жатады. Ол өлі тілдер қатарына жатады, себебі ол тілде сөйлейтін халық жойылған. Бастапқыда ол тілде латиняндар сөйледі (бұл Лация облысын мекендеген ру, «латын» сөзі осыдан), сондай-ақ Ежелгі Рим тұрғындары, кейін басқа халықтар.	
	Қазақша киінген оқушы шығады: Қазақтар арасында латын әліпбиіне көшу мәселесі жиырма асыншы жылдың орта тұсынан бастап сөз бола бастады. Алғашқы жобалар (1924—30 жж.): Нәзір Төреқұловтің жобасы Халел Досмұхамедұлының жобасы Мұхтар Мырзаұлының жобасы Ә. Байділдаұлының жобасы 1930 жылы қабылданған әліпби Қазақ тілінің өзіне тән 9 дауысты мен 17 дауыссыз дыбысына 29 әріп арналады. Олар:	

Реті	Әріп	Аталуы
1	a	а
2	d	д
3	g	г
4	k	к
5	n	н
6	p	п
7	s	с
8	v	у
9	в	б
10	e	е
11	j	и
12	l	л
13	ŋ	ң
14	q	қ
15	t	т

Реті	Әріп	Аталуы
16	ь	ы
17	c	и
18	ŋ	э
19	l	і
20	m	м
21	o	о
22	r	р
23	u	ұ
24	z	з
25	ө	ө
26	ә	ә
27	ç	ж
28	y	ү
29	h	һ

Сергіту сәті «Өгүгәй» (2 мин)

Топқа бөлу

«Кельт дөңгелегі». Ежелгі кельт аңызы бойынша барлық адамдар төрт бұрышқа бөлінеді.

Солтүстіктің адамдары - қозғалыстың адамдары. Жұмыс жасайтын көшбасшылар. Мақсатына жету үшін кез-келген жолды таңдап, алды-артына да қарамайды.

Батыстың адамдары - кесте бойынша, тәртіппен, дәлдікпен жүретін адам.

Шығыстың адамы - шығармашылықтың адамы. Көптеген жаңа ойлары бар, бірақ оны жүзеге асырумен айналыспайды.

Оңтүстіктің адамы - жылы қарым-қатынас пен жайлылықтың адамы. Оңтүстік пен Батыстың адамдарына латын әліпбиімен жазылған сөйлем беріледі, сол сөйлемді оқып, талдауы қажет:

Dijnəmittə Qaharmanñ qazña qojadъ// Дыйнамытты Қаһарманның қасына қояды (Камал ұлы Сағыр «Екпін», 1932. 10-бет).

Ujat bolqan eken! // Ұят болған екен! (Камал ұлы Сағыр «Екпін», 1932. 18-бет).

Солтүстік пен Шығыстың адамдарына постер қорғау ұсынылады:

Қабылданған әліпбидің артықшылығы

- «Бір дыбыс – бір әріп» принципі қатаң сақталды;
- Түркі халықтары ұстанған принцип қатал ұсталды;
- Оқуға қолайлы, жазуға оңай, өте қарапайым;
- Кірме әріптер жоқ;
- Жол асты, жол үсті белгілері жоқ.

	Қабылданған әліпбидің кемшілігі Кемшілігі ретінде ә, ө, ы, ғ дыбыстарының белгілері латын стандартына сәйкес алынбаған. Сонымен Латынәліпбиіне көшкеннен кейін басы шешілмеген бірнеше мәселе туады. Ол – бас әріп мәселесі, шылаулардың жазылуы, кейбір әріптердің жазылуы, сөздердің бірге және бөлек жазылуы тәрізді мәселелер. Бірақ ең басты мәселе орыс сөздерінің дұрыс орфографиялануы болды. Орыс тілінен енген сөздер бірнеше тұрпатта жазылды. Сондықтан 1938 жылы әліпби және емлеге бірнеше өзгерістер енгізіледі. Орыс тілінен енген сөздер түпнұсқалыққа негізделе бастайды. Осы жылдардан бастап қазақ әліпбиіне в, ф, х әріптері, кейіннен олардың саны екі есе өсіп кеткені белгілі.	
Сабақтың соңы 5 минут	Бағалау: Топ бірін-бірі бағалайды. Кері байланыс: «Екі жұлдыз, бір тілек» (Екі жұлдыз – ұнаған екі нәрсесін жазады, Тілек - жақсартуды қажет ететін мәселе) Үй тапсырмасы: «Әлемде ешбір ел жаңа әліпбиін бүкіл халық болып талқылаған емес. Бізге әр адамның пікірін білу маңызды. Латынға көшу мәселесіне қатысты Президент Әкімшілігіне 300-ден аса ұсыныс түсті. Жастардың бұл процесті қолдағаны қуантады». Қазақстан Президенті Н.Ә.Назарбаев 1938 жылғы реформамен танысып, дайын мәтін таратылады, латын әліпбиіне көшудегі артықшылықтар мен кемшіліктерді ескере отырып, әр топ өзінің латын әліпбиі нұсқасын ұсынады. Жоба қорғау.	ОЖ

Сулейманова Аккенже Кахимжановна,
Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы,
ЖММ «Философиялық бағыттағы
жалпы білім беретін жеке мектеп».

«Теңіз әлемі»

Шатунова Жулдыз Темирхановна,
Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы,
№35 «Шұғыла» бөбекжайының тәрбиешісі.

- **Мақсаты:** Балаларды балықтың, теңіз жануарларының, моллюскалардың жанды табиғатқа жататындығы туралы түсінігін кеңейту.
- **Білімділік:** Балаларға «теңіз жануарлары», «балықтар», «моллюскалар», туралы түсінік беру, олардың судағы тіршілігіне байланысты дене құрылысының ерекшеліктерімен, қимыл-қозғалыс

тәсілдерімен (жүзеді, еңбектейді), жасырыну тәсілдерімен таныстыру.

Дамытушылық: Балалардың дүниетанымын кеңейту, шығармашылық қабілеттерін дамыту. Балалардың өзара ұқсастығы мен айырмашылығын көре білу, тіршілігі басқа балықтарға қарағандағы айырмашылықтары туралы айта білуге үйрету.

Тәрбиелік: Балаларды ізденімпаздылыққа, табиғатты аялауға, тірі ағзаларға қамқорлық жасауға тәрбиелеу.

- **Алдын ала жұмыс:** Балықтар бейнеленген суреттер арқылы әңгімелеу.

- **Әдіс-тәсілдер:** Түсіндіру, слайд арқылы сұрақ-жауап әдісі, ойын(толқиды теңіз), қайталау.
- **Көрнекілік құралдар:** Балықтардың, ұлудың суреттері, қарындаштар түрлі түсті, тапсырма, су асты кемесінің макеті, шыны ыдыстың, теңіздің суреті, ұлуар, лупа, сіріңкенің қорапшасы.
- **Билингвальды компонент:** Балық-рыба- fish, акула-шак, кит-уейл, дельфин-долфин, теңіз жұлдызы- морская звезда- ста фиш, сегізаяқ- осьминог- октопус, ұлу- улитка- снайл.

Іс-әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Баланың іс-әрекеті
Бейімділік қозғау салушылық	Шаттық шеңбері: Балалар бүгін сендер қандай өдемісіңдер, қараңдаршы бүгін бізге қонақтар келіпті, ендеше, оқу қызметімізді бастайық. Қайырлы таң ұстазым. Қайырлы таң достарым, Шеңберге тұрайық. Жылулық сыйлайық, Доброе утро учитель. Доброе утро друзья, Посмотрите друг на друга. Пожелайте добра, Год монин, глд монин. Год монин ту ю, Год монин, год монин. Уи а глад ту се ю.	Балалар тәрбиешімен бірге қимыл қозғалыспен көрсетіп жасайды.
	Балалар, мен сендерге жұмбақ жасырамын тауып көріңдерші. Құйрығы жерге тимейді. Жотасы күнге күймейді? (Балық).	

-Балалар, балықтар қайда өмір сүреді?
 -Балықтар немен тыныс алады?
 -Балалар, қараңдаршы бүгін мен де, сендер де өрекше болып киініптіз, мен сендерді саяхатқа апарамын. Біздер су асты патшалығына саяхатқа барамыз. Балықтарды, су асты жануарларын, ұлуларды қараймыз. Менімен саяхатқа барасыңдар ма?
 -Ендеше, балалар барлығымыз көзімізді жұмайық. (Осы мезетте әуен шығып балаларды су асты кемесіне отырғызамын). Балалар, ал енді көзімізді ашайық, біздер су асты кемесіндеміз. Судың астына түсіп барамыз. (Осы мезетте теңіз толқынының дыбысы естіледі) Балалар, тындаңдаршы бұл ненің дауысы? (Экраннан видеоролик көрсетілініп бастайды).
 -Сендерге су асты патшалығы ұнады ма?
 -Летс ду-ауе таск. (барлығымыз тапсырманы орындайық).
 1.Тапсырма: «Мекенін тап».
 -Назар аударайық, қараңдаршы бұл ненің суреті?
 -Ал екінші суретте не салынған?
 -Балалар, мұнда балықтар бар біздер балықтарды бөлуіміз керек, шыны ыдыста қандай балық мекен етеді, теңізде қандай балықтар тұрады?
 Вери год.

-Суда.
 -Желбезегімен.

-Иа

-Теңіздің, судың.
 -Балалар зейін қоя тамашалайды.

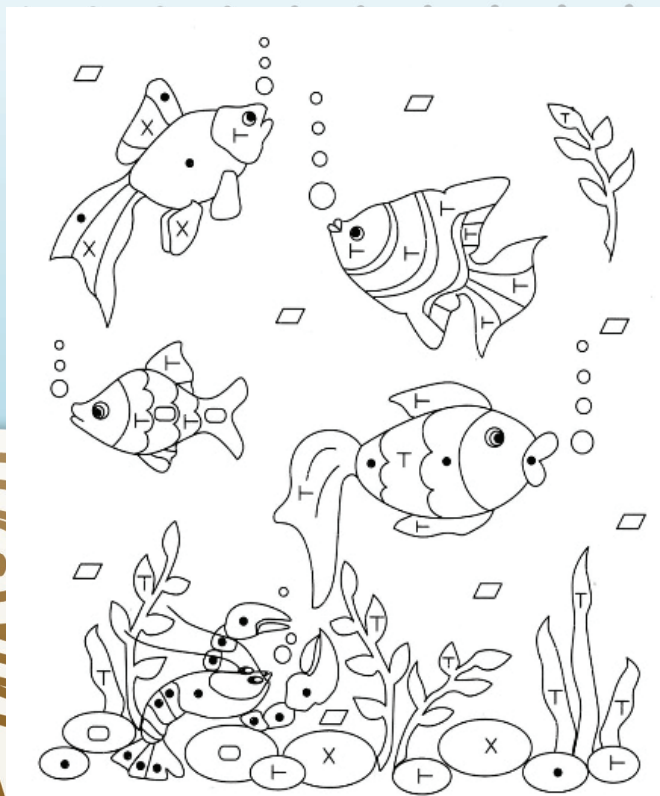
-Иа.

-Теңіз
 -Шыны ыдысы?

Шыны ыдыспен, теңізге балықтарды ажыратып салады.

2.Тапсырма: «Балықтарды боя».

Балықтарды белсене, қызығушылықпен бояйды.

3.Зертхана: «Ұлуды бақылау»

-Балалар, ұлуды білесіңдер ме?

-Бүгін бәріміз ұлуды бақылаймыз лупамен.

Барлығымыз қолымызға лупамызды алайық. Ұлулар денесі былқылдақ, жұмсақ. Ұлуда дәрумендер бар. А, В1, В2, В6, В9, В12, Е, К, РР.

Ұлудың еті миымызға пайдалы. Ұлудың етінің құрамында: темір, цинк, селен, кальций, натрий бар. Ұлудың етінде магний, калий, кальций көп кездеседі. Пелний Старший ағай өз еңбегінде көз және асқазан ауруында ұлудың етін жеу керек деп кеңес береді.

-Иә

Лупамен ұлудың жүргенің, дене құрылысын, адамға пайдасын, зиянын біліп, бақылау жасайды.

	-Балалар, ал енді өз тобымызға оралайық. (Балалар сазды әуенмен өз топтарына жетеді). -Балалар сендерге саяхат ұнады ма? -Летс репит эгэйн. Билингвальды компонент: Балық-рыба- fish, акула-шак, кит-уейл, дельфин-долфин, теңіз жұлдызы-морская звезда- ста фиш, сегізаяқ- осминог- октопус, ұлу- улитка- снайл. -Мен сендермен ойын ойнағым келіп тұр.	
Рефлексивті- түзетушілік	-Балалар, бүгінгі оқу қызметінде қайда бардық? -Саяхатымыз ұнады ма? -Не істедік? -Тапсырмалар сендерге ұнады ма? Су астында көптеген жануарлар, балықтар, ұлулар мекен етеді екен. Мен сендерге күліп тұрған жұлдыз бен бұлтты беремін. Егер бүгінгі оқу қызметі ұнаса күліп тұрған жұлдызды алыңдар, ал егер ұнамаса бұлтты аламыз. (Жұлдыз бен бұлтты ыдысқа салып беремін өздері тандап алады). Мадақтау	-Су асты кемесімен саяхатқа. -Иә. -Балықтарды судың астынан көрдік, тапсырмалар орындадық. -Иә. -Балалар өз еркімен оқу қызметі ұнағандар жұлдызды, ұнамағандар бұлтты алады.

Күтілетін нәтиже

Негіз біледі:

Балықтар, теңіз жануарлары, моллюскалар туралы білді.
Ұлуларға бақылау жасап, адамға пайдасы мен зиянын білді.

Қандай түсініктерді игерді:

Теңізде, шыны ыдысында қандай балықтар мекен ететінін ажырата алды. Теңіз жануарының, балықтардың моллюскалардың аттарын үш тілде игерді.

Меңгерген дағдылары мен іскерліктері:

Балықтарға өз қамқорлықтарын көрсете біледі. Тапсырмаларды белсене, қызығушылықпен орындады.

«БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІ МЕДИА ҰСТАЗ» АТТЫ ТРЕНИНГ КУРСЫ
БАҒДАРЛАМАСЫ/ ПРОГРАММА

Ұйымдастырушы/ Инициаторы:
ҚАЗСАҚ МЕДИА ОРТАЛЫҒЫ / ҚАЗСАҚ МЕДИА ЦЕНТР

Уақыт/Длительность: 50 минут

Қатысу құны/Стоимость: 3000 тг/1 педагог

Қатысушы 1 жыл көлемінде мақала/ашық сабақтарын Қазсақ Медиа Орталығының

11 Бұқаралық ақпарат құралдарында тегін жариялайды.

Участник в течении года будет публиковаться бесплатно в 11 Средствах массовой информации Медиа Центра Казсақ.
Сертификатпен қоса жеке код табысталады. Дополнительно к Сертификату выдается индивидуальный код.

Тілдері/Языки: қазақ, орыс, ағылшын.

I-БӨЛІМ. «ПЕДАГОГТАРДЫҢ БАҚ-ПЕН ЖҰМЫСЫ» / «РАБОТА ПЕДАГОГОВ СО СМИ»

- Басталуы/ Начало:
Тіркеу/ Регистрация
Таныстыру/ Презентация
- Түсінік беру/ Определение:
Мақала деген не?/ Что такое статья?
Мақаланың түрлеріне тоқталу/ Виды статей
- Топтық жұмыс: Мақала жазу
- Коллективная работа: Написать статью
Белгіленген бір тақырып төңірегінде/ По определенной теме
- Мақала құрылымы туралы түсінік
Тақырып/ Название
Лид
Кіріспе бөлімі/ Вступление
Негізгі бөлім/ Основная часть
Қорытынды/ Заключение

- Тақырыпқа байланысты фотосурет дайындау/ Выбор фотографии по теме

Фотосуретті түсіру, таңдау, сапасын қарау, редакцияға жолдану әдебі / Как правильно фотографировать, выбор соответствующего фото, определение качества, правило отправления в редакцию

- Электронды поштамен жұмыс/ Работа с электронной почтой:

qazsaqmedia@inbox.ru

makala-2017@msil.ru

- Қазсақ Медиа орталығының негізгі сайттары мен басылымдары/ Сайты и публикации

Сайттар легі

Газет-журналдар

Материалдардың қабылдануы

Ұстаздардың материалдарының БАҚ-та жариялануы, кері байланыс орнату

- «Ашық сабақ», «Қазсақ Education» жинақтары туралы

Көлемі, талабы

II-БӨЛІМ. «МЕМЛЕКЕТТІК АТТЕСТАЦИЯДАН ӨТУ ЕРЕЖЕЛЕРІ»
«ПРАВИЛА ПРОХОЖДЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ АТТЕСТАЦИИ»

- Негізгі нормативтер/ ақпараттық көмек
Основные нормативы/ информационная помощь
- Кәсіптік-құқықтық қорғау/ Правовая-информационная консультация
- Кең ақпараттық қолдау/ Информационная поддержка
- Сұрақ-жауап, ұсыныс, пікір алмасу/ Вопрос-ответы, предложения, дискуссии
- Марапаттау, естелікке фотосуретке түсу/ Вручение сертификата, фото-тайм

+77754900197

Астана - 2017ж.

